

Mycologisch woordenboek

Computerbewerking

Versie 2016.1

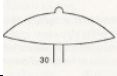

Jean Werts & Joke De Sutter

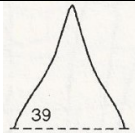

Alfabetische Index

A B C D E F G H I

J K L M N O P Q

R S T U V W X **Y** Z

aangedrukt	van schubben, die dicht tegen het oppervlak aanliggen.
aangehecht	van aanhechting van lamellen en buisjes. aanhechting. Zie aanhechting.
aanhechting	wijze waarop plaatjes en buisjes van Agaricales, Russulales en Boletales aan de steel zijn vastgegroeid. Deze aanhechting wordt als volgt beschreven : vrij, aangehecht, breed aangehecht, bochtig aangehecht of uitgebocht, met tandje aangehecht, (boogvormig) aflopend, aangehecht aan een collarium kokertje.
Aardappelbovisten	zie zwammenrijk (orde Sclerodermatales).
Aardsterren	zie zwammenrijk (orde Lycoperdales). Groep van zwammen die hun naam danken aan de stervormig uitgespreide lappen van de opengescheurde buitenwand (exoperidium); de binnenwand (endoperidium) blijft het gleba omhullen en opent nadien met een porie.
Aardtongen	zie zwammenrijk (orde Helotiales).
abaxiaal	heet de zijde van de spore, die van de lengteas door het basidium is afgekeerd. Zie ook spore. = ventraal.
aberatie	bij een organisme, afwijking van de normale groei.
abondantie	geschatte waarde van het relatieve aantal individuen van een soort in een bepaalde plantenvegetatie. = abundantie.
Abies	Ziverspar
abrupt papilla	
abruptly bulbous	
absorptief	van de voedingswijze van de zwammen: Zij slorpen door de gehele oppervlakte van het mycelium de bruikbare stoffen op.
abundantie	zie abundantie.
acanthocyten	stervormige cellen zoals gevonden bij Stropharia
acanthohyfidia	doorschijnend (hyalien), dicht borstelvormig vertakte steriele hyfeneinden, die uit het trama ontspringen. B.v. bij Korstzwammen. (ev.hyfidium).
accumbent	neerliggend (als haren tegen de oppervlakte)
Acer	Esdoorn

acerosus	naaldvormig. (sporenvorm)
acervuli	vruchtlichamen van de Melanconiales; klasse: Deuteromycetes, groep Coelomyceten; kunstmatige orde van de fungi imperfecti, waarbij de conidiëndragers ontstaan in vruchtlichamen (conidiomata), die afgeplat zijn, zich bevinden in de waardplant en een vlakke fertiele laag bezitten, meestal bedekt door de epidermis of cuticula, die bij rijpheid openbreekt (acervuli). Zie ook zwammenrijk.
acetokarmijn	Chemisch product om carminofiele reactie te zien: van basidiën, waarin bepaalde (ijzer- en andere metaalhoudende) korreltjes zich, onder inwerking van acetokarmijn, donkerrood kleuren. = siderofiel.
aciculair	naaldvorming
acidic	Wordt gezegd van zandbodems die een zure PH-reactie produceren. (PH-beneden 7)
acidifiel	van zwammen, die de voorkeur geven aan of alleen maar kunnen groeien op zure substraten. Zie ook pH.
acroauxisch	van conidiëndragers.
acropetaal	heet de achtereenvolgende ontwikkeling van organen van beneden af naar de top, zoals van bloemen bij sommige bloeiwijzen en de vorming van conidiën aan conidiëndragers.
acrophysalidic	(weefsel) bestaande uit verbonden hyfen en overvloedig grote, terminale, opgeblazen elementen (acrophysalides).
acroleurogeen	van de vorming van conidiën; zie daar.
aculei	extreme toppen van de tanden van tandzwammen.
acuminaat	 Spits of puntig (cystiden)
acute	Puntig of scherprandig
acyanofiel	niet cyanofiel.= > van celwanden, sporen (of sporenornamentatie) en hyfen, die niet in methyblauw blauw tot violet verkleuren.
adaxiaal	heet de zijde van de spore, die naar de lengteas door het basidium is toegekeerd. Zie ook spore. = dorsaal.
adnate	 Lamel breed aangehecht

adnexed	 Lamel smal aangehecht
aecidiosporen	<p>bij roestzwammen ontwikkelingsstadium op de tussengastheer die 2-kernige sporen vormt.</p> <p>Uredinales</p> <p>klasse: Basidiomycetes; orde van obligate plantenparasieten met een vaak ingewikkelde ontwikkelingscyclus van pycnidiosporen (0), aecidiosporen (1, dikaryotisch, oranjegeel, fijn wrattig, ééncellig, in ketens), uredosporen (2, bruin, wrattig, min of meer dunwandig, ééncellig, gesteeld), teleutosporen (3, bruin, glad of grof wrattig, dikwandig, één- tot vijfcellig, al dan niet gesteeld) en basidiosporen (4, haploïd). De sporevormen 1, 2 en 3 zijn meestal macroscopisch waarneembaar; de teleutosporen (de perfecte vorm) zijn het belangrijkste voor de systematische indeling. De meest oorspronkelijke roesten zijn aan twee verschillende waardplanten gebonden (heteroecisch), vele afgeleide soorten hebben maar één waardplant (autoecisch) en vormen vaak niet meer alle vijf sporevormen, maar hebben een eenvoudiger levenscyclus.</p>
Aegerita	Sclerotiastadium bestaande uit kleine korrels die de diasporen inhouden.
aëratie	luchtgehalte van de bodem.
aeriferous	(hyfe) luchtvasthoudend
aerobiose	Stofwisselingsactiviteit dat gebeurt in een zuurstof milieu.
aëromycofyten	op boomtakken in de buitenlucht levende zwammen, die sterke uitdroging kunnen verdragen.
aëromycologie	leer van de zwammen in de atmosfeer.
Aesculus	Paardekastanje
aflopend	van aanhechting van lamellen en buisjes. Zie aanhechting.
Agaricaceae	<p>klasse: Basidiomycetes,</p> <p>groep: Hymenomycten,</p> <p>orde Agaricales; familie van zwammen waartoe o.a. behoren de geslachten Lepiota en Macrolepiota (Parasolzwammen), Cystoderma (Korrelhoeden) en Agaricus (Champignons). Zie zwammenrijk</p>
Agaricales	<p>klasse: Basidiomycetes,</p> <p>groep: Hymenomycten;</p> <p>In beperkte zin een orde van min of meer vlezige zwammen met een meestal duidelijke steel en een hoed. De hoed draagt aan de onderzijde een hymenofoor met plaatjes, dat moeilijk van het hoedweefsel is los te maken. De vruchtlichamen bevatten geen sferocysten en zijn daardoor vlezig tot taai-vlezig. Het trama is, met uitzondering van de Pleurotaceae, monomitisch. Het lamellentrama vertoont verschillende karakteristieke structuren, zie trama. Ook zijn er verschillende typen van hoedbekleding. Voor de aanhechting van de lamellen aan de steel zie aanhechting. De sporée is wit of gekleurd, de sporen glad of wrattig al dan niet amyloïd. Zie ook zwammenrijk.</p> <p>= Plaatjeszwammen.</p>

agaricoid	van een hymenium met vrij liggende lamellen.
agglutinatie	het samenplakken, b.v. het verschijnsel dat fijn in een vloeistof verdeelde deeltjes samenklitten.
AgNO3	Zilvernitraat, zie ook chemicaliën.
alatus	voorzien van vleugels. Versiering op de sporenwand (ornamentatie) met zeer dunne bladachtige vleugels.
alcohol	Zie chemicaliën
aleurioconidiën	ongeslachtelijke sporen, d.w.z. sporen die niet gevormd worden binnen een ascus of basidium. In het eenvoudigste geval ontstaan deze sporen door afsnoering of verval van hyfen, in gecompliceerdere gevallen aan speciale conidiëndragers. Conidiën worden wel onderscheiden naar de manier waarop ze ontstaan: thalloconidiën: De conidiën ontstaan door omvorming van hyfenstukken; => thalloconidiën: De conidiën ontstaan door omvorming van hyfenstukken; =>solitaire thalloconidiën of aleurioconidiën: de conidiën ontstaan in enkelvoud aan hyfeneinden (of korte zijtakken);
aleuriospore	ss een type van ongeslachtelijke sporen, geproduceerd door Pleurotus dryinus
alfa-naftol	Chemicaliën : alfa-naftol; 0,1 g. alfa-naftol oplossen in 2 ml. ethanol (alcohol), hieraan 4 ml. Water toevoegen.
algemeen omhulsel	weefsel (vlies), waarmee in een vroeg stadium van de ontwikkeling soms de gehele zwam is omhuld (velum universale of algemeen omhulsel), soms een deel (velumpartiale of gedeeltelijk omhulsel)
allantoïd	 <p>Worstvormig, cilindrisch gekromd. Fig.21 Allantoïd in zijaanzicht en subcylindrisch in vooraanzicht.</p>
allantospoor	Bij de Ascomyceten maakt men t.a.v. de vorm en septering van de sporen het volgende onderscheid (zie figuren): - amerospoor; - allantospoor- didymospoor- phragmospoor- scolecospoor- dictyospoor
allergeen	Allergie veroorzakend; zie daar.
allergie	reactie van persoonlijke aard als gevolg van het inademen van sporen of ieder ander contact met een bepaalde zwam.
Alnus	Els
alpien	van de plantengordel in de Alpen, liggend tussen de boomgrens (ca. 1700 m. in het noorden en ca. 2400 m. in het zuiden) en de grens van de eeuwige sneeuw.
alveolair	honingraatachtig.
alveolair rot	Type van aantasting van hout (hout rot) dat gebaseerd is op de verschijningsvorm, =>alveolair rot (er ontstaan talrijke holten)
alveolate	oppervlak met putjes
alveole	put, uitholling, zoals b.v. voorkomend op de hoed van Morieljes.
amanine	Bepaalde giftige stof die voorkomt in de Groene knolamaniet (Amanita phalloides), de Vroege knolamaniet (Amanita verna) en de Kleverige knolamaniet (Amanita virosa). Zij veroorzaakt ernstige ziekteverschijnselen met veelal dodelijke afloop.

Amanitaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, orde: Agaricales; familie van zwammen waartoe o.a. behoren de geslachten Amanita (Knolzwammen) en Limacella (Kleefparasolzwammen). Zie ook zwammenrijk.
amanitine	Bepaalde giftige stof die voorkomt in de Groene knolamaniet (<i>Amanita phalloides</i>), de Vroege knolamaniet (<i>Amanita verna</i>) en de Kleverige knolamaniet (<i>Amanita virosa</i>). Zij veroorzaakt ernstige ziekteverschijnselen met veelal dodelijke afloop.
amanuline	Bepaalde giftige stof die voorkomt in de Groene knolamaniet (<i>Amanita phalloides</i>), de Vroege knolamaniet (<i>Amanita verna</i>) en de Kleverige knolamaniet (<i>Amanita virosa</i>). Zij veroorzaakt ernstige ziekteverschijnselen met veelal dodelijke afloop.
amatoxinen	verzamelnaam voor bepaalde giftige stoffen (o.a. amanine, amanitine en amanuline), die voorkomen in de Groene knolamaniet (<i>Amanita phalloides</i>), de Vroege knolamaniet (<i>Amanita verna</i>) en de Kleverige knolamaniet (<i>Amanita virosa</i>). Zij veroorzaken ernstige ziekteverschijnselen met veelal dodelijke afloop.
amerospoor	Type spoor bij ascomyceten naamgeving volgens bepaalde septering
amfimitisch	van het weefsel, dat bestaat uit twee soorten hyfen, generatieve hyfen en verbindingshyfen. Zie ook dimitisch en hyfensystemen.
ammoniak	Chemicaliën die gebruikt worden voor micro- en macroscopisch onderzoek van vruchtlichamen. (NH ₃); 25% oplossing in water.
amorf	van onbestemde vorm (vormloos), b.v. niet kristallijn.
Amorphothecaceae	klasse: Ascomycetes, groep: Plectomyceten, orde: Eurotiales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
Amphisphaeriaceae	klasse: Ascomycetes, groep: Pyrenomyceten orde: Sphaeriales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
amphimitic	een hyfensysteem bestaande uit generatieve en bindingshyfen.
amygdaliformis	amandelvormig. Zie ook sporevormen.
amyloïd	van wanden van hyfen en sporen of delen hiervan (b.v. ornamentatie), die in Melzer's reagens donker, meestal blauw (violet) verkleuren. Het amyloïd zijn van sporen kan vaak ook macroscopisch worden vastgesteld door een dikke laag sporenpoeder te bevochtigen met een paar druppels Melzer's reagens, deze na 2-3 minuten weer af te zuigen en een druppel geconcentreerd zoutzuur (HCL) toe te voegen. Amyloïd sporenpoeder wordt blauwgrijs, blauw of violet.
anaëroob	van een organisme, dat zonder zuurstof kan of moet leven.
anafase	fase bij een kerndeling; In de anafase verdelen de chromosomen zich over de lengte in twee helften, de chromatiden. Van elk paar chromatiden wordt er nu door de spoeldraden een naar de ene en een naar de andere pool getrokken; zij worden de chromosomen van de nieuwe kernen.

anamorf	van Ascomyceten en Basidiomyceten met asexuele sporevormen (een imperfect stadium, conidiënvormen).
anastomose	verschijnsel, waarbij b.v. lamellen of hyfen onderling verbonden zijn, waardoor een netwerk of alveolen ontstaan. aderige dwarsverbinding of vertakking tussen b.v. lamellen, hyfen of ornamentatie.
anastomoserend	anastomosen vormend.
angiocarp	van de ontwikkeling van een zwam, waarbij het hymenium ontstaat, zich ontwikkelt en rijpt binnen een afgesloten holte (b.v. bij Stufzwammen).
anguilluliformis	aalvormig.
angularis	zie textura.
aniline	chemicaliën
anisol	chemicaliën
annelliden	de conidiën ontstaan door uitstulping uit een conidiogene cel. Deze cel verandert van lengte tijdens de conidiogenese; annelloforen of annelliden: De conidiogene cel wordt langer door toevoeging van nieuw wandmateriaal en heeft een geringde zone aan de top.
annelloforen	Zie annelloforen
annular zone	Een onduidelijke ring van vezels of gluten rond de steel
annulate	een ring bezittend
annulus	Rest van het partiële velum in de vorm van een membraanachtige ring rond de steel van een vruchtlichaam
anorganisch	niet levend. In de scheikunde: Niet behorend tot de koolstofverbindingen. Zie ook organisch.
antagonisme	verschijnsel, waarbij organismen (b.v. mycelia) een ongunstige invloed op elkaar uitoefenen, b.v. door concurrentie of doordat stofwisselingsprodukten van een der organismen giftig zijn voor het andere.
antagonist	tegenstander; zie ook antagonisme.
antamanide	stof, die de giftige stof falline (zie fallotoxinen) neutraliseert.
antheridium	zie gametangium. Zie ook voortplanting.
antibiotic	Een metabolisch product van fungi die de groei van micro-organismen belemmeren of ze doden.
antracnosen	een reeks van ziekten van bovengrondse plantendelen, die door meerdere zwammen wordt veroorzaakt en zich uit door kleine, ingedrukte, bruine vlekken op afstervend of dood weefsel (b.v. op boon, komkommer, banaan). = vlekkenziekten.
antracofiel	van zwammen, die zich ontwikkelen op houtskool en brandplekken. = pyrofiel.
apex	top, bij spoor soms met een papilachtige uitgroeiing.

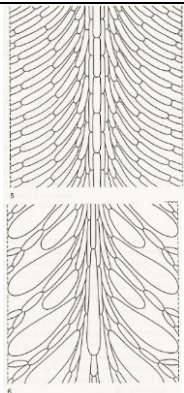
Aphylophorales	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten; orde van zwammen, omvattende de Hymenomyceten (Vlieszwammen) die geen plaatjes hebben. Deze orde is zeer heterogeen en bevat groepen als de Korstzwammen, Stereoïde fungi, Cyphelloïde fungi, Clavarioïde fungi, Telephora, Cantharelloïde fungi, Merulioïde fungi, Stekelzwammen en Gaatjeszwammen. Zie ook zwammenrijk. =Plaatjesloze vlieszwammen.
apicaal	bovenaan (steel); aan de top (spore), dus niet bij de apiculus.
apicaalapparaat	"apparaat" aan een ascus, dat het afschieten van sporen door een smalle opening mogelijk maakt.
apicaalring	ringvormige verdikking van de wand nabij de top van een ascus.
apiculaat	van een spore, die is voorzien van een apiculus.
apiculus	uitsteeksel aan de basis van een spore, het best zichtbaar in zijaanzicht; het is het aanhechtingspunt van de spore aan het steeltje op het basidium. Zie ook spore. = appendix.
apofyse	ringvormige opzwellung aan de onderzijde van het endoperidium (bij Aardsterren).
apothecium	het al of niet gesteelde, meestal schotel-, kom-, schijf-, vingerhoed-, zadelvormig vruchtlichaam van de Discomyceten. Het bestaat uit een hymenium en een receptaculum, de structuur die het hymenium draagt. Verder worden onderscheiden een hypothecium (subhymenium) en een excipulum, de schorslaag van het receptaculum. (mv. apotheciën).
appendiculaat	 Hoedrand met afhangende cortinaresten
appendix	= apiculus => uitsteeksel aan de basis van een spore, het best zichtbaar in zijaanzicht; het is het aanhechtingspunt van de spore aan het steeltje op het basidium.
ap.	afkorting van apud => in, bij.
appressed	dicht tegen de oppervlakte liggend = aangedrukt
Arachniaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten, orde: Lycoperdales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
arachnoïd	Spinnenwebachtige structuur
arboriform	boomachtig vertakt.
archegonium	= het vrouwelijke geslachtsorgaan bij cryptogamen of sporenplanten , waarin de geslachtscellen worden gevormd,
Arcuate-decurrent	Lamellen boogvormig aflopend aangehecht aan steel
areolate	hoedoppervlak verdeeld in veldjes, gewoonlijk door krakjes.
arthroconidiën	De conidiën ontstaan in ketens
arthrosporen	Conidiën die ontstaan door de fragmentatie van hyfen.

ascaris-structure	Lange cellen bezittend 200-500 μ lang die cilindrisch zijn in het centrum maar toenemend ingesnoerd naar de septen (gelijkend op rondworm Ascaris)
Ascobolaceae	klasse: Ascomycetes, groep: Discomyceten, orde: Pezizales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
ascocarp	vruchtlichaam van een Ascomyceet. = ascoma.
ascoconidiën	of secundaire sporen ontstaan als normaal ontwikkelde ascosporen nieuwe kleine sporen vormen of zich omvormen in een veelvoud van kleinere sporen (komt vaak voor in de asci).
Ascocorticiaceae	klasse: Ascomycetes, groep: Discomyceten, orde: Helotiales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
ascogeen	asci vormend, b.v. van cellen, hyfen.
ascogonium	Bij de Ascomyceten wordt het vrouwelijke geslachtsorgaan ascogonium genoemd.
ascoma	vruchtlichaam van een Ascomyceet. (mv. ascomata). = ascocarp.
Ascomyceten	zie Ascomycetes
Ascomycetes	klasse van het zwammenrijk waartoe behoren de zwammen, waarbij de sporen worden gevormd in asci (zakjes). Ascomyceten hebben naast de perfecte vorm met asci (teleomorf) heel vaak asexuele sporevormen (een imperfect stadium, conidiënvormen, anamorf), die dikwijls afzonderlijk gevonden worden (vooral in reincultuur).(Zie ook Deuteromycetes). Voor een indeling van de Ascomycetes in orden en families zie zwammenrijk. Zie ook betreffende orden. De Ascomycetes worden, naar de vorm van de vruchtlichamen, ook wel ingedeeld in de groepen Laboulbeniomyceten, Plectomyceten (cleistothecium), Pyrenomyceten (perithecium), Discomyceten (apothecium) en Loculoascomyceten (ascostroma, pseudothecium); zie daar. = Zakjeszwammen.
ascosporen	sporen van een Ascomyceet, die worden gevormd in een ascus. Zie ook ascus.
ascostroma	het stroma, waarin één of meer holten (loculi), die de asci bevatten bij de Loculoascomyceten.
ascus	voortplantingscel, slang- of zakvormig, bij de Ascomyceten, waarbinnen de ascosporen worden gevormd, meestal ten getale van 8, soms echter ook 2 of 4, of een veelvoud van 8 tot meer dan 1000. (mv. asci).
asexueel	ongeslachtelijk. Zie voortplanting.
assimilatie	zie koolzuurassimilatie.
associatie	verbinding van zwammen met b.v. bomen en struiken. Zie ook mycorrhiza.

Asterinaceae	klasse: Ascomycetes, groep: Loculoascomyceten, orde: Dothideales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
asterosetae	stervormig vertakte setae.
asterostromelloïd	van een weefsel van hyfen, die op korte afstanden herhaaldelijk min of meer loodrecht vertakt zijn, waardoor de einden een stervormig uiterlijk krijgen.
Astraeaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten, orde: Sclerodermatales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
athelioïd	van een vruchtlichaam dat is bedekt met een vliesachtig hymenium, dat als een vlies aftrekbaar is (bij sommige Korstzwammen).
Auriculariaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten, orde: Auriculariales; familie van zwammen waartoe behoort het geslacht Auricularia, met o.a. de soort Auricularia auriculajudae (Judasoor). Zie ook zwammenrijk.
Auriculariales	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten; orde van zwammen, die meest saprofytisch leven (soms parasitisch op andere fungi of planten), met min of meer resupinate of hoedvormige of clavarioïde vruchtlichamen, die gelatineus of wasachtig, vlezig of droog zijn. De gesepteerde cilindrische basidiën ontstaan vaak op een ellipsoïdisch of bolrond probasidium. Zie ook zwammenrijk.
auriculate	(Vruchtlichaam) oorvormig
Auriscalpiaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, orde: Aphyllophorales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
autoecisch	van zwammen die hun levenscyclus voltrekken op één waardplant. Zie ook Uredinales.
autolyse	zelfontbinding.
autotroof	Wordt gezegd voor een organisme dat kan leven en zich vermenigvuldigen in een milieu zonder organische stoffen bv. Groene planten
axiaal	in de richting van de as van b.v. een cilinder.

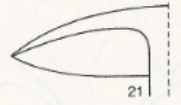
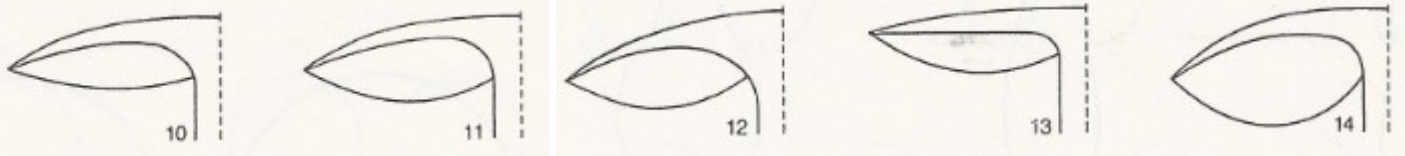

azygospore	grote chlamyospore => ongeslachtelijke dikwandige spore, die dus niet wordt gevormd op een basidium of in een ascus maar die ontstaat door afsnoering van cellen aan het eind van hyfen. Deze sporen kunnen onder ongunstige groeiomstandigheden overleven en pas na langere tijd ontkiemen.
bacillaris	 sporenvorm bacilliform = staafvormig.
ballistosporen	sporen, die actief van de basidia worden afgeschoten.
basaal	aan de basis, onderaan.
basal clamp	Is een gesp op de basale septe van een basidium
basal disk	Kleine schijf aan de voet van de steel
basal mycelium	Het netwerk van hyfen aan de basis van de steel
basauxische conidiëndragers	De conidiën (ongeslachtelijke sporen) ontstaan aan de top van de conidiëndrager of daaronder, waarbij de conidiëndrager in het basale stuk nog behoorlijk in lengte groeit en vaak benedenwaards nog meer conidiën produceert.
basic	= basisch : wordt gezegd van bodems die bijzonder kalkrijk zijn en een alkaline PH-reactie produceren. Vb. PH-waarde boven 7. Onder 7 = zure bodem.
basidiënvormen	de verschijningsvormen van basidiën. De belangrijkste basidiënvormen (i.h.b. bij de Korstzwammen) zijn: cilindrisch, ellipsoïdisch, omgekeerd eivormig, knotsvormig, gesteeld, urniform, suburniform.
basidiocarp	vruchtlichaam van een Basidiomyceet. = basidioma.
basidiogeen	basidiën vormend, b.v. van cellen, hyfen.
basidiole	een onrijp basidium of een op een basidium gelijkende knotsvormige cel die steriel blijft en dus geen sterigmata heeft.
basidioma	vruchtlichaam van een Basidiomyceet. (mv.basidomata). = basidiocarp.
Basidiomyceten	Zie Basidiomycetes
Basidiomycetes	klasse van het zwammenrijk waartoe behoren de zwammen, waarbij de sporen gevormd worden op basidia, waaraan zij via de sterigmata (steeltjes) bevestigd zijn. Voor een indeling van de Basidiomycetes in orden en families zie zwammenrijk. Zie ook betreffende orden. Kunstmatige groepen, behorend tot de Basidiomycetes, zijn de Heterobasidiomyceten, Hymenomyceten en Gasteromyceten; zie daar. = Steeltjeszwammen.
basidiosporen	sporen van een Basidiomyceet, die worden gevormd op een basidium. Zie ook basidium.
basidium	voortplantingscel, meestal knotsvormig, bij de Basidiomyceten waarop aan steeltjes (de sterigmata), meestal ten getale van 4, de basidiosporen worden gevormd, die bij rijpheid afvallen of afgeschoten worden. (mv. basidia, basidiën).
basifiel	van zwammen, die de voorkeur geven aan of alleen maar kunnen groeien op basische substraten. Zie ook pH.

basioniem	oorspronkelijke naam. Zie nomenclatuur.
basipetaal	heet de achtereenvolgende ontwikkeling van organen van boven naar beneden, zoals van bloemen bij sommige bloeiwijzen en de vorming van conidiën aan conidiëndragers.
behangen	van de hoedrand, waaraan velumresten (als vlokken of vezels) hangen.
Bekerzwammen	in ruime zin de orde Pezizales, zie daar; in enge zin de familie Pezizaceae. Zie ook zwammenrijk.
Berberis	Zuurbes
berijpt	als met rijp (bevroren dauw) bedekt. Van hoed of steel.
beschrijving	<p>het vastleggen van allerlei gegevens van gevonden en evt. verzamelde zwammen. Deze beschrijving kan verlopen volgens het volgende patroon:</p> <p>naam: (wetenschappelijke naam met auteurs) gevonden door: (naam) op: (datum) gedetermineerd door: (naam) op: (datum) gecontroleerd door: (naam) op: (datum)</p> <p>literatuur: (bij de determinatie geraadpleegde literatuur). vindplaats: (land, provincie, plaats, locatie evt. m.b.v. stafkaartcoördinaten, hoogte boven de zeespiegel).</p> <p>aard vindplaats: (bijzonderheden over de vindplaats, zoals vegetatietype, waardplant of substraat, bodemtype). gedrag: (afzonderlijk of in groepen, samen met andere zwammen e.d.).</p> <p>beschrijving: (alle relevante macroscopische en microscopische kenmerken, zoals afmetingen, kleur, geur, smaak, kleurveranderingen door druk of wrijven, afmetingen en hoedanigheid van sporen, cystiden, e.v.a.; bij de Plaatjeszwammen wordt vaak een onderverdeling gemaakt in: hoed, lamellen, steel, evt. melk, trama).</p> <p>opmerkingen: (evt. nader verklarende opmerkingen). Een beschrijving van vers materiaal is noodzakelijk als men de zwammen wil conserveren en bewaren in een herbarium. Zie ook conserveren, determineren en herbarium.</p>
Betula	Berk
beurs	restant van het velum universale, dat als een zak aan de basis van de steel achterblijft. = schede. = volva.
Beurszwammen	Genus Volvariella – Fam. Pluteaceae Saprofyten, zelden parasieten.
bevruchting	versmelting van de kernen van de geslachtscellen, de gameten (met n chromosomen, dus haploïd), tot de bevruchte eicel, de zygote (met 2n chromosomen, dus diploïd).
biapiulaat	van sporen die aan beide zijden min of meer toegespitst zijn.

bilateraal	 <p>lamellentrama : het vruchtvlees van de lamellen, zich bevindend tussen de beide hymeniale lagen van de lamellen.) Van de evenwijdig lopende hyfen zijn er verschillende die naar het subhymenium afbuigen (naar weerszijden). = divergent.</p>
bindhyfen	meer of minder sterk vertakte, ongerichte, meest dikwandige hyfen zonder tussenschotten en gespen. Zie ook hyfensystemen.
binucleaat	(cellen van sporen) die 2 kernen bevatten.
biocoenose	een levensgemeenschap van organismen, die samen een biotoop bewonen.
biologie	leer van de levende wezens en de levensverschijnselen.
bioluminescentie	het verschijnsel, waarbij sommige zwammen 's nachts een zwak blauw- of groenachtig licht geven. Dit komt o.a. voor bij de Lantaarnzwam (<i>Omphalotus olearius</i>) en de rhizomorfen van de Honingzwam (<i>Armillariella mellea</i>). Zie ook luminescentie.
biosfeer	het deel van de aarde dat door levende organismen bewoond wordt.
biosociologie	wetenschap die de betrekkingen tussen de organismen in een levensgemeenschap (biocoenose) bestudeert.
biotoop	onderdeel van het door organismen bewoonde deel der aarde (biosfeer), waarbinnen de levensvoorwaarden min of meer gelijk zijn, b.v. een weiland of een bos met een bepaalde grondsoort, plantengroei, vochtigheid enz. Het biotoop is vaak karakteristiek voor een bepaalde soort.
biotroof	heten parasieten, die slechts kunnen leven als zij voedsel kunnen onttrekken aan levende cellen van de waardplant. Zij kunnen dus niet op een kunstmatige voedingsbodem worden gekweekt.
bipolaire heterothallie	Heterothallisch van zwammen, die hun ontwikkelingscyclus pas kunnen voltrekken na versmelting van cellen van ongelijksoortige mycelia. Het verschijnsel heet heterothallie. Is er sprake van twee ongelijksoortige mycelia dan kan men spreken van mannelijk en vrouwelijk, hoewel meestal de aanduiding + en - wordt gebruikt (bipolaire heterothallie). Er zijn ook zwammen met vier typen mycelia (tetrapolaire heterothallie). Zie ook voortplanting.
biseriaat	van sporen die in twee rijen in de asci liggen.

bitunicaat	van de ascuswand, die bestaat uit twee lagen en min of meer dik is. Eerst opent zich de buitenlaag (exoascus) aan de top, waarna de binnenlaag (endoascus) zich kan strekken voordat de ascosporen afgeschoten worden.
bladgroen	groene kleurstof, voorkomend in de organen van planten en nodig voor koolzuurassimilatie. Zie ook koolzuurassimilatie. = chlorofyl
bladrot	aantasting van hogere planten door zwammen. Afhankelijk van het plantendeel dat wordt aangetast onderscheidt men wel bladrot, stengelrot, stamrot, wortelrot, vruchtrot.
blast-	begin van biologische termen, betrekking hebbend op kiem, oorsprong, knop, spruit.
blastoconidiën	blastoconidiën sensu lato: De conidiën ontstaan in enkelvoud of in acropetale ketens, dwz ketens die in onderlinge verbinding blijven zolang de conidiogenese voortduurt
bochtig	 <p>Aanhechting van buisjes of lamellen. (vb. ridderzwammen)</p>
Bolbitiaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, orde: Agaricales; familie van zwammen waartoe o.a. behoren de geslachten Bolbitius (Dooiergele mestzwam), Conocybe (Breeksteeltjes) en Agrocybe (Leemhoeden). Zie ook zwammenrijk.
Boletales	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, orde: Agaricales; orde van min of meer vlezige zwammen met een duidelijke steel en hoed. De hoed draagt aan de onderzijde een hymenofoor met buisjes (zelden lamellen of netvormig), dat gemakkelijk van het hoedweefsel te scheiden is. De sporen zijn cyanofiel, niet amyloïd. Zie ook zwammenrijk.
Boleten	zie zwammenrijk (orde Boletales).
boletoïd	van een vruchtlichaam, dat lijkt op een Boleet, d.w.z. met vlezige hoed en dikke steel.
boletol	kleurstof, aanwezig in sommige Boleten, die het vlees van deze zwammen, blootgesteld aan de lucht, onder inwerking van een enzym, blauw laat verkleuren. Dit verschijnsel treedt o.a. op bij de Kastanjeboleet (<i>Xerocomus badius</i>).
Bondarzewiaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, orde: Aphylliphorales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
boogvormig	van aanhechting van lamellen en buisjes. Zie aanhechting.
boreaal	Term gebruikt voor organismen die voorkomen in noordelijke streken.
borstelcellen	hoedhuidcellen of cystiden met korte, wrattige uitsteeksels.

Borstelkurkzwammen	= Corioloopsis (syn. Funalia) Saprofyt op hout. Vruchtlichaam kurkachtig, consolevormig, met ruig behaarde bovenzijde. Sporen glad. Hyfen met gespen. Trama trimitisch, roomkleurig tot bruin. Witrotters.
Borstelzwammen	= Hymenochaeta zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales). Saprofyt op hout. Vruchtlichaam taai, korstvormig of met hoedvormige randen, glad tot knobbelig. Sporen glad. Setae niet vertakt, met een loep goed zichtbaar. Trama monomitisch. Onderzijde met kaliumhydroxyde (KOH) zwart verkleurend.
botanicus	plantkundige.
botanie	plantkunde.
botaniseertrommel	bus voor het verzamelen van planten.
botaniseren	planten zoeken en bestuderen.
botanist	zie botanicus.
Botryosphaeriaceae	klasse: Ascomycetes, groep: Loculoascomyceten, orde: orde Dothideales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
botuliformis	worstvormig, cilindrisch gekromd. Zie ook sporevormen
Bovisten	Bodembewonende saprofyten. Vruchtlichaam bolvormig, zonder voet of met zeer korte voet van steriel weefsel (subgleba), rijp bovenaan met een ronde tot onregelmatige opening waarlangs de sporen ontsnappen. Grotere soorten komen bij rijpheid los van de zwamvlok en laten zich meerrollen met de wind (= windrollers). = Bovista
Branden	= Brandzwammen
brandsporen	Brandzwammen vormen meestal zwart sporenpoeier in sporendoosjes (sori) die zich op het oppervlak of in vlekjes, blazen, of builen op de waardplant bevinden.
Brandzwammen	= Ustilaginales en Tilletiales. Brandzwammen vormen meestal zwart sporenpoeier in sporendoosjes (sori) die zich op het oppervlak of in vlekjes, blazen, of builen op de waardplant bevinden. Basidia met dwarse septen. Zeer veel bloemplanten worden door een specifieke brandzwam aangetast. Anemoonbrand (blazen op stengel, bladeren), Boterbloembrand, Speenkruidbrand (gele vlekjes op bladeren), Duizendknoopbrand, Muurbrand, Morgensterbrand (zwart poeder op bloem), Gerstbrand (zwart poeder op graankorrels), Haverbrand, Meeldraadbrand (koekoeksbloem), Waterpeper (zwart poeder op meeldraden); Kweekgrasbrand (zwarte strepen op stengel, bladeren), Rietbrand (zwarte strepen op stengel), Vlotgrasbrand (bruine strepen op bladeren), Maisbrand (grijze builen op kolven).

breed	 Lamelvorm => aanhechting van lamellen en buisjes
breedte	De breedste afstand (van een spore) tussen de zijden in vooraanzicht (Flan).
Breeksteeltjes	Geslacht = Conocybe Saprofyten in graslanden, op de bodem, op brandplekken, op mest, uitzonderlijk op hout of kruidige stengels.
broed	een in reïncultuur b.v. op graankorrels of stro gekweekt mycelium, dat wordt gebruikt voor het kweken van bepaalde soorten paddenstoelen.
bruinrot	waarbij alleen de cellulose en verwante stoffen worden afgebroken en dus niet de lignine. Het hout wordt zeer bros, breekbaar, krimpt bij drogen sterk en vertoont scheuren in langs- en dwarsrichting (kubiekrot); het verliest sterk aan volume en gewicht. Hierbij treedt een duidelijke bruinverkleuring op. Deze vorm van vertering van het hout wordt ook wel destructie genoemd. Bruinrot-zwammen komen hoofdzakelijk voor op naaldhout.
buielig	 10. subventricose; 11-13. ventricose; 14. broadly ventricose;
buisjes	hymenofoor bij de Buisjeszwammen, dat bestaat uit een buisvormige structuur, die aan de onderkant van de hoed wordt gevormd en hiervan gemakkelijk te scheiden is.
Buisjeszwammen	klasse: Basidiomycetes, orde: Boletales, groep: Hymenomyceten); kunstmatige groep van zwammen die een hymenofoor hebben dat bestaat uit een buisvormige structuur, die aan de onderkant van de hoed wordt gevormd en hiervan gemakkelijk te scheiden is.
bulbillen	kleine, ronde, steriele kluwens van hyfen.
bulbous	 (steelbasis) nogal abrupt verbreed en afgerond. Knolvormig.

bultig		32. subumbonate - 33. umbonate
butyraceous	(hoedoppervlakte) blinkend, boterachtig.	
bysoïd	bestaande uit fijne draden.	
caespitose		
calcareous	Kalkhoudende bodem	
calcicolous	Levend op kalkrijke bodem	
calcifugous	kalkhoudende bodems vermijgend	
calciphilous	kalkminnend	
calciphobic	kalkhoudende bodems vermijgend	
callus	dunwandige lichtgekleurde plek in de sporenwand aan het apicale einde (een rudimentaire kiemporie).	
calottes	platte wratten op sporen	
calyptrate	een zak (=calyptra) of gedeeltelijke zak rond de spore.	
campanulaat		(hoed) klokvormig
canaliculate	(steel) met een lengtegroef of kanaal	
Cantharellaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomycten, orde: Aphyllophorales; familie van zwammen waartoe o.a. behoren de geslachten Cantharellus met de soort Cantharellus cibarius (Dooierzwam) en Craterellus.	
cantharelloïd	gelijkend op de vruchtlichamen van de Cantharelloïde fungi.	

Cantharelloïde fungi	<p>klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, orde: Aphyllophorales; een kunstmatige en heterogene groep van zwammen, met een hymenofoor dat bestaat uit radiale lijsten en waarvan de hoed en de steel niet duidelijk gescheiden zijn. De vruchtlichamen zijn min of meer taai, meestal centraal gesteeld en trechtervormig. = Cantharelachtigen.</p>
capillitium	weefsel van steriele hyfen tussen de sporen binnen het peridium. Deze hyfen zijn onvertakt tot sterk vertakt, aanvankelijk dunwandig en kleurloos, gaandeweg dikwandig en bruinig wordend, met of zonder septen en poriën (bij Gasteromyceten).
capitaat	apex (top) van cystiden
capitate cystide	
capitulum	hoofdje, kopje.
Capnodiaceae	<p>klasse: Ascomycetes, groep: Loculoascomyceten, orde: Dothideales; familie van zwammen.</p>
carbolfuchsine	chemicaliën
carbolzuur	fenol (carbolzuur); 2 g. gekristalliseerd fenol oplossen in 100 ml. water.
carinate	met kielvormige scherpe richels
carminofiel	<p>van basidia, waarin bepaalde (ijzer- en andere metaalhoudende) korreltjes zich, onder inwerking van acetokarmijn, donkerrood kleuren. = siderofiel</p>
carotenen	gele, oranje of rode kleurstoffen, die de kleur veroorzaken van sommige planten.
Carpinus	Haagbeuk
carpofoor	vruchtlichaam (paddenstoel sensu stricto).
carpogeen	vruchtlichamen vormend, b.v. van een cel.

cartilaginous	(steel) kraakbeenachtig; flexibel maar taai.
Castanea	Kastanje
catahymenium	hymenium, waarin eerst de cystiden worden gevormd en pas later de basidia.
catenate	(cheilocystiden) verenigd als in een ketting.
catenulatus	Kettingachtige versiering (ornamentatie) van de sporenwand; als met kleine kettingen versierd (b.v. bij Russula, Lactarius, Coprinus)
caulocystide	cystide op het steeloppervlak.
cel	<p>kleinste eenheid van plantaardig en dierlijk weefsel, die zich kan vermenigvuldigen. Een cel bestaat uit een celwand, die dood is, en de celinhoud of protoplast.</p> <p>Het protoplast bestaat uit een of meer vacuolen, met celvocht gevulde blazen (dood) en levende materie, het protoplasma. Het protoplasma bestaat uit een kern en het cytoplasma, waarin kleurstofdragers, zetmeelkorrels, kristallen enz. kunnen voorkomen.</p> <p>Het protoplasma is een kleurloze, geleachtige, taai vloeibare stof met een colloïde structuur, waarvan de chemische samenstelling zeer ingewikkeld is. Het bevat water, eiwitten, vetten, vetachtige stoffen enz. Samenstelling en structuur veranderen voortdurend; deze veranderingen zijn de basis van alle levensverschijnselen.</p>
celdeling	deling van een cel, waartoe bepaalde weefsels van een plant in staat zijn. Deze weefsels noemt men deelweefsels. Bij de zwammen bestaat het gehele mycelium uit deelweefsel, d.w.z. dat het mycelium zich in alle richtingen kan uitbreiden en dat zich op alle plaatsen nieuwe cellen kunnen vormen. De celdeling wordt bij hogere planten voorafgegaan door een kerndeling (zie daar). Bij zwammen verlopen beide delingen onafhankelijk van elkaar, waardoor de cellen een zeer verschillend aantal kernen kunnen bevatten. Het aantal varieert van 5 tot 20 stuks. Zie ook kerndeling.
celluleus	van een weefsel dat bestaat uit cellen die in bovenaanzicht rond en in dwarsdoorsnede vaak gesteeld zijn. B.v. van de hoedhuid.
cellulose	Naast lignine een hoofdbestanddeel van hout: cellulose, een koolhydraat, dat grote moleculen vormt en vooral zorgt voor de trekvastheid van de plantencel. (lignine, eveneens zeer grote moleculen vormend en verantwoordelijk voor de druk- en buigvastheid van het hout.)

celgroei	<p>groei van een cel na een celdeling (zie daar). Deze bestaat allereerst uit een plasmagroei, waarbij het protoplasma in omvang toeneemt. Hierbij spelen een aantal hormonen, groeistoffen genoemd, een belangrijke rol. Door wateropname en eiwitvorming wordt het protoplast steeds groter. Na de plasmagroei volgt ofwel een nieuwe (kern-)celdeling of een tweede groeiproces, de celstrekking, die een veel sterker vergroting van de cel teweeg brengt dan de plasmagroei. De celstrekking bestaat vooral uit de opname van water, met daarin opgeloste zouten, waardoor de vacuolen steeds groter worden. Door de vergroting van het volume van de cel worden de celwanden uitgerekt. Tegelijkertijd zet het protoplast aan de binnenkant van de celwand cellulose af. De wand verdikt zich dus en wordt daardoor steeds steviger. Door deze strekking wordt de cellengte groter dan de celbreedte. Na afloop van celstrekking kan de inhoud van de cel wel 30 maal zo groot zijn geworden als de oorspronkelijke cel. De cel is dan volwassen en in het algemeen niet meer in staat zich verder te delen of van vorm te veranderen. De groeisnelheid hangt af van een aantal uitwendige factoren zoals licht, temperatuur en vochtigheid.</p>
celkern	<p>een lichaampje in de cel, dat onmisbaar is voor het leven van de cel. De kern regelt de groei en de andere levensverschijnselen van de cel en zij bevat (in de chromosomen) de dragers van de erfelijke aanleg. Bij hogere organismen treft men slechts één kern per cel aan; deze cel noemt men éénkernig. Bij de zwammen bevatten de cellen meestal meer kernen. Een kern bestaat uit een kernwand en een kernplasma, dat bestaat uit kernlichaampjes of nucleoli, kernsap en een kernskelet van fijne korrels of draadjes, die gemakkelijk kleurstoffen opnemen. De stof waaruit het kernskelet bestaat noemt men daarom ook wel chromatine.</p>
celstrekking	zie celgroei.
celwand	<p>de wand van een plantencel, die bestaat uit dode stoffen. De celwand wordt gevormd door de buitenste laag van het cytoplasma. Als een cel zich pas in tweeën gedeeld heeft (zie celdeling), bestaat de tussenwand aanvankelijk alleen uit een dunne rekbare middenlamel (primaire lamel) van pectine, die gemakkelijk afbreekbaar is. Hiertegen zet het protoplasma spoedig aan beide kanten verdikkingslagen af. De secundaire verdikkingslaag komt vooral voor bij volgroeide cellen van kruidachtige planten en bestaat uit celstof of cellulose. De afbraak hiervan is moeilijker dan van pectine. De tertiaire verdikkingslaag bestaat uit cellulose, doortrokken met houtstof (lignine) of met kurkstof (suberine). Dit komt in hoofdzaak voor bij houtige gewassen. Lignine is een zeer moeilijk af te breken stof, waartoe in feite alleen Basidiomyceten in staat zijn. Bij zwammen komt in de celwanden de stof chitine voor.</p>
Cephalothecaceae	<p>klasse: Ascomycetes, groep: Plectomyceten, orde: Eurotiales; familie van zwammen.</p>
Ceratobasidiaceae	<p>klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten, orde: Tulasnellales; familie van zwammen.</p>

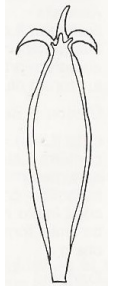
Ceratomycetaceae	klasse: Ascomycetes, groep: Laboulbeniomycten, orde: Laboulbeniales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
cerebriform	hersenachtig
cericeous	bedekt met een laag van kleine zijdeachtige haren.
cespitose	(vruchtlichamen) dichtbijeengroeiend +- over een groot oppervlak. = caespitose
Chaetomiaceae	klasse: Ascomycetes, groep: Pyrenomyceten, orde: Sphaeriales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
Champignons	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
chlamydospore	dikwandige aseksuele spore (vb. Lentinellus cogleatus en Nyctalis)
cheilocystide	cystide op de lamelsnede = marginale cystide.
cheiloleptocystiden	cystiden => cheilo = aan de rand => lepto = klein
chemosynthese	Enkele bacteriën, die geen bladgroen bezitten, zijn ook in staat tot koolzuurassimilatie. Zij krijgen de energie, die hiervoor nodig is, door bepaalde anorganische stoffen te oxideren; men spreekt hier van chemosynthese.
chitine	een stof die voorkomt in de celwanden van zwammen, maar die ook een der bestanddelen vormt van het pantser van schaaldieren en van het uitwendige skelet van insecten. Chitine is zeer bestand tegen chemische stoffen en daardoor moeilijk verteerbaar, waardoor ook zwammen vaak moeilijk verteerbaar zijn.
chlamydospore	ongeslachtelijke dikwandige spore, die dus niet wordt gevormd op een basidium of in een ascus, maar die ontstaat door afsnoering van cellen aan het eind van hyfen. Deze sporen kunnen onder ongunstige groeiomstandigheden overleven en pas na langere tijd ontkiemen.
chloralhydraat	Chemische stof die gebruikt wordt bij de bereiding van Melzer's reagens. => 0,5 g. jodium (J) en 1,5 g. kaliumjodide (KJ) oplossen in 20 ml. water, hieraan 20 ml. chloralhydraat (het beste vlak voor het gebruik) toevoegen; voor het oproepen van amyloïde en dextrinoïde kleurreacties.
chlorofyl	groene kleurstof, voorkomend in de organen van planten en nodig voor koolzuurassimilatie. Zie ook koolzuurassimilatie. = bladgroen.
chromatiden	overlangs gedeelde chromosomen.
chromatine	kernstof

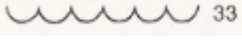
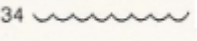

chromosomen	kerndraden. Draadvormige structuren in de celkern, bestaande uit eiwitten en nucleïnezuren, die de groei en de erfelijkheid beheersen. Zij lijken op een halssnoer, dat uit platte kralen bestaat. Deze kralen zijn in feite de plaatsen waar de erfelijke eigenschappen zich bevinden. Zij worden genen genoemd. De chromosomen zijn twee aan twee gelijk; zij vormen dus paren. Het aantal paren is in alle cellen gelijk en is voor een bepaald organisme constant. Voor de mens is dit 23 (paren, dus 46 chromosomen), voor de champignon 12 (24).
chrysocystide	cystide met in de inhoud verschillend gevormde lichamen, die in ammoniak (NH ₄ OH) en kaliumhydroxyde (KOH) geel verkleuren (soms op zich zelf al geel zijn) en in katoenblauw-lactofenol sterk blauw verkleuren.
ciliate	Wimpervorming; met haren (bv. Wimperzwammetje)
citriformis	citroenvormig. Zie
clamp	gesp
classificatie	rangschikking. Zie ook taxonomie.
Clathraceae	Clathraceae klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten, orde: Phallales; familie van zwammen.
clavaat	knotsvormig; van een vrij smalle basis geleidelijk naar een bredere, stompe top uitlopend. = claviform.
Clavariaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, orde: Aphyllophorales; familie van zwammen waartoe o.a. behoren de geslachten Clavaria, Clavariadelphus en Clavulinopsis.
clavarioïd	koraalvormig vertakt; gelijkend op de vruchtlichamen van de Clavarioïde fungi.
Clavarioïde fungi	klasse: Basidiomycetes, groep Hymenomyceten, orde: Aphyllophorales; kunstmatige groep van zwammen, met een glad hymenofoor en met rechtopstaande knots- en koraalvormige of gekroesde vruchtlichamen, zonder verbrede hoedjes. De meeste tot deze groep behorende geslachten worden gerekend tot de familie Clavariaceae. Zie ook zwammenrijk. = Knots- en Koraalzwammen.
Clavicipitaceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
Clavicornaceae	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
claviform	knotsvormig. = clavaat.
clavula	hymenium dragend deel bij de onvertakte of weinig vertakte Clavarioïde fungi.
Clavulinaceae	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).

cleistothecium	het gesloten vruchtlichaam van de Plectomyceten waarin zich onregelmatig verspreid de asci bevinden. (mv. cleistotheciën).
clypeus	meestal donker gekleurd dekweefsel, dat ingezonken vruchtlichamen overdekt (bij Ascomyceten). = pseudostroma.
Coelomyceten	klasse: Deuteromycetes); kunstmatige groep van de fungi imperfecti met naakte, min of meer vrije, niet gebundelde conidiëndragers.
collarette	kraagje waardoor conidiën naar buiten treden. Zie conidiën.
collarium	 een vrij kokertje dat de steel omgeeft en waaraan de lamellen zijn verbonden.
collien	van de plantengordel in de Alpen tot ca. 550 m. in het noorden en 700-800 m. in het zuiden.
columella	columella een blijvende, steriele structuur in het centrale deel van de vruchtlichamen van de Gasteromyceten.
comb. nov.	nieuwe combinatie.
compact	dicht, vast.
complanate	Een vlak of samengedrukt aspect hebbend.
concaaf	hol, b.v. van de vorm van de hoed.
concentrisch	met hetzelfde middelpunt, b.v. van cirkelvormige zones.
conchate	schelpvormig
concescent	samengroeiend
conducting hyphae	uit het trama opstijgende, saphoudende hyfen bij Stereum-soorten.
confluend	In elkaar vloeiend
congorood	chemisch product: vooral gebruikt voor onderzoek van paddenstoelen bij het kleuren van celwanden => oplossing in water of 1% oplossing in 10% ammoniak.
congophilous	Sporenwand neemt (cumuleert) congorood op.

<p>conidiën</p>	<p>ongeslachtelijke sporen, d.w.z. sporen die niet gevormd worden binnen een ascus of basidium. In het eenvoudigste geval ontstaan deze sporen door afsnoering of verval van hyfen, in gecompliceerdere gevallen aan speciale conidiëndragers. Conidiën worden wel onderscheiden naar de manier waarop ze ontstaan (zie figuren):</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐☐thalloconidiën: De conidiën ontstaan door omvorming van hyfenstukken; ☐☐solitaire thalloconidiën of aleurioconidiën: De conidiën ontstaan in enkelvoud aan hyfeneinden (of korte zijtakken); ☐☐arthroconidiën: De conidiën ontstaan in ketens; ☐☐holarthrische ontstaanswijze: De conidiën ontstaan door septenvorming vanaf de buitenste wandlaag; lege tussenstukken ontbreken i.h.a.; ☐☐enterarthrisch ontstaanswijze: De conidiën zijn omgeven met een nieuwe wand binnen de hyfe, vaak zijn er lege stukken tussen de conidiën; <ul style="list-style-type: none"> • de conidiën ontstaan door uitstulping uit een conidiogene cel; • de conidiëndrager verlengt zich soms aan de top, nooit aan de basis (acroauxische conidiëndragers); • de conidiën ontstaan één voor één volkomen afgescheiden, in ketens of hoofdjes, uit één opening; • fialiden, met fialoconidiën: De conidiogene cel verandert niet van lengte tijdens de vorming van opeenvolgende conidiën; alle conidiën treden door hetzelfde kraagje (collarete) naar buiten; • de conidiogene cel verandert van lengte tijdens de conidiogenese; • annelloforen of annelliden: De conidiogene cel wordt langer door toevoeging van nieuw wandmateriaal en heeft een geringde zône aan de top; • retrogressieve conidiogenese: De conidiogene cel wordt korter, doordat er gedeelten van in de conidiën opgaan; • blastoconidiën sensu lato: De conidiën ontstaan in enkelvoud of in acropetale ketens, d.w.z. ketens die in onderlinge verbinding blijven zolang de conidiogenese voortduurt; • poroconidiën: De conidiën en conidiëndragers zijn gepigmenteerd, de wand is verdikt, waar het conidium uitgestulpt wordt, en na het afvallen blijft er een porie achter; • blastoconidiën sensu stricto: De conidiën zijn doorschijnend of gepigmenteerd; de wand op de plaats van de uitstulping is niet verdikt en er blijft geen porie achter; • basauxische conidiëndragers: De conidiën ontstaan aan de top van de conidiëndrager of daaronder, waarbij de conidiëndrager in het basale stuk nog behoorlijk in lengte groeit en vaak benedenwaards nog meer conidiën produceert. Er zijn verschillende mogelijkheden waarop één of meerdere conidiën op een conidiogene cel gevormd worden: <ul style="list-style-type: none"> • solitair (solitaire blastoconidiën met een brede basis worden ook aleurioconidiën genoemd); • synchroon in hoofdjes; • in sympodiale successie, verbonden met een verbreding of verlenging van de conidiogene cel; • acropleurogeen: de conidiën worden in basipetale volgorde gevormd aan de top en onder de septa van een in de lengte vastgelegde conidiëndrager; • acropetale ketens, meestal vertakt;
------------------------	--

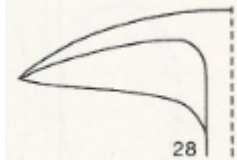
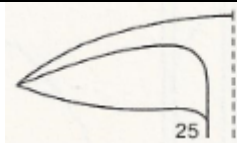

	<ul style="list-style-type: none"> • basiptale ketens (of hoofdjes) (alleen bij fialiden en daarmee verwante vormen). De conidiënvormen van basidiomyceten horen altijd bij de hyfomyceten en hebben arthro- of blastoconidiën, nooit fialo- of poroconidiën. (ev.conidium).
conidiëndrager	= conidiofoor
conidiofoor	Op de conidiofoor of conidiëndrager worden conidiën gevormd, die voor de ongeslachtelijke voortplanting van de schimmel zorgen. = conidiëndrager.
conidiogeen	conidiën vormend.
conidiogenese	wordingsproces van conidiën.
conidioma	vruchtlichaam van sommige Deuteromyceten. (mv. conidiomata).
Coniophoraceae	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
conisch	kegelvormig.
connate	Stelen die samengroeien aan hun basis. (stelen vertrekken uit 1 punt)
conserveren	bewaren, verduurzamen. Het conserveren van zwammen kan op verschillende manieren, o.a. door ze op "sterk water" te zetten of door ze in te gieten in hars. Voor het aanleggen van een herbarium is het drogen van de zwammen echter de meest aangewezen weg. Het doel van het drogen is behalve het onttrekken van het water aan de zwammen ook het doden van de eventueel aanwezige insecten (maden, larven) en het verhinderen van zelfontbinding (autolyse) van de fijnere structuren van b.v. de basidiën en cystiden. Hiervoor is droging in een warme luchtstroom noodzakelijk. Dit kan door de zwammen in een open draadmandje op de verwarming te zetten of in een speciaal voor dit doel gemaakt droogventje. Door het drogen verliezen de zwammen vaak hun kleur, vorm en grootte, de microscopische kenmerken blijven echter goed behouden. Het is gewenst vóór het drogen een beschrijving te maken van de zwammen in verse toestand. Zie ook determineren, herbarium en beschrijving.
context	het binnenste, steriele deel (vlees) van vruchtlichamen; bij de Gaatjes- (Plaatjes-)zwammen het deel van het vruchtlichaam zonder de gaatjes (plaatjes); vaak ook trama genoemd.
continuus	Het vlees van hoed en steel vormt 1 eenheid. Hoed en steel niet gemakkelijk van elkaar te scheiden.
convergentie	het verschijnsel, dat vertegenwoordigers van systematisch zeer verschillende groepen zwammen, eenzelfde vorm aannemen. Dit verschijnsel komt o.a. voor bij de Hypogaea (Truffels s.l.).
convex	 <p>bol, b.v. van de vorm van de hoed. 8. plano-convex; 9. convex;</p>
Coprinaceae	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
coprofiel	op mest groeiend.

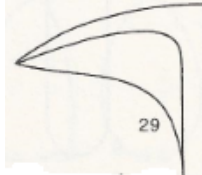

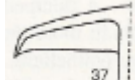

copulatie	vereniging van twee cellen of celkernen afkomstig van verschillende individuen.
coralloïd	koraalachtig vertakt.
corneous	(steel) hoornachtig in structuur.
cornute	 <p>cystiden (pluteus) met kleine projecties of hoorns.</p>
Coronophoraceae	zie zwammenrijk (orde Coronophorales).
Coronophorales	<p>Coronophorales klasse: Ascomycetes, groep: Pyrenomyceten; orde van zwammen, bestaande uit een kleine groep van houtbewoners of parasieten op andere Pyrenomyceten. De vruchtlichamen zijn enkelvoudig, oppervlakkig, vaak op donkere laag van mycelium (subiculum). Asci talrijk, duidelijk gesteeld, onregelmatig verspreid in de holte van het vruchtlichaam.</p>
corrosie	<p>is een vorm van vertering van het hout waarbij behalve de cellulose ook de lignine en verwante stoffen worden afgebroken. Het hout verbleekt sterk (tot bijna wit). Een verbrokkeling, zoals bij bruinrot, treedt niet op, de inwendige vezelstructuur blijft lang behouden; het verlies aan volume en gewicht verloopt veel langzamer als bij bruinrot; het hout is vaak vochtig. = witrot</p>
cortex	schorsachtige buitenste weefsellaag van steel of hoed, die los gemaakt kan worden.
corticate	een schors of schil hebben
Corticaceae s.l.	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
cortina	<p>spinnewebachtig weefsel onder de plaatjes (en ter bescherming hiervan) tussen de hoedrand en de steel bij jonge exemplaren van sommige soorten zwammen (b.v. Gordijnzwammen), waarvan later vaak resten aan hoedrand en steeltop achterblijven. = gordijn.</p>
Cortinariaceae	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Corylus	Hazelaar
Coryneliaceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
costatus	geribd; met zwakke ribben (versiering op de sporenwand).
coupe	zeer dun, door snedes verkregen plakje van het met een microscoop te onderzoeken materiaal.

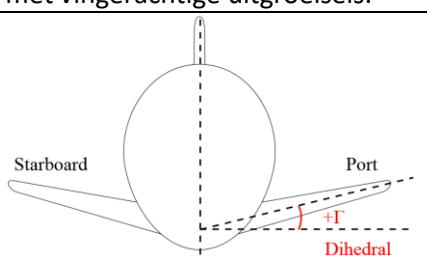
coumarine	Giftige aromatische glucocide, waarbij een geur vrijkomt van Lievevrouwebedstro; werd vroeger gebruikt tegen ratten en muizen.
Crataegus	Meidoorn
crateriform	beker of kelkvormig
crenate	 33 (lamelrand) met afgeronde tanden
crenulate	 34 (lamelrand) fijn crenate
Crepidotaceae	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
cresylblauw	cresylblauw; oplossing in water (slecht houdbaar) of 0,2- 0,5 g. cresylblauw Ciba, 0,5 ml. invadine IFC, 17 ml glycerine, 27 ml. ethylalcohol (96%), 55,5 ml. water; na een dag filtreren (lang houdbaar). Aangewend voor het vaststellen van metachromatische reacties.
crisped	fijngolvend of kronkelend
cruciform	 sporenvorm bij Entoloma
crustose	een korst vormende over het substraat
cristatus	graatachtig; bezet met meer of minder sterke graten. Zie ook ornamentatie.
crustose	een korst
Cryptogamen	verzamelnaam voor de planten die geen zaadplanten zijn. Zij vermenigvuldigen zich d.m.v. sporen. = sporenlanten.
cuboid	 sporenvorm bij Entoloma
cupulate	kapvormig
cumarien	een welriekende stof die voorkomt in diverse planten, o.a. grassen en die bij het drogen van deze laatste de typische geur van vers hooi veroorzaakt.
cupula	vruchtnapjes van b.v. beuk en eik.
curved	(steel) gebogen vanaf het substraat naar boven.
cuticula	het laagje vet of wasachtige stoffen op de buitenwand van de opperhuid of epidermis van planten.

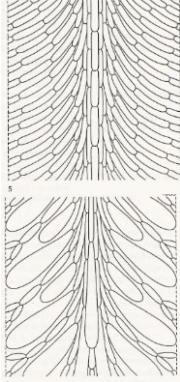

cutis	Hoedhuid, bovenlaag van de hoed, die bestaat uit meer of minder radiaal verlopende hyfen; zij kan uit meerdere cellagen bestaan. Bij de Gaatjeszwammen in het bijzonder de steriele oppervlaktelaag van het vruchtlichaam voor zover deze zich onderscheidt van de daaronder gelegen context; de cutis is vaak harder of wasachtig.
cyanofiel	van celwanden, sporen (of sporenornamentatie) en hyfen, die in methylblauw (katoen- blauw tot violet verkleuren).
cylindrical	 cilindrisch (cystide)
cyphelloïd	beker-, schotel- of buisvormig; gelijkend op de vruchtlichamen van de Cyphelloïde fungi.
Cyphelloïde fungi	<p>klasse: Basidiomycetes, orde: Aphyllophorales, groep: Hymenomyceten; kunstmatige groep van zwammen met beker-, schotel- of buisvormige vruchtlichamen, centraal met een smalle basis vastgehecht, zittend of kort gesteeld. Soms meerdere vruchtlichamen op een gemeenschappelijk subiculum. Het hymenium bekleedt het concave oppervlak en is glad, zelden geplooid, maar nooit door steriele richels (lamellen) onderbroken. Vorm en kleur van de randharen (bekleding van de buitenkant) hebben grote systematische betekenis.</p>

<p>cystiden</p>	<p>tussen de basidia in het hymenium voorkomende, bijzonder gevormde, uit generatieve hyfen ontstaande, steriele, kleurloze cellen, die gewoonlijk geen inhoud hebben en ontspringen of, zoals de basidiën, uit het subhymenium (echte cystiden) of uit het trama (pseudocystiden). Cystideachtige elementen, die buiten het hymenium voorkomen of anderszins afwijken, b.v. door hun inhoud of door bepaalde kleurreacties, worden onderscheiden door een voorvoegsel. Aldus worden onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • caulocystide: cystide op het steeloppervlak. • cheilocystide: cystide op de lamelsnede = marginale cystide. cheiloleptocystide: dunwandige cystiden op de lamelrand (alleen gebruikt wanneer verwarring met cheilocystiden kan gebeuren. cheilochrysocystide: chrysocystide die zich bevinden op de lamelrand. • chrysocystide: cystide met in de inhoud verschillend gevormde lichamen, die in ammoniak (NH₄OH) en kaliumhydroxyde (KOH) geel verkleuren (soms op zich zelf al geel zijn) en in katoenblauw-lactofenol sterk blauw verkleuren. • dermatocystide: cystide op de hoedhuid. = pileocystide. • faciale cystide: Cystide op het vlak van de lamel of op de gaatjeswand = pleurocystide. • gloeocystide: cystide met een dichte olieachtige of fijnkorrelige inhoud; dunwandig, meestal langwerpig. Voorkomend in hymenium, trama of hoedhuid. Soms selectief met sulfovanilline, katoenblauw e.a. verkleurbaar.= gloeohyfe. • halocystide: cystide, die bovenaan een olie- harsachtige massa vertoont tussen de buiten en binnenwand (dus niet in het plasma); karakteristiek voor b.v. het geslacht Resinicium. • lacteocystide: cystide, die melksap bevat. • lagenocystide: smalle, cilindrische cystide, die bovenaan abrupt versmalt tot een kort, draadvormig deel, dat sterk geïncrusteerd is. • lamprocystide: conische tot cilindrische, dikwandige, sterk geïncrusteerde cystide. • leptocystide: uitstekende, dunwandige, doorschijnende cystide. • lycocystide: dikwandige cystide, waarvan de wand in een oplossing van 10% KOH grotendeels oplost of van vorm verandert (bij Korstzwammen). • macrocystide: cystide, die diep in het trama ontstaat (bij de orde Russulales). • marginale cystide: cystide op de lamelsnede = cheilocystide. • metuloïde cystide: dikwandige cystide met aan de top vaak kristaluitscheidingen, die diep in het hymenofoor ontspringt. • phaeocystide: cystide met een bruinachtige, zwak dextrinoïde inhoud. • pileocystide: cystide op de hoedhuid.= dermatocystide. • pleurocystide: cystide op het vlak van de lamel of op de gaatjeswand = faciale cystide. • pseudocystide: cystide, die in het trama ontstaat. • septocystide: cilindrische cystide met septen, al of niet met gespen. • skeletocystide: cystide-achtig hyfeneinde, uit de skelethyfen uitgroeiend. • stephanocyste: tweecellige, kogelvormige cystide met getande gordel.
------------------------	---

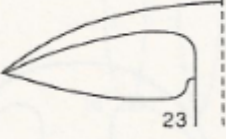
cystidiole	een cystide, die ontspringt op dezelfde hoogte als de basidiën, die zich daarvan in vorm en grootte nauwelijks onderscheidt, maar geen sterigmen en sporen vormt.	
Cytisus	Brem	
cytoplasma	(deel van een cel; een cel bestaat uit een celwand, die dood is, en de celinhoud of protoplast. Het protoplast bestaat uit een of meer vacuolen, met celvocht gevulde blazen (dood) en levende materie, het cytoplasma.) Het cytoplasma bestaat uit een kern en het cytoplasma waarin kleurstofdragers, zetmeelkorrels, kristallen kunnen voorkomen.	
Dacrymycetaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten, orde: Dacrymycetales; familie van zwammen die o.a. de soorten <i>Dacrymyces stillatus</i> (Oranje druppelzwam) en <i>Calocera viscosa</i> (Kleverig koraalzwammetje) bevat.	
Dacrymycetales	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten; orde van saprophyten op hout. Vruchtlichamen kussen-, beker- of knotsvormig of clavarioïd, meestal gelatineus.	
dacryoïd	druppelvormig, traanvormig.	
daedaloid	gelijkend op het hymenofoor van de soort <i>Daedalea</i> , d.w.z. bij de Gaatjeszwammen met langgerekte en labyrintische gaatjes.	
decurrent		lamellen aflopend langs de steel (hoek lamellen – steel : 40°-60°)
decurrent tooth	 	Lamellen met aflopend tandje
decurved	naar beneden buigend naar de basis van de steel.	
deelweefsel	weefsel van een plant, waarvan de cellen in staat zijn zich te delen.	

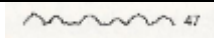
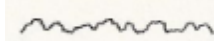
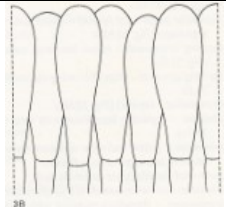
deep infundibuliform		
deeply decurrent		lamellen sterk aflopend langs de steel (hoek lamellen – steel: kleiner dan 40°)
deeply umbilicate		hoed met diepe abrupte depressie
deflexed		naar beneden gebogen hoedrand
dekglasje	dun glazen plaatje, waarmee een op het voorwerpglasje aangebracht preparaat wordt afgedekt.	
deliquescent	(lamellen en/of vruchtlichaam) vloeibaar worden bij ouder worden.	
dendrofysen	cellen (meestal cheilocystiden of hoedhuidcellen) met een sterke geweiachtige vertakking.	
dendrofysoïd	gelijkend op dendrofysen.	
dendrohyfidia	Dunwandig, doorschijnend, onderaan relatief smal, bovenaan boomvormig vertakt.	
dendroïd	Vertakt als een boom	
denticulate	met kleine tandjes	
depressed		Hoed met centrale depressie = met centrale inzinking
derm	hoedhuid bestaande uit opgerichte elementen of oplopende elementen zie trichoderm en hymeniderm.	
dermatocystide	cystide op de hoedhuid.= pileocystide.	
destructie	(bruinrot) vorm van vertering van het hout waarbij het hout sterk aan volume en gewicht verliest en een duidelijke bruinverkleuring	

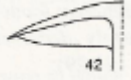
Deuteromycetes	klasse van het zwammenrijk, die de zwammen met asexuele sporevormen (conidiën) omvat, hoofdzakelijk van Ascomycetes, maar ook van Basidiomycetes, waarvan de samenhang met de perfecte vorm (sexuele voortplanting) niet bekend is. = fungi imperfecti.
dextrinoïd	van wanden van sporen en hyfen, die in Melzer's reagens of lugol-oplossing geelbruin tot bruinrood verkleuren. = pseudoamyloïd.
diafragma	perkamentachtig vlies, bestaande uit geheel afwijkend gevormde cellen, dat gleba en subgleba van elkaar scheidt (bij het geslacht Vascellum, Gasteromyceten).
diasporen	voortplantingscellen, b.v. sporen en conidiën.
dicaryophase	fase van de reproductiecyclus met 2 kernen per cel vóór kernversmelting.
dichoohyfidia	hyfe-achtige steriele einden die uit het trama ontspringen met volgende kenmerken: dikwandig, bruin, onderaan relatief smal, bovenaan dichotoom vertakt.
dichotoom	een hyfe die splitst of vertakt in twee gelijke hyfen/takken.
dicotylen	tweezaadlobbige planten.
dictyospor	= ascospore met bepaalde vorm en septering.
didymospor	= ascospore met bepaalde vorm en septering.
differentiatie	het toenemen in gecompliceerdheid en organisatie.
diffuus	verspreid, indirect.
digitate	met vingerachtige uitgroeisels.
dihedraal	 <p>Een bepaalde V-hoek boven de horizontale lijn.</p>
dikaryofase	ontwikkelingsfase van het mycelium, waarin de cellen twee kernen bevatten en die voorafgaat aan de kernversmelting.
dikaryotisch	(voortplanting) van cellen die twee kernen bevatten.
dimidiaat	sterk afgeplat, b.v. van vruchtlichamen.
dimitisch	van het weefsel, dat bestaat uit twee soorten hyfen, generatieve hyfen en skelethyfen of verbindingshyfen. Als de tweede soort hyfen verbindingshyfen zijn (wat minder vaak voorkomt) wordt het weefsel ook wel amfimitisch genoemd. Meestal harde zwammen.

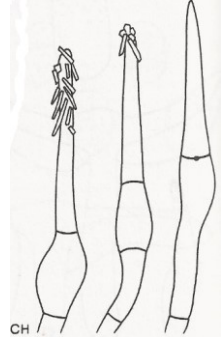
diploïd	van cellen, waarin alle chromosomen in tweevoud voorkomen (2n chromosomen). Eén stel is afkomstig van de ene ouder, het tweede stel van de andere ouder.
Discomyceten	klasse: Ascomycetes; kunstmatige groep van zwammen, waarbij de asci min of meer regelmatig in een hymenium zijn gerangschikt en worden gevormd op een open, al of niet gesteeld, meestal schotel-, kom-, schijf-, vingerhoed-, zadelvormig vruchtlichaam (apothecium). De asci zijn unitunicaat. Tot deze groep behoren de orden Pezizales (operculate asci), Tuberales, Phacidiales, Ostropales en Helotiales (alle met inoperculate asci). = Schijfzwammen.
discontinuus	Het vlees van hoed en steel vormt geen eenheid. Hoed gemakkelijk van de steel te scheiden.
discus	schijfvormige, steriele afsluiting aan de top van de hoed bij het geslacht Phallus.
dissepiments	wanden van de buisjes in de polyporen.
distally	ver van het centrum.
divergent	 <p>lamellentrama : het vruchtvlees van de lamellen, zich bevindend tussen de beide hymeniale lagen van de lamellen.) Van de evenwijdig lopende hyfen zijn er verschillende die naar het subhymenium afbuigen (naar weerszijden). = bilateraal.</p>
diverticulaat	 <p>Cystiden vertakt met korte vingerachtige uitgroeisels.</p>
doliformis	(sporen) tonvormig.
doliporus	centrale porus in de septe van een hyfe.
dormantie	rusttoestand van een spore met een zeer lange levensduur. Deze toestand wordt opgeheven als de soort opnieuw een nieuw en geschikt substraat ter beschikking heeft en de weersomstandigheden geschikt zijn.

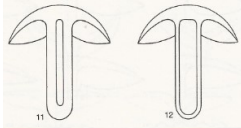
dorsaal	heet de zijde van de spore, die naar de lengteas door het basidium is toegekeerd. = adaxiaal.
Dothideales	klasse: Ascomycetes, groep: Loculoascomyceten; orde van zwammen, bestaande uit bitunicate stromatische ascomyceten met zeer verschillend gevormde asci en vruchtlichamen; de vruchtlichamen ontwikkelen zich uit stromatisch weefsel (ascostroma), met één of meer holten (loculi), die de asci bevatten (pseudothecium).
duivelsei	jong stadium van het vruchtlichaam bij de orde Phallales. Het is gesloten, bevindt zich in de bodem, is eivormig, wit, met wortelende witte myceliumstrengen (rhizomorfen) en bezit een geleachtige wand. Bij b.v. de Grote stinkzwam (Phallus impudicus) breekt de witte steel door een sterke strekking door de wand heen en stelt het grijsgroenige gleba bloot aan de lucht. Het opengebroken ei vormt onderaan de steel een volva. = heksenei
duplextrama	trama bestaande uit twee lagen.
echinate	(sporen) met stekels.
echinocysten	kleine, bolvormige of ellipsoïdische cellen aan hyfen, die aan het oppervlak met stekels bezet zijn.
echinulosus	(ornamentatie) stekelig; met talrijke kleine spitse wratten.
ecologie	leer van de betrekkingen tussen het organisme en zijn milieu. De levende wezens en hun omgeving beïnvloeden elkaar wederkerig en deze wisselwerking is in hoge mate bepalend voor de eigenschappen van alle betrokkenen.
ecto	voorvoegsel in wetenschappelijke termen met de betekenis: uitwendig, buiten.
ectomycorrhiza	een mycorrhiza, waarvan de hyfen aan de oppervlakte van de wortels blijven.
ectoparasieten	parasieten die leven op het uitwendige oppervlak of in van buiten gemakkelijk toegankelijke holten van hun gastheer.
ectosporium	De zeer dunne buitenste laag van de basidiosporenwand.
ectotroof	van een mycorrhiza, waarvan de hyfen aan de oppervlakte van de wortels blijven.
effuso-reflex	half resupinaat. Van vruchtlichamen, die vlak aan het substraat zijn vastgegroeid, maar aan de rand ten dele teruggebogen hoedjes hebben.
effuus	uitvloeiend.
eicellen	vrouwelijke geslachtscellen. Zie ook gameten (geslachtscellen) en voortplanting.
eivormig	 sporenvorm
elektronenmicroscop	instrument, waarmee men zeer kleine structuren sterk vergroot kan waarnemen. Men kan vergrotingen bereiken tot 100.000 x bij een oplossend vermogen van 0,00001 mm.

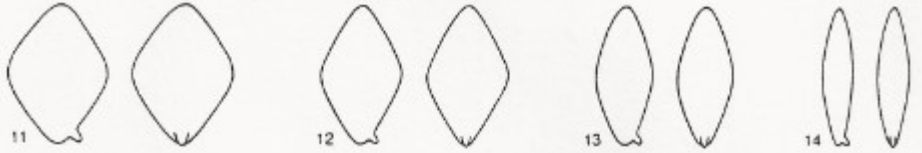
ellipticofusiformis	(sporenvorm) spoelvormig-elliptisch.
ellipticus	 sporenvorm: elliptisch, langwerpig rond.
ellipsoïdisch	als een ellipsoïde, een ruimtelijke, langwerpig ronde figuur.
emarginate	
emendavit	Afk. emend. heeft verbeterd. Wordt gebruikt bij de citering van auteursnamen in die gevallen, waarbij de oorspronkelijke omgrenzing van b.v. een geslacht door een latere auteur vergroot of verkleind, in ieder geval gewijzigd wordt.
en brosse	(cystiden) met uitgroeisels Fig. 34.45 = diverticulate
endo	voorvoegsel in wetenschappelijke termen met de betekenis: inwendig, binnen.
endoascus	binnenlaag van een uit twee lagen bestaande ascuswand. Zie ook bitunicaat.
endogeen	van binnen uit veroorzaakt, d.w.z. ontstaan door, te verklaren uit processen binnen een bepaald systeem (b.v. organisme).
endomycorrhiza	een mycorrhiza, waarvan de hyfen als kluwentjes in het weefsel van de wortels binnendringen. Zie ook mycorrhiza.
endoparasieten	parasieten die leven in het inwendige van hun gastheer.
endoperidium	de binnenste laag van het peridium. Zie ook peridium.
endosporium	de allerbinnenste laag van een spore-omhulling.
endotroof	van een mycorrhiza, waarvan de hyfen als kluwentjes in het weefsel van de wortels binnendringen. Zie ook mycorrhiza.
enterarthisch	van ontstaanswijze van conidiën; zie daar.
enzymen	chemische stoffen, die in bepaalde cellen ontstaan en die optreden als katalysatoren of versnellers van de chemische reacties, die zich in levende organismen afspelen. Zo spelen in de hyfen gevormde enzymen een belangrijke rol bij de afbraak van de voedingsstoffen (b.v. de houtstoffen cellulose en lignine). Sommige enzymen kunnen voor industrieel gebruik worden vervaardigd m.b.v. bepaalde zwammen b.v. voor de kaasbereiding. = fermenten.
epibasidium	spoel- tot wormvormig deel tussen het hypobasidium en de sporen met vaak onduidelijke sterigmen.
epicutis	de bovenste laag van de hoedhuid als deze meerlagig is.
epidermis	opperhuid.
epidermoidea	= bepaalde textura = bepaalde wijze waarop een weefsel is samengesteld.

epifyt	niet-parasiterende plant, die op andere planten leeft. = gastplant.
epifragma	membraan bij de orde Nidulariales, dat de opening van het jonge peridium aan de bovenzijde afsluit.
epigeïsch	van vruchtlichamen, die bovengronds (op het bodemoppervlak) groeien.
episporium	een zich buiten het endosporium bevindende, beschermende laag.
epithecium	een bovenop het hymenium gevormde laag, die ontstaat doordat de parafysen, die langer zijn dan de asci, zich in de top verenigen.
epithelioïd hymeniderm	 <p>Hymeniderm bestaande uit elementen met Q=1-1,15</p>
epithelium	hoedhuid bestaande uit globose tot breed ellipse elementen in meer dan 1-laag diep.
equal	(steel) van gelijke diameter van top tot basis.
equatoriaalvlak	(kerndeling) Aan weerszijden van de kern, aan de beide polen, vormt het cytoplasma poolkapjes van waaruit fijne draden ontstaan, die elkaar ontmoeten in het zgn. equatoriaalvlak; zij vormen samen de kernspoel.
ergotisme	vergiftiging, die het gevolg is van het consumeren van Moederkoren (<i>Claviceps purpurea</i>) en die kan leiden tot de dood.
eroded	 <p>47 hoedrand : onregelmatig getand</p> <p>37 lamelrand : onregelmatig getand</p>
errect	(hyfen) loodrecht op de oppervlakte van de hoed.
errumpent	Verschijnend na de bast of opperhuid van de gastheer te hebben doorbroken.
Erysiphales	klasse: Ascomycetes, groep: Plectomyceten; orde van zwammen, bestaande uit obligate oppervlakkig groeiende parasieten, met transparant mycelium en ééncellige ascosporen. Ook conidiënvormen. = Echte meeldauwschimmels.
ethanol	chemicaliën (alcohol)
ethylalcohol	chemische stof in cresylblauw. Aangewend voor het vaststellen van metachromatische reacties.
euhymentiderm	 <p>Hymeniderm bestaande uit elementen met Q=1,15-6</p>
eusporium	binnenste stevige lagen van de basidiosporenwand bestaande uit het episporium en het endosporium.

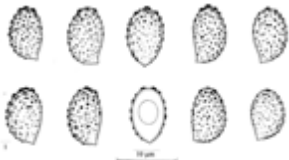
Eurotiales	klasse: Ascomycetes; groep: Plectomyceten; orde van zwammen met kleine, meestal bolronde vruchtlichamen, zonder mondopening, zittend op het mycelium. De hyfen vertakken zich onregelmatig door de hele holte en vormen onregelmatig verspreide asci in enkelvoud of in ketens. De conidiënvormen (Penicillium,Aspergillus) zijn vaak dominerend.
even	 30 Lamelrand recht, effen en glad. 38
ex	van, gebruikt bij het citeren van auteurs.
excentrisch	buiten het middelpunt liggend, b.v. van de steel die tussen het midden en de rand vastzit aan de hoed.
exceeding	 42 hoedrand overschrijdt de lamellen
excipulum	de schorslaag van het receptaculum, d.w.z. de tegenover het hymenium liggende buitenste weefsellaag.
excretie	uitscheiding van stofwisselingsproducten.
exo	voorvoegsel in wetenschappelijke termen met de betekenis: Uitwendig, buiten.
exoascus	buitenwand van een uit twee lagen bestaande ascuswand. Zie ook bitunicaat.
Exobasidiales	Exobasidiales klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten. groep: Heterobasidiomyceten; orde van plantenparasieten, die witte overtreksels, verkleuring, heksenbezems, of gallen veroorzaken bij b.v. heideachtigen, thee, kamperfoelie.
exogeen	van buitenaf veroorzaakt, d.w.z. ontstaan door, te verklaren uit processen die van buiten af op een bepaald systeem (b.v. een organisme) inwerken.
exoperidium	buitenste, vaak afvallende laag van het peridium.
exosporium	een zich buiten het episporium bevindend membraan. Verantwoordelijk voor de ornamentatie van de sporen.

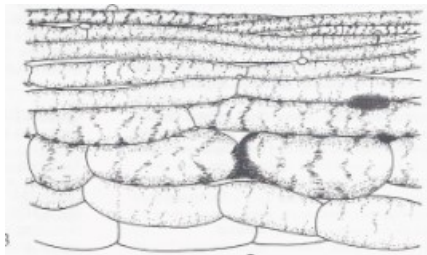
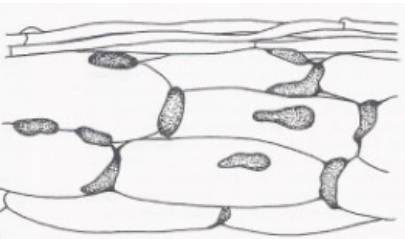
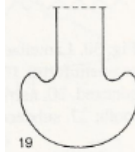

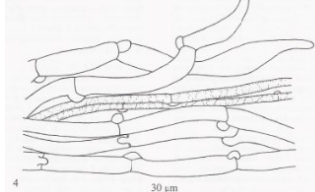
excisssa-type	 <p>cystiden: lageniform met een lange tapse nek, met naaldvormige kristallen bovenop; herinnerend aan de netelcellen van urtica-soorten.</p>
exserted	projecterend
exudate	vloeibare uitscheiding
faciale cystide	cystide op het vlak van de lamel of op de gaatjeswand. = pleurocystide.
facultatief	van parasieten, die ook saprofytisch kunnen leven.
Fagus	Beuk
falcate	gebogen en taps naar één punt, sikkelvormig.
falciform	sikkelvormig
fallacidine	fallotoxinen: verzamelnaam voor bepaalde giftige stoffen (o.a.fallacidine, falline, fallisine, falloïdine, falloïne), die voorkomen in de Groene knolamaniet (<i>Amanita phalloides</i>), de Vroege knolamaniet (<i>Amanita verna</i>) en de Kleverige knolamaniet (<i>Amanita virosa</i>). Zij veroorzaken ernstige ziekteverschijnselen met veelal dodelijke afloop.
falline	
fallisine	
falloïdine	
fallotoxinen	
fasciculate	(vruchtlichamen) groeiend in bundels
faveolate	honingraatachtig, met putjes.
felted	(hoed- en steeloppervlakten) viltig
fertiel	vruchtbaar, sporenvormend. Ook voor lamelrand wanneer die alleen samensteld is uit basidiën.
fenol	chemicaliën : fenol (carbolzuur); 2 g. gekristalliseerd fenol oplossen in 100 ml. water.
FeSO4	ijzersulfaat.
fialiden	de conidiën ontstaan één voor één volkomen afgescheiden, in ketens of hoofdjies, uit één opening;
fialoconidiën	<ul style="list-style-type: none"> • fialiden, met fialoconidiën: de conidiogene cel verandert niet van lengte tijdens de vorming van opeenvolgende conidiën; alle conidiën treden door hetzelfde kraagje (collarete) naar buiten.
fibrillose	(hoed- en steeloppervlak) bedekt met dunne draadachtige vezels.

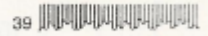
filamenteus	van een weefsel dat bestaat uit langgerekte cellen (hyfen). B.v. van hoedhuid.
filliform	draadvormig.
fimbriaat	met franje.
fissurate	(hoed- en steeloppervlakte) met diepe en/of duidelijke barsten.
fistulose	 <p>paddenstoel in lengte doorsnijden: steel hol</p> <p>11. fistulose; 12. broadly fistulose;</p>
flabelliform	waaivormig.
flagel	zweepachtig aanhangsel.
flesvormig	in de vorm van een fles met een nauwe hals.
flexuous	(steel en cystiden) bochtig
flocci	kleine vlokjes of toefjes
floccose	(hoed- en steeloppervlakte) bedekt met vlokjes.
flocculose	(hoed- en steeloppervlakte) bedekt met zeer fijne vlokjes.
floxine	chemicaliën : floxine; 1% oplossing in water of 1% oplossing in ammoniak.
fluwelig	dicht-, kort- en zachtharig, mat, bijna kaal.
forma	vorm. Zie nomenclatuur
formaldehyde	chemische stof die gebruikt wordt bij formol bereiding.
fornicaat	van enkele Geastrum-soorten, waarvan het vruchtlichaam staat op de punten van het exoperidium, die in de bodem met het mycelium verbonden zijn.
fotosynthese	koolzuurassimilatie voor die organismen die bladgroen (chlorofyl) bevatten en de voor dit proces benodigde energie verkrijgen uit het licht. Aangezien zwammen geen bladgroen bevatten, zijn zij niet in staat tot fotosynthese. Zie ook koolzuurassimilatie.
fototropie	het verschijnsel waarbij organen de neiging hebben naar het licht toe (positieve fototropie) of van het licht af (negatieve fototropie) te groeien. De asci van b.v. de Morieljes (geslacht Morchella) vertonen een positieve fototropie.
Franjezwammen	zie zwammenrijk (orde Aphylophorales)
Fraxinus	Es
fringed	lamelrand met onregelmatige aanhangsels
fructificatie	het vormen van vruchtlichamen.
fructificeren	vruchtlichamen vormen.
fugacious	(velum) snel verdwijnend.
Fundamental hypfe	opgeblazen hyfen die het vlezig vruchtlichaam zijn stevigheid geven.

fungicide	tegen zwammen werkzame vergiften.
fungi imperfecti	zie Deuteromycetes: groep van de fungi imperfecti met naakte, min of meer vrije, niet gebundelde conidiëndragers.
fungilore	volksgeloof betreffende paddestoelen.
fungus	latijn voor zwam; mv. fungi.
funiculus	weefselstreng, die bij de familie der Nidulariaceae de peridiolen verbindt met de binnenzijde van het peridium.
furcate	 <p>lamellen gevorkt (zie tekening tegen hoedrand).</p>
furfuraceous	bedekt met zemelige deeltjes.
fuscous	donker grijsbruin
fusiformis	 <p>Spoelvormig: naar boven- en onderzijde geleidelijk versmallend.</p> <p>11. very broadly fusiform; 12. broadly fusiform; 13. fusiform. 14. narrowly fusiform;</p>
fycobiont	de wierpartner bij de lichenen (korstmossen).
fysiologie	wetenschap der levensverrichtingen.
fytografie	plantenbeschrijving.
fytologie	plantenleer.
fytonomie	plantenontleedkunde.
fytopathologie	leer der plantenziekten.
gaatjes	hymenofoor bij de Gaatjeszwammen, dat bestaat uit kleine ronde, hoekige of lamelachtige openingen aan de onderkant van de hoed.
Gaatjeszwammen	klasse: Basidiomycetes, orde: Aphyllophorales, groep: Hymenomycten; kunstmatige groep van zwammen, soms met een duidelijke hoed en steel en een hymenofoor dat bestaat uit gaatjes. Vruchtlichamen min of meer taai, leer- of houtachtig. Zie ook zwammenrijk. = Polyporen.
Galeropsidaceae	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
gametangium	samenvattende term bij de Cryptogamen voor antheridium, het mannelijke geslachtsorgaan en archegonium, het vrouwelijke geslachtsorgaan, waarin de geslachtscellen worden gevormd. Bij de Ascomyceten wordt het vrouwelijke geslachtsorgaan ascogonium genoemd. Zie ook voortplanting. (mv. gametangiën).

gameten	geslachtscellen, waarbij mannelijke gameten (spermatozoïden) en vrouwelijke gameten (eicellen) kunnen worden onderscheiden, die tijdens de bevruchting paarsgewijs met elkaar versmelten. Uit het versmeltingsprodukt, de zygote, ontwikkelt zich het nieuwe organisme, waarin ten slotte na meiose weer gameten ontstaan. Gameten zijn haploïd. Zie ook voortplanting.
Ganodermataceae	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
Gasteromyceten	klasse: Basidiomycetes; kunstmatige groep van zwammen waarvan de vruchtlichamen tijdens het rijpen van de sporen gesloten blijven. De sporen worden niet weggeschoten, maar breken van de basidiën af. Deze groep omvat de orden Phallales, Nidulariales, Lycoperdales, Sclerodermatales, Tulostomatales en Glischrodermatales, die alle epigeïsch groeien en de orden Gasterosporiales, Gautieriales, Hymenogastrales, Hysterangiales, Leucogastrales en Melanogastrales, die hypogeïsch groeien. Zie ook zwammenrijk. = Buikzwammen.
gastplant	niet-parasiterende plant, die op andere planten leeft. = epifyt
Gastrosporiaceae	zie zwammenrijk (orde Gasterosporiales).
Gasterosporiales	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen met hypogeïsche vruchtlichamen. Het gleba is rijp poederig, zonder capillitium. Sporen helder gekleurd, min of meer bolrond, fijn wrattig. Zie ook zwammenrijk.
Gautieriaceae	zie zwammenrijk (orde Gautieriales).
Gautieriales	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen met hypogeïsche vruchtlichamen, zonder steel en min of meer rond. Het peridium is dun en verdwijnt bij rijpheid. Het gleba is kraakbeenachtig, bij rijpheid doorgroeit met een vertakte columella. Sporen bruin, ellipsoïdisch, met langsribben. Zie ook zwammenrijk.
Geastraceae	zie zwammenrijk (orde Lycoperdales).
gegaffeld	van lamellen, die als een vork met elkaar vergroeid zijn. = gevorkt.
gegordeld	van de steel, die een of meer, meestal vezelige, velumzones vertoont.
gegroefd	van het hoedoppervlak, dat is voorzien van radiale groeven. = gevoord.
geïncrusteerd	voorzien van een incrustatie, een afzetting van deeltjes (korrelig, amorf of kristallijn) op celwand van hyfen of cystiden.

gekerfd	van de hoedrand, die min of meer regelmatig is ingesneden. Ook wel gebruikt voor de lamelsnede, die is voorzien van grove tanden.
geknopt	van een cel, waarvan de top is verdikt tot een knopje.
gelaarsd	van de steel, die vanaf de basis naar boven is bedekt met een vezelig, vlokkelig of korrelig velum, aan de bovenkant afgesloten door een min of meer duidelijke ring (meestal op 1/2 tot 2/3 van de steellengte).
gelatineus	geleiachtig, glazig. Meestal van hoedhuid, hyfen, hoedtrama, steeloppervlak.
gelicheniseerd	van zwammen (meestal Ascomyceten), die met een alg een korstmoss vormen. Zie ook lichenen.
gemarmerd	als marmer. De steel vertoont een tekening bestaande uit zigzag-banden ontstaan door een gescheurde bovenlaag van de steel of het velum.
gen	erfelijkheidsdrager. Zie chromosomen. (mv. genen).
gen. nov.	nieuw geslacht. Zie ook nomenclatuur.
genaveld	van een hoed, met in het centrum een verdieping.
Geneaceae	zie zwammenrijk (orde Tuberales).
generatief	geslachtelijk (van voortplanting). Zie ook voortplanting.
generatieve hyfen	dunwandige, vaak vertakte, plasmarijke hyfen met tussenschotten, met of zonder gespen. Zie ook hyfensystemen.
geniculate	scherp gebogen gelijk een knie.
genus	zie nomenclatuur. (mv. genera). = geslacht.
Geoglossaceae	zie zwammenrijk (orde Helotiales).
geomycologie	leer van de zwammen in de bodem.
geornamenteerd	 <p>Versiering op sporen (zie afbeelding) en hyfen.</p>
geotropie	invloed van de zwaartekracht op de stand van de vruchtlichamen en de vorming van het hymenium van zwammen. Deze invloed kan men b.v. duidelijk waarnemen bij de Gaatjeszwammen. Als een stam, waaraan een consolevormige Gaatjeszwam groeit, vanuit een verticale positie van stand verandert, b.v. door afbreken door de wind, dan ondergaat ook de zwam een verandering, die de richting van de gaatjes van het hymenium verandert. Deze verandering zal er in resulteren, dat de gaatjes weer loodrecht op het bodemoppervlak zijn gericht teneinde sporenverspreiding mogelijk te maken.

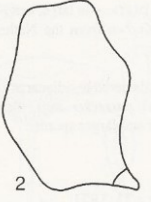
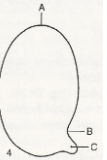
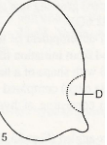
gepigmenteerd		<p>Bovenste hyfen met incrustatie (fig. links)</p> <p>Daaropvolgend intracellulair (fig. links)</p> <p>Donkere vlekken: pigment (kleurstof bevattend) (fig.L en R)</p>	
gerand		<p>van een knol, die is voorzien van een duidelijke rand.</p>	
geribd		<p>voorzien van ribben, b.v. van de hoedrand en sporen.(Clitopilus prunulus - Grote molenaar , Clitopilus hobsonni –Kleine molenaar)</p>	
gesclerificeerd	<p>van hyfen, die dikwandig zijn, septen en vaak gespen hebben.</p>		
gesepteerd	<p>van hyfen, voorzien van septen (tussenschotten).</p>		
geslacht	<p>= genus.</p>		
gesp		<p>uitbochting van de wand van een hyfe op de plaats waar op de plaats waar zich een septum (tussenschot) bevindt. Het ontstaan van gespen</p>	
gestippeld	<p>van het oppervlak van hoed of steel met kleine puntvormige verheffingen. Ook van het sporenoppervlak dat puntvormig is versierd, zonder dat er sprake is van wratten.</p>		
gestromatiseerd	<p>van plantenweefsel dat is doorgroeid met hyfen, hierdoor (meestal zwart) is verkleurd en vaak ook van vorm veranderd is. Zie ook stroma.</p>		
getand	<p>van de lamelsnede, die is voorzien van fijne tandjes (fijner als gezaagd).</p>		

gevoord	van het hoedoppervlak, dat is voor zien van radiale groeven (voren). = gegroefd.
gevorkt	van lamellen, die zich als een vork vertakken. = gegaffeld.
gewelfd	van hoedvorm. Zie hoedvormen.
gewimperd	 Lamelsnede, die door sterk ontwikkelde cheilocystiden, fijnvlokkig getand is of vaak lichter gekleurd of wit. 39. fimbriate (strongly magnified).
gezaagd	van de lamelsnede, die is voorzien van tanden als een zaag.
gezoneerd	van de hoed, die is voorzien van min of meer concentrische zones van vezels, vlokken, schubben, kleurschakeringen, kleurvlekken enz..
gibbose	Sporenvorm => éénzijdig gezwollen.
glad	van het hoedoppervlak zonder groeven, ribben, rimpels, aderen e.d.. Bij sporen: Zonder ornamentatie.
gleba	bij de Gasteromyceten het weefsel, dat binnen het peridium besloten ligt en uit hymenofoor en hymenium bestaat. De term wordt ook gebruikt ter aanduiding van de stoffige, sponzige massa, die uit capillitium en sporen (met of zonder afgebroken sterigmen) bestaat. = sporenklos.
Glischrodermataceae	zie zwammenrijk (orde Glischrodermatales).
Glischrodermatales	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen met epigeïsche min of meer bolronde vruchtlichamen. Er is een capillitium aanwezig; het gleba is rijp stoffig; sporen hyalien, bolrond, fijn wrattig. Op houtskool. Zie ook zwammenrijk.
globulosa	de wijze waarop een weefsel is samengesteld uit b.v. kristallen, korrels, vezels of cellen. Onderscheiden worden (naar Eckblad, 1968): textura angularis textura globulosa textura prismatica textura intricata textura epidermoidea textura oblita textura porrecta gelatineus weefsel
globulosus	bolrond, globuleus. Zie ook sporevormen.

gloeocystide	cystide met een dichte olieachtige of fijnkorrelige inhoud; dunwandig, meestal langwerpig. Voorkomend in hymenium, trama of hoedhuid. Soms selectief met sulfovanilline, katoenblauw e.a.verkleurbaar. Zie ook cystide. = gloeohyfe.
gloeodimitisch	van een weefsel, dat bestaat uit generatieve en gloeoplere hyfen.
gloeohyfe	zie gloeocystide.
gloeoplere hyfen	hyfen met zeer lange cellen (of ééncellig) en talrijke oliedruppels in het plasma. = oliehyfen.
glucose	een suiker.
glycerine-gelatine	een insluitmedium.
Gomphaceae	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
Gomphidiaceae	zie zwammenrijk (orde Boletales).
gordijn	spinnewebachtig weefsel onder de plaatjes (en ter bescherming hiervan) tussen de hoedrand en de steel bij jonge exemplaren van sommige soorten zwammen (b.v. Gordijnzwammen). = cortina.
gordijnzone	zone op de steel met zwakke of onduidelijke resten van het gordijn.
Gordijnzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
grandinioïd	van een hymenofoor met min of meer halfbolvormige wratten.
granula	korreltjes.
granulatus	korrelig; als bestrooit met kleine zandkorreltjes. Zie ook ornamentatie.
Grauwkoppen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
guajac-tinctuur	chemicaliën (microscopisch onderzoek) 1 g. guajachars oplossen in 5 g. van een 60-70% oplossing van alcohol; jaarlijks vernieuwen.
guttatiedruppels	druppelvormige vloeistofafscheidingen op b.v. haren, stekels, veroorzaakt door een hoge luchtvochtigheid waardoor de vloeistof niet verdampen kan.
Gymnoascaceae	zie zwammenrijk (orde Eurotiales).
gymnocarp	van de ontwikkeling van een zwam, waarbij het hymenium zich steeds, vanaf het jongste stadium, vrij ontwikkelt, dus niet afgesloten of ingesloten (b.v. Koraalzwammen, Stekelzwammen, Gaatjeszwammen).
H2O	Water.
H2SO4	Zwavelzuur.
hab.	afkorting voor habitat.
habitat	groeiplaats, standplaats.
habitus	uiterlijk (vorm, kleuren) van zwammen; het totaal van de macroscopisch herkenbare kenmerken.
half (bol)rond	van hoedvorm.

hallucinatie	hallucinatie zinsbegoocheling (letterlijk: het rondzwerven met de geest), die optreedt bij het eten van sommige soorten zwammen, b.v. de Vliegenschwam (<i>Amanita muscaria</i>).
hallucinogeen	stof, die hallucinaties veroorzaakt.
halo	Verschillend gekleurde ring rond de opening van een gasteromyceet.
halocystide	cystide, die bovenaan een olie-, harsachtige massa vertonen tussen de buiten- en binnenwand (dus niet in het plasma); karakteristiek voor b.v. het geslacht <i>Resinicium</i> .
Halosphaeriaceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
hangend	van de ring, die naar boven aftrekbaar is.
haploïd	van de geslachtscellen (gameten), waarin de chromosomen in enkelvoud aanwezig zijn (nchromosomen).
Harpoenzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
haustoriën	bij parasitische planten de zuigorganen waarmee water en voedsel aan de waardplant onttrokken wordt. Bij parasitaire zwammen fungeren de hyfen zelf als austoriën. (ev. haustorium).
HCL	zoutzuur
heksenbezem	woekering in een plant (boom, struik), bestaande uit korte dicht op elkaar groeiende takjes, soms lijkend op een vogelnest en veroorzaakt door een schimmel. = heksennest.
heksenei	jong stadium van het vruchtlichaam bij de orde Phallales. Het is gesloten, bevindt zich in de bodem, is eivormig, wit, met wortelende witte myceliumstrengen (rhizomorfen) en bezit een geleachtige wand. Bij b.v. de Grote stinkzwam (<i>Phallus impudicus</i>) breekt de witte steel door een sterke strekking door de wand heen en stelt het grijsgroenige gleba bloot aan de lucht. Het opengebroken ei vormt onderaan de steel een volva. = duivelsei.
heksenkring	een groep van zwammen, die in een min of meer grote kring groeien en die aanleiding heeft gegeven tot veel legendevoering. Aan de oorsprong van een heksenkring ligt de kieming van één enkele spore, van waaruit het mycelium in de bodem in alle richtingen ongeveer even snel uitgroeit. Alleen het voorste groeiende gedeelte is levend en actief, de rest sterft af. Uit dit gedeelte zullen de vruchtlichamen ontstaan en wel op ongeveer gelijke afstand van de oorspronkelijke spore, aldus een kring vormend. Het jaar daarop zullen de zwammen vervolgens, doordat het mycelium verder is uitgegroeid, een grotere kring vormen. Heksenkringen worden vaak verstoord door de bodemstructuur; meerdere kringen kunnen ook ineen groeien en daarbij onherkenbaar worden. Heksenkringen komen veel voor bij de Ridderzwammen, Weidekringzwam, Trechterzwammen, Weidechampignons e.a..
heksennest	zie heksenbezem.

helicospoor	het hele spoor zoals een veer spiraalvormig opgewonden.
Helotiales	klasse: Ascomycetes, groep: Discomyceten; orde van zwammen met zeer kleine tot middelgrote vruchtlichamen, schijf-, kom-, knots- of hoedvormig, met of zonder steel, oppervlakkig of iets ingezonken in het waardplantweefsel. Asci knotsvormig tot cilindrisch, met een apicale porie die vaak in Melzer's reagens blauw kleurt, inoperculaat. Ascosporen meestal glad, hyalien tot bruin, van verschillende vorm, één- tot meercellig. Het zijn plantenparasieten of saprofyten, zelden op grond of mest. Ook conidiënvormen. Tot deze orde behoren ook de Aardtongen (familie Geoglossaceae). In enge zin wordt deze orde wel aangeduid met Schijfzwammen. Zie ook zwammenrijk.
Helvellaceae	zie zwammenrijk (orde Pezizales).
helvelloïd	zie Pezizales.
hemiangiocarp	van de ontwikkeling van een zwam, waarbij het hymenium aanvankelijk een holte bekleedt en daarna vrij komt te liggen; de meeste Agaricales vertonen deze ontwikkeling.
herbarium	verzameling van geconserveerde planten. Een herbarium van zwammen wordt meestal aangelegd door de zwammen te drogen en deze in plastic of papieren zakjes te bewaren. Deze gaan vergezeld van een beschrijving van de zwammen in verse toestand. Op het etiket van deze zakjes worden, gebruik makend van afkortingen van Latijnse woorden, vaak de volgende gegevens vermeld: hab. = habitat = standplaats. matr. = matrix = waardplant, substraat. leg. = legit = verzameld (door...). det. = determinavit = gedetermineerd (door...). rev. = revidit = gecontroleerd, opnieuw gedetermineerd (door...). Zie ook beschrijving, conserveren en determineren.
Hericiaceae	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
Hersentruffels	zie zwammenrijk (orde Tuberales).
Hertetruffels	zie zwammenrijk (orde Tuberales).
Hertezwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
heterobasidën	in lengte- of dwarsrichting gesepteerde basidiën met 2 tot 4 cellen, voorkomend bij de Heterobasidiomyceten. = phragmobasidiën.

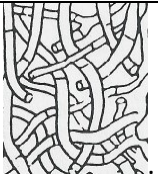

Heterobasidiomyceten	<p>klasse: Basidiomycetes; kunstmatige groep van geleiachtige zwammen omvattende de orden Auriculariales, Septobasidiales, Tremellales, Dacrymycetales, Exobasidiales en Tulasnellales. Zie ook zwammenrijk. = Phragmobasidiomyceten.</p>
heterodiametrical	 <p>sporenvorm bij entoloma</p>
heteroecisch	van zwammen die hun levenscyclus voltrekken op twee waardplanten. Zie ook Uredinales.
heterogeen	van ongelijke gesteldheid, wisselend in samenstelling. Tegenstelling van homogeen.
heteromeer	van een weefselstructuur, die sferocysten (kogelcellen) bevat en daardoor broos is. Zie ook Russulales.
heterothallie	zie heterothallisch.
heterothallisch	van zwammen, die hun ontwikkelingscyclus pas kunnen voltrekken na versmelting van cellen van ongelijksoortige mycelia. Het verschijnsel heet heterothallie. Is er sprake van twee ongelijksoortige mycelia dan kan men spreken van mannelijk en vrouwelijk, hoewel meestal de aanduiding + en - wordt gebruikt (bipolaire heterothallie). Er zijn ook zwammen met vier typen mycelia (tetrapolaire heterothallie). Zie ook voortplanting.
heterotroof	Alle planten zonder chlorofyl (uitgezonderd enkele bacteriën), alle dieren en de mens zijn niet in staat tot koolzuurassimilatie en moeten dus niet alleen anorganische stoffen, maar ook organische stoffen van buiten opnemen. Men noemt hen heterotroof.
hilaire depressie	 <p>B: indeuking boven de apiculus bij een spore. B. suprahilar depression,</p>
hilaire vlek	 <p>D: vlek boven de apiculus bij een spore, die vaak amyloid is.</p>
hilum	bij een spore de plaats van de vroegere aanhechting van het sterigma.

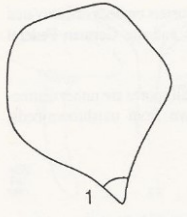
hirsute	bedekt met nogal lange stijve haren.
hispid	bedekt met stijve borstelachtige haren.
HNO₃	salpeterzuur
hoedhuid	bovenlaag van de hoed, die bestaat uit meer of minder radiaal verlopende hyfen; zij kan uit meerdere cellagen bestaan. De volgende typen hoedhuid worden onderscheiden: paraderm: De hoedhuid bestaat uit min of meer ronde cellen. hymeniderm: De hoedhuid heeft een structuur die op een hymenium lijkt. De elementen, waaruit deze structuur bestaat, ontspringen op hetzelfde niveau. trichoderm: De hoedhuid bestaat uit opstaande, met elkaar verweven hyfen, min of meer loodrecht op het oppervlak staand, maar niet strikt evenwijdig lopend en geen hymeniforme laag vormend. Hierdoor ontstaat een fluwelig tot viltig uiterlijk. epithelium: De hoedhuid bestaat uit een opeenhoping van ronde of breed elliptische cellen (vaak in ketens). = cutis.
hof	anders gekleurde zône rondom het peristoom bij het geslacht Geastrum.
holarthrisch	van ontstaanswijze van conidiën; zie daar.
holobasidiën	ééncellige, niet gesepteerde basiën voorkomend bij de Holobasidiomyceten. = homobasidiën.
Holobasidiomycetidae	klasse: Basidiomycetes; onderklasse van zwammen, waarvan de basidiën ééncellig zijn. = Holobasidiomyceten. = Homobasidiomyceten.
holotype	een type (een soort, een exsiccaat), waarnaar door de auteur van een naam wordt verwezen bij de eerste publikatie van die naam. Zie ook nomenclatuur.
homogeen	in ieder deel van gelijke gesteldheid, niet wisselend van samenstelling. Tegenstelling van heterogeen.
homoïomeer	van een weefselstructuur, die geen sferocysten (kogelcellen) bevat, b.v. bij de orde Agaricales.
homoniem	een gelijkkluidende naam, die betrekking heeft op verschillende zwammen en dus op verschillende typen.
homothallisch	van zwammen, die hun ontwikkelingscyclus kunnen voltrekken in één mycelium, dus ontstaand uit één spore. Het verschijnsel heet homothallie. Zie ook voortplanting.

houtrot	aantasting van hogere planten door zwammen. Afhankelijk van het plantendeel dat wordt aangetast onderscheidt men wel bladrot, stengelrot, stamrot, wortelrot, vruchtrot. Bij de aantasting van hout (houtrot) worden de verschillende typen van aantastingen ook wel aangegeven met de kleurveranderingen die zij veroorzaken, zoals bruinrot, witrot, blauwrot, roodrot e.a. Een andere aanduiding is gebaseerd op de verschijningsvorm van de aantasting, zoals kubiekrot (aantasting in alle richtingen, waarbij een blokjesstructuur ontstaat), zachtrot (volledig zacht worden van het hout), alveolair rot (er ontstaan talrijke holten), tubulair rot (er ontstaan buisvormige holten), lamellair rot (het hout splijt in dunne lagen). Deze verschijningsvormen hangen af van de wijze waarop en de mate waarin de houtstoffen cellulose en lignine en verwante stoffen in het hout worden afgebroken.
houtstoffen	de hoofdbestanddelen van hout zijn: ☒☒ cellulose, een koolhydraat, dat grote moleculen vormt en vooral zorgt voor de trekvastheid van de plantencel. ☒☒ lignine, eveneens zeer grote moleculen vormend en verantwoordelijk voor de druk- en buigvastheid van het hout. Cellulose en verwante stoffen maken ca. 75% van de houtmassa uit, lignine en verwante stoffen 25%. Naaldhout bevat meer lignine dan loofhout.
hyalien	glasachtig, doorschijnend, kleurloos (i.h.b. van sporen). Voorzichtigheid is geboden bij geelgroenverkleuringen onder de microscoop, die het gevolg kunnen zijn van lichtbuigingsverschijnselen.
Hyaloscyphaceae	zie zwammenrijk (orde Helotiales).
Hydnaceae	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
Hydnangiaceae	zie zwammenrijk (orde Hymenogastrales).
hydnoïd	van een hymenofoor met min of meer lange, slanke stekels, meestal langer dan 1 mm.
hydromycologie	leer van de zwammen in het water.
hyfen	zeer dunne (meest 2-5 micron), meestal kleurloze draden, waaruit zowel het mycelium als de vruchtlichamen zijn opgebouwd. Een hyfe bestaat uit korte of lange cellen, die door tussenschotten zijn gescheiden. = zwamdraden.
hyfensystemen	systemen van verschillende soorten hyfen waaruit een weefsel (b.v. het trama) kan bestaan. Men onderscheidt de volgende systemen: monomitisch: Het weefsel bestaat uit één soort, de generatieve hyfen. Meestal weke zwammen. dimitisch: Het weefsel bestaat uit twee soorten hyfen, generatieve hyfen en skelethyfen of verbindingshyfen. Meestal harde zwammen. amfimitisch: Het weefsel bestaat uit twee soorten hyfen, generatieve hyfen en verbindingshyfen. Een bijzonder geval van dimitisch. trimitisch: Het weefsel bestaat uit drie soorten hyfen, generatieve hyfen, skelethyfen en verbindingshyfen. Zeer harde zwammen.
hyfeus	van een weefsel dat bestaat uit langgerekte cellen (hyfen). B.v. van hoedhuid.

hyfidia	hyfe-achtige, onvertakte of vertakte, steriele einden, die uit het trama ontspringen. Men onderscheidt: dichohyfidia: Dikwandig, bruin, onderaan relatief smal, bovenaan dichotoom vertakt. dendrohyfidia: Dunwandig, hyalien, onderaan relatief smal, bovenaan boomvormig vertakt. acanthohyfidia: Hyalien, dicht borstelvormig vertakt. B.v. bij Korstzwammen. (ev.hyfidium).
hyfopodia	hyfen met ladderachtige of gelobde, brede zijtakken.
hygrofaan	er waterig en doorschijnend uitziend (en inderdaad ook waterhoudend). Bij uitdroging sterk van kleur veranderend (lichter wordend). I.h.b. van de hoedhuid. Deze vertoont tijdens het opdrogen vaak verschillend gekleurde zônes of een radiale streping.
hygroscopisch	aan de lucht vocht opnemend.
hymeniaal	tot het hymenium behorend of daar ontstaand.
hymeniderm	hoedhuid, die een structuur heeft die op een hymenium lijkt. De elementen, waaruit deze structuur bestaat, ontspringen op hetzelfde niveau. Zie ook hoedhuid.
hymeniform	hyfencellen zijn gerangschikt zij aan zij en loodrecht op de oppervlakte.
hymenium	de cellaag van een vruchtlichaam, waarin de sporenvormende organen (asci, basidia), maar ook dikwijls steriele cellen (zoals basidiolen, cystiden, hyfidia, setae en parafysen), liggen. = kiemvlies.
hymeniumdrager	zie hymenofoor.
Hymenochaetaceae	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
hymenofoor	die onderdelen van de zwam, die het hymenium dragen, zoals lamellen, gaatjes, stekels. = hymeniumdrager.
Hymenogastraceae	zie zwammenrijk (orde Hymenogastrales).
Hymenogastrales	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen met hypogeïsche vruchtlichamen. Het gleba ontwikkelt zich rondom talrijke holle kanalen die van een centrale holte naar boven lopen. De vruchtlichamen hebben een diameter van 1-4 cm. en zijn onregelmatig knolvormig. Het peridium heeft 1-2 onduidelijke lagen. Gleba met één labyrintachtige holte. Zie ook zwammenrijk.
Hymenomyceten	klasse: Basidiomycetes; kunstmatige groep van zwammen waarvan het hymenium bij rijpheid vrij ligt en waarvan de sporen actief worden afgeschoten. De groep omvat de Heterobasidiomyceten en de orden Agaricales, Aphyllophorales, Boletales en Russulales. Zie ook zwammenrijk. = Vlieszwammen.
hypertroof	van een overmatige, woekerende groei.
hyphidia	een paraphyseachtige dunne hyfeneinde in het hymenium.

Hyphomyceten	zie Moniliales.
hypobasidium	basale, meestal kogelvormig tot peervormig deel van de basidiën, waarop zich de epibasidiën vormen (bij de familie Tremellaceae).
hypochnoïd	van het hymenium, dat los vlokkelig-fluwelig, niet samenhangend is.
Hypocreaceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
hypodermium	in ruime zin de laag tussen epicutis en hoedvlees en in deze zin ook subcutis genoemd. Hypodermium wordt echter meest betrokken op cellulose structuren, subcutis op hyfeuse structuren.
Hypogaea	klasse: Ascomycetes en Basidiomycetes; kunstmatige groep van macrofungi, die in hun gehele ontwikkelingscyclus zijn aangepast aan een ondergronds bestaan. Deze aanpassing komt o.a. tot uiting in de meestal knolachtige vruchtlichamen, die aan de buitenkant in het algemeen door een stevige, beschermende schorslaag zijn omgeven. = Truffels.
hypogeïsch	van vruchtlichamen, die ondergronds groeien.
Hypomycetaceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
hypothecium	cellaag direct onder het hymenium, b.v. bij de orde Pezizales. = subhymenium.
Hysterangiaceae	zie zwammenrijk (orde Hysterangiales).
Hysterangiales	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen met hypogeïsche, bolronde tot ellipsoïdische of knolvormige vruchtlichamen. Het peridium is vaak met viltig myceliumweefsel bedekt. Het gleba is gelatineus tot kraakbeenachtig of slijmig, met of zonder columella. Sporen hyalien tot licht bruin, cilindrisch tot ellipsoïdisch, meestal glad. Zie ook zwammenrijk.
Hysteriaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideaales).
hysteriform	langgerekt schijfvormig.
hysterothecium	langwerpig vruchtlichaam van de Hysteriaceae, dat aanvankelijk gesloten is en zich bij rijpheid d.m.v. een in lengterichting lopende spleet opent.
imbricaat	dakpansgewijs groeiend.
immersie-objectief	het 100x objectief van een microscoop, waarbij tussen de lens en het dekglasje een druppel immersieolie wordt aangebracht.
immersieolie	een vloeistof met een hoge brekingsindex (1,515), die wordt toegepast bij gebruik van het immersieobjectief van een microscoop. Zie ook chemicaliën.
inamyloïd	niet amyloïd, zie daar.
incompatibiliteit	verschijnsel waarbij planten bij kruisingsproeven een negatief resultaat opleveren.
incrustatie	afzetting van deeltjes (korrelig, amorf of kristallijn) op celwand van hyfen of cystiden.
Incurved	rand naar binnengebogen naar de steel toe.

infundibuliform	trechtervormig.
indusium	sluierachtig velum, dat bij enkele soorten van de orde Phallales onder de hoed is aangelegd en van de top van de steel afhangt.
ineditus	nog niet gepubliceerd.
ingerold	van de hoedrand, die tegen de lamellen in naar binnen is gerold.
Inktruffels	zie zwammenrijk (orde Melanogastrales).
Inktzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
innate	een integraal deel van het oppervlak vormend; niet oppervlakkig.
inoperculaat	van een ascus, die aan de top geen operculum (deksel) bezit, maar zich aan de top opent met een (meestal vernauwde) opening of met een spleet, waar doorheen de sporen kunnen worden weggeslingerd.
intercellulair	zich tussen, buiten de cellen bevindend.
interfase	Kerndeling in rustende toestand => de interfase: dan is er in de kern weinig structuur te zien; de chromosomen zijn vrijwel onzichtbaar.
intercompatibiliteit	verschijnsel waarbij planten bij kruisingsproeven een positief resultaat opleveren.
interfertil	van planten die bij kruisingsproeven onderling vruchtbaar zijn.
interne repetitie	verschijnsel waarbij jonge basidiën zich in oude ontwikkelen.
intersteriel	van planten die bij kruisingsproeven onderling niet vruchtbaar zijn.
intracellulair	zich binnenin een cel bevindend.
intricata	 <p>langcellige structuren. Textura intricata => weefselstructuur bij inoperculate discomyceten waarbij hyfenverloop niet parallel, celwanden onderling niet verkleefd, met ruimte tussen de hyfen.</p>
invadine	chemische stof die nodig is om cressylblauw te maken. Aangewend voor het vaststellen van metachromatische reacties.
invers	type lamellentrama: de hyfen lopen van het subhymenium uit schuin naar beneden naar het midden van de lamel.
irpicoïd	van een hymenofoor, dat is voorzien van min of meer afgeplatte tandjes, soms in poriën overgaand (bij Korstzwammen).
irregulair	 <p>Type lamellentrama: de hyfen lopen onregelmatig vervlochten door elkaar.</p>

isodiametrisch	 <p>Sporenvorm van satijnzwammen => dezelfde doormeter hebben in alle richtingen</p>
isotype	vervangend type voor een holotype, Het type (een soort, een exsiccata), waarnaar door de auteur van een naam wordt verwezen bij eerste publicatie van die naam heet een holotype.
lxo-	Voorvoegsel dat wordt toegevoegd aan types van hoedhuiden die samengesteld zijn uit hyfen die gelatineus worden. (gelatineus => opzwellend en slijmerig worden bij vocht worden)
ixotrichoderm	Hoedhuid in geval het trichoderm gelatineus is. Trichoderme hoedhuid => hoedhuid met opstaande, met elkaar verweven hyfen, min of meer loodrecht op het oppervlak staand, maar niet strikt evenwijdig lopend en geen hymeniforme laag vormend. Hierdoor ontstaat een fluwelig tot viltig uiterlijk.
jodium	chemische stof die nodig is om Melzer's reagens te maken. Melzer wordt gebruikt voor het oproepen van amyloïde en dextrinoïde kleurreacties.
Juglans	Notenboom
Juniperus	Jeneverbes
kaal	van het hoedoppervlak zonder haren, viltige bedekking, schubben enz.
Kaalkoppen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Kaaszwammen	zie zwammenrijk (orde Aphylophorales).
kaliloog (KOH)	oplossing van 2 tot 5% oplossing in water. Aangewend o.a. voor het laten wellen van preparaten uit exsiccaten.
kaliumjodide	chemische stof die nodig is om Melzer's reagens te maken. Melzer wordt gebruikt voor het oproepen van amyloïde en dextrinoïde kleurreacties.
karyogamie	geslachtelijke vereniging door versmelting van twee celkernen van verschillend geslacht. Zie ook voortplanting.
katalysator	stof die optreedt als versneller van chemische reacties.
katoenblauw/methylblauw	0,05 g. methylblauw oplossen in 30 g. melkzuur (voor gebruik 24 uur laten staan en dan filtreren) of 0,1 g. in 100 ml. water. Vooral aangewend voor het kleuren van de celinhoud en het vaststellen van de cyanofiele reactie van celwanden en sporenornamentatie.
Kegelzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
kelkvormig	van een bekervormig vruchtlichaam met een min of meer duidelijke steel.

<p>kerndeling</p>	<p>deling van een kern in twee nieuwe kernen. Men onderscheidt twee soorten kerndelingen: Mitose of somatische kerndeling of gewone kerndeling. In het proces van de deling worden vier fasen onderscheiden, de profase, metafase, anafase en telofase. In rustende toestand, de interfase, is in de kern weinig structuur te zien; de chromosomen zijn vrijwel onzichtbaar. In de profase worden de chromosomen eerst zichtbaar als fijne onregelmatig gekronkelde draadjes; zij worden korter en dikker. Later zijn de aparte chromosomen vaak in hun geheel te volgen en te tellen. Zij zijn spiraalsgewijs om elkaar gewonden. In de metafase treden grote veranderingen op. De kernwand en de kernlichaampjes verdwijnen. Aan weerszijden van de kern, aan de beide polen, vormt het cytoplasma poolkapjes van waaruit fijne draden ontstaan, die elkaar ontmoeten in het zgn. equatoriaalvlak; zij vormen samen de kernspoel. De chromosomen bewegen zich naar het equatoriaalvlak. In de anafase verdelen de chromosomen zich over de lengte in twee helften, de chromatiden. Van elk paar chromatiden wordt er nu door de spoeldraden een naar de ene en een naar de andere pool getrokken; zij worden de chromosomen van de nieuwe kernen. In de telofase zijn de chromosomen bij de polen aangekomen. Zij worden weer langer en dunner en geleidelijk onzichtbaar. Kernwand en kernlichaampjes komen weer te voorschijn. Er zijn twee nieuwe kernen ontstaan, die er hetzelfde uitzien als de rustende kern voor de deling. De kernspoel verdwijnt, na in het equatoriaalvlak een middenlamel te hebben gevormd, zodat er ook twee jonge cellen ontstaan. Het belangrijkste van de kerndeling is de overlangse splitsing van elk chromosoom in twee volkomen gelijke chromatiden, waardoor de twee jonge kernen precies dezelfde chromosomen krijgen, in vorm, aantal en structuur, als de oude. Zie ook celdeling en chromosomen.</p> <p>Meiose of reductiedeling. Iedere plantensoort heeft een konstant aantal chromosomen in de kern, die twee aan twee gelijk zijn (2n). Wil bij de bevruchting, waarbij twee kernen versmelten, geen verdubbeling van het aantal chromosomen optreden, dan moet het aantal chromosomen in de geslachtscellen van tevoren tot de helft zijn teruggebracht (n). Dit gebeurt bij de vorming van de geslachtscellen door de reductiedeling. Deze deling onderscheidt zich van de gewone kerndeling voornamelijk hierin, dat de overlangse splitsing van de chromosomen achterwege blijft. Van elk paar chromosomen gaat er één (ongedeeld) naar elke pool. De geslachtscellen, gameten, bevatten dus slechts het halve aantal chromosomen (n). Zij zijn haploïd; alle andere cellen zijn diploïd (2n chromosomen). Bij de hogere organismen gebeurt de reductiedeling in de geslachtsorganen bij de vorming van de mannelijke zaadcellen en de vrouwelijke eicellen; beide zijn zij diploïd. Bij de hogere planten komen de haploïde kernen slechts gedurende een korte periode voor. De kernen van de cellen van het plantenlichaam zijn diploïd (2n). Bij de lagere planten, zoals de zwammen, is het juist omgekeerd. De kernen in de cellen van het mycelium zijn haploïd, terwijl de diploïde fase slechts heel kort duurt.</p> <p>Zie ook voortplanting.</p>
<p>kerndraden</p>	<p>chromosomen</p>
<p>kernlichaampjes, kernsap, kernplasma, kernskelet, kernstof, kernwand.</p>	<p>zie celkern.</p>

Kernzwammen	in ruime zin de Pyrenomyceten, zie daar; in engere zin de orde Sphaeriales. Zie ook zwammenrijk.
kiemhyfe	hyfe, die ontstaat als een spore vanuit de kiemporus (of kiemspleet) gaat kiemen.
kiemporus	dunne, lichte, min of meer afgeplatte vlek aan de top van een spore, waaruit de kiemhyfe kan groeien. Niet alle sporen hebben een kiemporus. Zie ook spore.
kiemspleet	kiemporus, maar dan in de vorm van een spleet.
kiemvlies	zie hymenium.
KJ	kaliumjodide.
klasse	zie nomenclatuur
Kleefparasolzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
klokvormig	van hoedvorm.
Kluifzwammen	zie zwammenrijk (orde Pezizales).
knol	knolvormige verdikking aan de voet van de steel.
Knolzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Knots- en Koraalzwammen	zie Clavarioïde fungi. Zie ook zwammenrijk.
Knotsjes	zie zwammenrijk (orde Aphylophorales).
knotsvormig	aan de basis smal, naar de top geleidelijk breder wordend met een afgeronde top.
kogelcellen	zie sferocysten.
Kogelwerper	zie zwammenrijk (orde Nidulariales).
koolhydraat	verbinding van koolstof, zuurstof en waterstof, zoals suiker, zetmeel, enz..

koolzuurassimilatie	<p>het proces, waarbij uit koolzuur en water, in chlorofyl bevattende plantendelen, onder invloed van het licht glucose gevormd wordt, terwijl er zuurstof vrij komt: $6CO_2 + 6H_2O + \text{energie} \rightarrow C_6H_{12}O_6 + 6O_2$</p> <p>Omdat de energie die voor dit proces nodig is wordt verkregen uit het licht, spreekt men ook wel van fotosynthese. De bij dit proces gevormde glucose dient</p> <ul style="list-style-type: none"> • om, als zij verbrand wordt, de plant de energie te leveren voor haar levensverrichtingen (ademhaling); • als grondstof voor de vele stoffen, waaruit de plantencel is opgebouwd, zoals cellulose, vetten en vetachtige stoffen, eiwitten, kleurstoffen enz.. Sommige van deze stoffen bevatten ook stikstof, zwavel of fosfor; deze elementen zijn door de wortels uit de bodem opgenomen; • als grondstof voor reservevoedsel, voor de plant zelf of voor haar nakomelingen (zetmeel, rietsuiker, glucose, vet enz.). <p>Enkele bacteriën, die geen bladgroen bezitten, zijn ook in staat tot koolzuurassimilatie. Zij krijgen de energie, die hiervoor nodig is, door bepaalde anorganische stoffen te oxyderen; men spreekt hier van chemosynthese. De organismen, die in staat zijn tot koolzuurassimilatie, blijken ook al hun andere organische bestanddelen te kunnen opbouwen uit anorganische stoffen. Men noemt hen autotroof. Alle planten zonder chlorofyl (uitgezonderd enkele bacteriën), alle dieren en de mens zijn niet in staat tot koolzuurassimilatie en moeten dus niet alleen anorganische stoffen, maar ook organische stoffen van buiten opnemen. Men noemt hen heterotroof. De koolzuurassimilatie is het meest fundamentele proces in de levende natuur, omdat zij de enige manier is, waarop organische stoffen uit anorganische ontstaan. Alle levende wezens krijgen hun bouwstoffen en hun brandstof (energiebron) door de koolzuurassimilatie, de autotrofe direct, de heterotrofe indirect. Hieruit volgt dat alle heterotrofe organismen van de autotrofe afhankelijk zijn. De zwammen zijn heterotroof omdat zij geen chlorofyl bevatten.</p>
Koraalzwammen	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
Korrelhoeden	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
korst	een dikke, harde cutis op het oppervlak van hoed of steel.
korstmossen	= Lichens: een permanente samenlevingsvorm van zwammen met wiercellen; een vorm van symbiose. Lichens kunnen op allerlei plaatsen groeien waar de zwammen of wieren afzonderlijk niet meer kunnen leven. De zwampartners zijn bijna altijd Ascomyceten. De zwam blijkt in de combinatie meestal een dominante rol te spelen en kan zich nog voortplanten met ascosporen, die in de kleine, dikwijls kleurige vruchtlichaampjes ontstaan.
lacerated	lijkend alsof gescheurd.
lageniform	 <p>flesvormig</p>

lamprocystiden	conische tot cilindrische, dikwandige geïncrusteerde cystiden.	
lanceolate		Gevormd lijk de kop van een lans.
lateraal	op de zijde	
lecythiform		Buikig met een ingesnoerde of tapse nek en een ronde kop; gelijk een bowlingkegel.
lenticel	een spleetachtige opening die dikwijls voorkomt in de bast van bomen en struiken en dient voor gasuitwisseling.	
lenticular	lensvormig	
leptocystiden	dunwandige en hyaliene cystiden.	
lignine	zie houtstoffen en celwand.	
lingulate		tongvormig
limoniformis	citroenvormig. Zie ook sporevormen.	
loculi	holten in het ascostroma van de Loculoascomyceten.	
Loculoascomyceten	klasse: Ascomycetes; groep van zwammen, waarbij de vruchtlichamen bestaan uit een stroma met één of meerdere holten (loculi), die asci bevatten (ascostroma, pseudothecium); de asci zijn bitunicaat. De groep omvat de orde Dothideales. Zie ook zwammenrijk.	
longitudinaal	in lengterichting.	

Lophiaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
Lophiostomataceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
loupe	handvergrootglas (vergroting van 10 tot 12 maal).
lugol-oplossing	1 g. jodium (J) en 2 g. kaliumjodide KJ oplossen in 150 ml water. Om dextrinoïde reactie na te gaan van wanden van sporen en hyfen, die in Melzer's reagens of lugol-oplossing geelbruin tot bruinrood verkleuren.
lumen	opening, holte in een kanaal, buis.
luminescentie	verschijnsel, dat een stof tot licht geven wordt gebracht, zonder dat dit gepaard gaat met een hoge temperatuur. Zie ook bioluminescentie.
Lycoperdaceae	zie zwammenrijk (orde Lycoperdales).
Lycoperdales	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen met vruchtlichamen (bij de Europese geslachten), die epigeïsch groeien en van boven min of meer bolrond zijn. Het peridium bestaat uit twee lagen, het exoperidium en het endoperidium. Het gleba ontwikkelt zich uit vele takken, die vanuit het centrum (pseudocolumella) uitstralen. Bij rijpheid is het stoffig met een capillitium tussen de sporen. Sporen klein (kleiner dan 10 micron), rond, meestal ruw en gepigmenteerd. De orde omvat o.a. de familie Geastraceae, waartoe behoren de Aardsterren (geslacht Geastrum), de Peperbus (Myriostoma coliforme) en de familie Lycoperdaceae, waartoe behoren de Stuifzwammen en Bovisten. Zie ook zwammenrijk.
lyocystide	dikwandige cystide, waarvan de wand in een oplossing van 10% KOH grotendeels oplost of van vorm verandert (bij Korstzwammen). Zie ook cystide.
macrocystide	cystide, die diep in het trama ontstaat (bij de orde Russulales).
macrofungi	zwammen die met het blote oog waarneembaar zijn.
macroscopisch	van objecten (b.v. zwammen), die in beginsel met het blote oog of met een loupe (dus zonder microscoop) waarneembaar zijn.
Malus	Appelboom
manchet	zie ring.
Manteltruffels	zie zwammenrijk (orde Tuberales).
marginale cystide	cystide van de lamelsnede. Zie ook cystide. = cheilocystide.
matr.	afkorting van matrix.
matrix	waardplant, substraat. Zie ook herbarium.

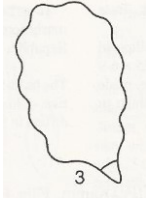
medallion clamp	 <p>lensvormige gesp met een ruimte tussen de gesp en de hyfen.</p>
medulla	merglaag tussen hymenium en excipulum.
Meeldauwschimmels	zie Plectomyceten, Erysiphales en Meliolales. Zie ook zwammenrijk.
Meelschijfjes	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
meiose	deling van een celkern in twee nieuwe kernen, voorkomend bij alle organismen met geslachtelijke voortplanting, waarbij in de toekomstige voortplantingscellen een reductie van het aantal chromosomen van diploïd (2n) tot haploïd (n) plaatsvindt. Zie ook kerndeling. = reductiedeling.
Melampsoraceae	zie zwammenrijk (orde Uredinales).
Melanconiales	klasse: Deuteromycetes, groep Coelomyceten; kunstmatige orde van de fungi imperfecti, waarbij de conidiëndragers ontstaan in vruchtlichamen (conidiomata), die afgeplat zijn, zich bevinden in de waardplant en een vlakke fertiele laag bezitten, meestal bedekt door de epidermis of cuticula, die bij rijpheid openbreekt (acervuli). Zie ook zwammenrijk.
melaninen	verzamelnaam van bepaalde kleurstoffen, die veel, meestal in de vorm van korreltjes, in planten voorkomen.
Melanogastraceae	zie zwammenrijk (orde Melanogastrales).
Melanogastrales	Melanogastrales klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen met hypogeïsche vruchtlichamen, soms bij rijpheid epigeïsch. Peridium met 1-2 lagen, vaak door mechanische beschadiging wegbrekend. Gleba met meerdere holten, donker, slijmig, met opvallende geur. Sporen hyalien tot donker, glad dikwandig. Zie ook zwammenrijk.
melig	van hoed of steeloppervlak, dat er als met meel bestoven uitziet.
Meliolaceae	zie zwammenrijk (orde Meliolales).
Meliolales	klasse: Ascomycetes, groep: Plectomyceten; orde van zwammen met een oppervlakkig bruin mycelium en meestal meercellige ascosporen; tropische bladbewoners. Zie ook zwammenrijk. = Zwarte meeldauwschimmels.

melkzuur	Chemische stof die gebruikt wordt om katoenblauw (methylblauw) aan te maken. Vooral aangewend voor het kleuren van de celinhoud en het vaststellen van de cyanofiele reactie van celwanden en sporenornamentatie.
Melkzwammen	zie Russulales en zwammenrijk (orde Russulales).
Melzer's reagens	chemische stof ter vaststelling van amyloïde of dextrinoïde kleurreacties. Zie ook chemicaliën.
membraan	dun vlies.
membraneus	van dunne, vlakke, weke, niet in hun geheel van het substraat aftrekbare vruchtlichamen.
merulioïd	van een gerimpeld, geplooid tot poroïd hymenium; de randen van de "poriën" zijn sporenvormend.
Merulioïde fungi	Merulioïde fungi klasse: Basidiomycetes, orde: Aphyllophorales, groep: Hymenomycten; kunstmatige groep van zwammen met resupinate tot teruggebogen vruchtlichamen en een hymenofoor met onregelmatige plooien. Zie ook zwammenrijk.
mesofiel	van zwammen, die goed gedijen tussen 10-40 graden C.
metabasidium	een duidelijk van het probasidium afgegrensd deel van het basidium, waarop de sporen gevormd worden. Zie ook probasidium.
metachromatisch	van b.v. wanden van sporen of hyfen, die in een kleurstof een andere verkleuring vertonen dan de kleur van de kleurstof zelf. Zo vertonen de sporen van het geslacht <i>Macrolepiota</i> in cresylblauw een blauwe en een rode laag (waarneming bij daglicht).
metafase	zie kerndeling.
methylblauw	Chemische stof. Vooral aangewend voor het kleuren van de celinhoud en het vaststellen van de cyanofiele reactie van celwanden en sporenornamentatie. = katoenblauw
metuloïde cystide	 dikwandige cystide met aan de top vaak kristaluitscheidingen, die diep in het hymenofoor ontspringt. Zie ook cystide.
Microascaceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
microfungi	zwammen die alleen onder de microscoop waarneembaar zijn.
micrometer	zie micron.
micron	lengte-eenheid gelijk aan 1 micrometer ofwel een miljoenste deel van een meter ofwel een duizendste deel van een millimeter.

microscop	optisch instrument, waarmee men zeer kleine voorwerpen of structuren sterk vergroot kan waarnemen. Met een microscoop kan men een maximale vergroting bereiken (met olie-immersie objectief) van 1500 x bij een oplossend vermogen van 0,00019 mm.
microscopisch	van objecten (b.v. zwammen), die zo klein zijn dat zij alleen onder de microscoop waarneembaar zijn.
Microthyriaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
mineralisatie	het afbraakproces, waarbij de ingewikkelde organische verbindingen van de plant, die, als de plant dood gaat of nadat zij door dieren is opgegeten, weer in de bodem terecht komen, daar door zwammen en bacteriën worden afgebroken tot eenvoudige, anorganische (= minerale) stoffen, die weer door de plant kunnen worden opgenomen. Zie ook rot. = rotting.
mitose	deling van een celkern in twee nieuwe kernen, waarbij, door een overlangse splitsing van de chromosomen, het aantal chromosomen gelijk blijft. Zie ook kerndeling. =gewone celdeling of somatische kerndeling.
mitriformis	mijtervormig (in de vorm van een bisschopsmuts); grootste breedte onder het midden. Zie ook sporevormen.
Molenaars	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Monascaceae	zie zwammenrijk (orde Eurotiales).
Moniliales	klasse: Deuteromycetes, groep: Hyphomyceten; kunstmatige orde van de fungi imperfecti met naakte en min of meer vrije conidiëndragers. Zie ook zwammenrijk. = Hyphomyceten.
moniliform	 parelsnoerachtig.
monocotylen	eenzaadlobbige planten.
monografie	verhandeling over één onderwerp, b.v. één bepaalde groep van zwammen.
monomitisch	van het weefsel, dat bestaat uit één soort, de generatieve, hyfen. Meestal weke zwammen. Zie ook hyfensystemen.
monotypisch	van een geslacht, dat slechts één soort bevat.
montaan	van de plantengordel in de Alpen, liggend tussen de ca. 550 en ca. 800 m. in het noorden en 700-800 m. en ca. 1700 m. in het zuiden.
Montagneaceae	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Morchellaceae	zie zwammenrijk (orde Pezizales).

morchelloïd	zie Pezizales.
morfologie	vormleer.
morfologisch	de gedaante, de vorm betreffend; van of volgens de morfologie.
Morieljes	zie zwammenrijk (orde Pezizales).
Mosklokjes	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Mosoortjes	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Mozaïektruffel	zie zwammenrijk (orde Hymenogastrales).
mucronaat	 <p>met klein, abrupt uitsteeksel. Van b.v. sporen en hyfen.</p>
mukès	Griekse woord voor zwam, waarvan o.a. het woord mycologie is afgeleid.
muriformis	muurvormig. Zie ook sporevormen.
muscarine	giftige stof, die o.a. voorkomt in de Vliegenzwam (<i>Amanita muscaria</i>), Giftige vezelkop (<i>Inocybe patouillardii</i>), de Witte weidetrichterzwam (<i>Clitocybe dealbata</i>), de Giftige weidetrichterzwam (<i>Clitocybe rivulosa</i>) en de Witte naaldbostrechterzwam (<i>Clitocybe cerussata</i>). Zij veroorzaakt ernstige ziekteverschijnselen met zweetsyndroom.
muscolous	groeïend op of tussen mossen.
mycelium	het vegetatieve stadium van een zwam, bestaande uit een netwerk van fijne draden (de hyfen of zwamdraden), die de voedingsbodem, het substraat (aarde, mest, hout e.d.), in alle richtingen doorgroeit en hieruit de voedingsstoffen opneemt. Het mycelium is in feite de eigenlijke plant. Onder gunstige omstandigheden kan het mycelium vruchtlichamen voortbrengen. = zwamvlok.
myceliumkern	stevige, korrelige massa van korte hyfen aan de basis van enkele Gaatjeszwammen (b.v. bij <i>Fomes fomentarius</i>).
Mycena's	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Mycenastraceae	zie zwammenrijk (orde Lycoperdales).
myco	Het begin van wetenschappelijke termen, afgeleid van het Griekse woord mukès, dat zwam betekent.
mycobiont	de zwampartner in een symbiose, zoals bij de korstmossen.

mycofiel	paddestoelenliefhebber.
mycofaag	paddestoelenlekkerbek; liefhebber van het eten van paddestoelen.
mycofagie	paddestoelenkookkunst.
mycoflora	plantenwereld, voor zover betrekking hebbend op de zwammen.
mycofyten	zwammen. Zie fungi.
mycogastronomie	fijne kookkunst van zwammen; het houden van lekkere zwammen.
mycologie	leer van de zwammen.
mycoloog	kenner van de mycologie.
Mycoporaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
mycorrhiza	door hyfen omsponnen en veranderde wortels van hogere planten (meestal van bomen); symbiose tussen zwam en plant. Zwammen die mycorrhiza's vormen zijn vaak gebonden aan bepaalde boomsoorten. Zo is de Gele ringboleet (<i>Suillus grevillei</i>) gebonden aan lariks. Een mycorrhiza wordt ectotroof genoemd als de hyfen slechts aan de oppervlakte van de wortels blijven en endotroof als zij als kluwentjes in het weefsel van de wortels binnendringen; men spreekt ook wel van ectomycorrhiza en endomycorrhiza. De plant onttrekt vocht en voedingszouten aan de zwam, terwijl deze profiteert van organische uitscheidingsprodukten van de wortels. = zwamwortel.
mycose	ziekte als gevolg van een invasie in een levend weefsel door een schimmel.
Mycosphaerellaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
mycotheek	een verzameling van zwammen, die in levende toestand, als laboratoriumcultuur, wordt aangelegd en onderhouden. Een wereldbekende mycotheek is het Centraalbureau voor Schimmelcultures te Baarn.
mycotoxicose	vergiftiging door zwammen. Zie vergiftiging.
mycotoxine	giftstof, die wordt voortgebracht door zwammen.
mycotrofie	verschijnsel dat sommige planten (o.a. bepaalde bomen en orchideeën) hun organisch voedsel geheel of ten dele onttrekken aan in hun wortels voorkomende zwammen. Zie ook mycorrhiza.
Myriangiaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
Myrica	zie bomen en struiken.
myxarioïd	van basidia van enkele soorten van de orde Tremellales, die alleen langswanden hebben in het bovenste deel, dat van het onderste steelvormige deel is afgescheiden door een secundaire sept.
Myxomycetes	klasse van planten (behorend tot de afdeling Myxomycota), die vroeger wel tot het dierenrijk werd gerekend omdat in een bepaald ontwikkelingsstadium een slijmige massa ontstaat die zich in bepaalde richtingen kan verplaatsen. = Slijmzwammen.
Myxomycota	afdeling van het plantenrijk o.a. omvattende de klasse Myxomycetes of Slijmzwammen. Zie Myxomycetes.
NaOH	natronloog. Zie chemicaliën.

natronloog	zie chemicaliën.
Naucoria's	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
navel	verdieping in het centrum van de hoed, soms overgaand in de holle steel.
navelvlek	glad gedeelte boven de apiculus bij een overigens ruwe spore. Zie ook spore. = plage.
navicellatus	schilfervormig. Zie ook sporevormen.
naviculair	bootvormig.
neotype	een uitgekozen type (een soort, een exsiccaat) ter vervanging van het verloren gegane of onbruikbaar geworden holotype (zie daar).
Nestzwammetjes	zie zwammenrijk (orde Nidulariales).
netvormig	van de versiering op sporen, hoed- en steeloppervlak door aderen, ribben e.d. in de vorm van een net.
neutrofiel	van zwammen, die geen uitgesproken voorkeur hebben voor zure of basische substraten. Zie ook pH.
nevaal	van de plantengordel in de Alpen in het gebied van de eeuwige sneeuw.
NH3	ammoniak. Zie chemicaliën.
Nidulariaceae	zie zwammenrijk (orde Nidulariales).
Nidulariales	Nidulariales klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen met vruchtlichamen met een diameter tot 1 cm, op de grond en organische substraten zittend, vaak in groepjes. Het gleba is over één of vele, harde, zaadachtige lichaampjes (peridiolen) verdeeld. Sporen glad, hyalien, vaak groot. De orde omvat o.a. de Nestzwammetjes (familie Nidulariaceae) en de Kogelwerper (<i>Sphaerobolus stellatus</i>). Zie ook zwammenrij
nitrofiel	stikstoflievend.
noduleus	van vruchtlichamen met kleine knobbel- tot trapvormige vooruit stekende delen.
nodulose	 sporevorm bij <i>Entoloma</i>

<p>nomenclatuur</p>	<p>het (vaak in internationaal overleg vastgestelde) stelsel van regels, volgens welke in een bepaalde tak van wetenschap (b.v. plantkunde) de studieobjecten (b.v. zwammen) worden benoemd. In de plantkunde (en dus ook voor de zwammen) wordt de naamgeving geregeld door de "International Code of Botanical Nomenclature", een stel regels en aanbevelingen opgesteld door de Internationale Botanische Congressen. Deze Code stelt de termen vast die de rangen (soort, geslacht, familie enz.) van de taxa (ev. taxon, zie daar) aangeven en de wijze waarop de wetenschappelijke namen gegeven worden aan de afzonderlijke taxa. De Code is gebaseerd op de volgende beginselen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De naamgeving voor planten is onafhankelijk van de naamgeving voor dieren. • De toepassing voor namen gebeurt met behulp van nomenclatorische typen (typenmethode). • De naamgeving van een bepaald taxon berust op prioriteit van publicatie (prioriteitsprincipe). • Ieder taxon kan slechts één naam dragen die overeenkomt met de regels. • Wetenschappelijke namen zijn in het Latijn of worden als zodanig beschouwd. • De nomenclatuurregels zijn van terugwerkende kracht. <p>Opmerking: Vóór augustus 1983, toen de werken van Persoon en Fries nog golden als "starting points" voor de nomenclatuur werd het tussenvoegsel <i>ex</i> gebruikt om aan te geven dat de naam reeds vóór het beginpunt werd gepubliceerd maar pas daarna geldig werd. Voorbeeld: <i>Chalciporus piperatus</i> (Bull. ex Fr.) Bat.</p> <p>Het huidige nomenclatorische systeem heet "binair" omdat de namen van soorten bestaan uit twee delen: De naam van het geslacht (<i>genus</i>) waartoe de soort behoort en de soortaanduiding, die de soort aangeeft. Voorbeeld: <i>Amanita</i> (geslacht) <i>muscaria</i> (soortaanduiding). Deze nomenclatuur is door Linnaeus ingevoerd bij het verschijnen van het hierboven genoemde boek. In de botanische nomenclatuur worden de volgende rangen onderscheiden (met de bijbehorende voor zwammen geldende uitgang):</p> <p>afdeling -mycota onderafdeling -mycotina klasse -mycetes onderklasse -mycetidae orde -ales onderorde -ineae familie -aceae onderfamilie -oideae tribus -eae ondertribus -inae (subtribus) geslacht -a, -er, -es, (genus) -on, -um, -us ondergeslacht (subgenus) sectie ondersectie (subsectie) serie soort (species) ondersoort (subspecies, ssp.) variëteit (var.) vorm (forma, f.)</p>
----------------------------	---

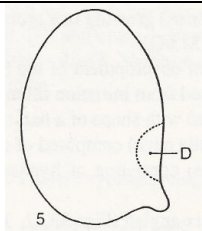
nomen confusum	onduidelijke, voor verschillende uitleg vatbare naam.
nomen conservandum	te handhaven (beschermd) naam, te gebruiken ondanks het bestaan van oudere homoniemen of synoniemen. Ev. van nomina conservanda. Zie ook nomenclatuur.
nomen devalidatum	oorspronkelijk geldige, maar later (door toepassing nomenclatuurregels) ongeldig verklaarde naam.
nomen invalidum	ongeldige naam, d.w.z. hij is niet volgens de regels gepubliceerd.
nomen novum	nieuwe naam, die in plaats komt van een homoniem dat door een nieuwe combinatie zou ontstaan.
nomen nudum	ongeldige wetenschappelijke naam, omdat een beschrijving of diagnose (na 1953 in het Latijn) ontbreekt.
nomen provisorium	provisorische, voorlopige naam.
nomina conservanda	te handhaven (beschermd) namen. Zie ook nomenclatuur.
nova combinatio	nieuwe combinatie.
nucleoli	kernlichaampjes. Zie ook celkern.
obligaat	van parasieten, die het vermogen om saprofytisch te leven hebben verloren en dus niet kunnen overleven buiten levend weefsel.
oblita	zie textura.
oblongo-cylindricus	kort cilindrisch. Zie ook sporevormen.
obovatus	omgekeerd eivormig. Zie ook sporevormen.
obtuse	afgerond of stomp.
Octavianinaceae	zie zwammenrijk (orde Hymenogastres).
odontioïd	met kleine, conische tot cilindrische, aan de top vaak gewimperde stekels, die zelden langer zijn dan 0,5 mm..
Oesterzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
oidia	zijn conidiën gerangschikt in kettingen zoals in het genus Oidium.
oleifers	hyfen met een olieachtige inhoud; onder de microscoop is de lichtbreking anders dan bij gewone hyfen.
oliehyfen	hyfen met zeer lange cellen (of ééncellig) en talrijke oliedruppels in het plasma.
omhulsel	weefsel (vlies), waarmee in een vroeg stadium van de ontwikkeling soms de gehele (velum universale of algemeen omhulsel), soms een deel (velum partiale of gedeeltelijk omhulsel) van een zwam is omhuld.
Onygenaceae	zie zwammenrijk (orde Eurotiales).
Oorzwammetjes	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
operculaat	van een ascus, die aan de top met een operculum (deksel) is gesloten. Bij rijpheid wordt dit deksel opengeklapt en laat de weg vrij voor de met kracht naar buiten geschoten sporen.
operculum	deksel aan de top van een ascus van een operculate Ascomycete.
Ophiostomataceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
Orbiliaceae	zie zwammenrijk (orde Helotiales).

organisch	betrekking hebbend op de levende natuur. Met organische scheikunde wordt bedoeld de leer van de koolstofverbindingen (enkele zeer eenvoudige uitgezonderd).
organisme	een levend wezen.
ornamentatie	versiering van de sporewand door wratjes, stekels, ribben, kammen, lijsten etc.. Deze versieringen worden wel met de volgende Latijnse woorden aangegeven: levis volkomen glad; rugosus rimpelig; voorzien van een patroon van zwakke of sterke rimpels; granulatus korrelig; als bestrooid met kleine zandkorreltjes; pustulatus fijnwrattig; dicht bezet met kleine puistjes of wratjes; verrucosus wrattig; met meerdere hoge wratten; echinulosus stekelig; met talrijke kleine spitse wratten (b.v. bij Laccaria); tuberculosis bultig; met meer of minder talrijke bulten (b.v. bij Inocybe); catenulatus kettingachtig; als met kleine kettingen versierd (b.v. bij Russula, Lactarius, Coprinus); crustatus graatachtig; bezet met meer of minder sterke graten (b.v. bij Russula, Lactarius); reticulatus netvormig; bezet met een net van meer of minder sterke graten (b.v. bij Lactarius); alatus voorzien van vleugels; met zeer dunne bladachtige vleugels; costatus geribd; met zwakke ribben.
ostiolum	mondopening van een perithecium, waardoor de sporen ontsnappen.
Ostropales	klasse: Ascomycetes, groep: Discomyceten; orde van zwammen met apotheciën met een gelobd-gespleten rand, meestal op bladeren en stengels of met gesteelde ovale hoedjes, op takken in water. Asci inoperculaat. Misschien behorend tot de Helotiales. Zie ook zwammenrijk.
ovaal	eivormig. Zie ook sporevormen.
oviformis	eivormig, ovaal. Zie ook sporevormen
ovoïd	eivormig, ovaal.
ozonium	zeer sterk en vaak ver uitgebreid, vaak levendig gekleurd, los myceliumweefsel, uitstralend vanuit de basis van het vruchtlichaam.
palissadeweefsel	weefsel met min of meer evenwijdig lopende, knotsvormige, cilindrische hyfen, meestal in het hoedoppervlak.
papil	een klein, vaak puntig uitsteeksel in het centrum van de hoed.
papillaat	met papil.

paracapillitium	hyaliene, dun- tot iets dikwandige, regelmatig gesepteerde hyfen in het gleba, enigszins gelijkend op een capillitium (bij de Gasteromyceten).
paraderm	hoedhuid bestaande uit min of meer ronde cellen.
parafysen	steriele, knots- tot draadvormige cellen tussen de asci (basidiën) in het hymenium van Ascomycetes (Basidiomycetes), soms kleurstoffen bevattend.
parasieten	zwammen, die leven op levende organismen en zich voeden met stoffen hieruit, waardoor deze organismen min of meer beschadigd worden.
parasitisch	van de levenswijze van parasieten; zie daar.
Parasolzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
parietal	pigmenten op of in de celwand.
Parodiellinaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
pars sporifera	het sporendragende deel.
pathogeen	ziekte veroorzakend.
pathologie	leer der ziekten.
Paxillaceae	zie zwammenrijk (orde Boletales).
pectinate	gelijkend op een haarkam
pectine	Als een cel zich pas in tweeën gedeeld heeft (zie celdeling), bestaat de tussenwand aanvankelijk alleen uit een dunne rekbare middenlamel (primaire lamel) van pectine, die gemakkelijk afbreekbaar is.
pedicel	sterigmarest, die aan de sporen van enkele Gasteromyceten blijft hangen.
Pekzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
penwortel	het verlengde van de steel, dat uitloopt in dunne wortelachtige punt, die diep in de bodem steekt, b.v. bij de Beukwortelzwam (<i>Oudemansiella radicata</i>).
periderm	dekweefsel, bovenste deklaag.
peridiolen	kleine schijfvormige of bolronde afscheidingen van het gleba met een eigen, gewoonlijk gesloten dikke wand, waarbinnen zich het sporogene weefsel bevindt (bij de orde Nidulariales).
peridium	bij de Gasteromyceten de wand, die het gleba en subgleba omgeeft en wordt onderverdeeld in een exoperidium en een endoperidium.
perisporium	een zich buiten het episporium bevindend membraan (loslatende wand van de spore).
peristoom	cirkelvormige tot conische zône rondom de mondopening van het endoperidium bij het geslacht <i>Geastrum</i> .

perithecium	meestal langwerpige tot bolvormige vruchtlichamen van de Pyrenomyceten met aan de top een mondopening (ostiolum). In deze vruchtlichamen zijn de asci min of meer regelmatig in een hymenium gerangschikt. (mv. peritheciën).
persistent	weerstand biedend.
Peyritschiellaceae	zie zwammenrijk (orde Laboulbeniales).
Pezizaceae	zie zwammenrijk (orde Pezizales).
Pezizales	klasse: Ascomycetes, groep Discomyceten; orde van zwammen met operculate asci, waarvan de vruchtlichamen apotheciën zijn, waarin de asci in een meestal vrijliggend palissade- achtig hymenium gerangschikt zijn met daartussen parafysen en daaronder een hypothecium (subhymenium) en een min of meer dik excipulum. Het apothecium is meestal bekervormig, maar kan sterk variëren. Het kan zittend of gesteeld zijn, de zittende soms ook bolrond en zich vanuit het midden openend, de gesteelde soms met een hoedvormig fertiel deel of onregelmatig geplooid (helvelloïd, morchelloïd). Zie figuren. Zie ook zwammenrijk. = Bekerzwammen s.l..
pH	maat voor het zuur of basisch karakter van een oplossing. Een oplossing in water (25 graden C.) heet neutraal bij pH = 7, zuur bij pH < 7 en basisch bij pH > 7. = zuurtegraad.
Phacidiaceae	zie zwammenrijk (orde Phacidiales).
Phacidiales	klasse: Ascomycetes, groep: Discomyceten; orde van zwammen, waarvan het vruchtlichaam begint als een meestal zwart stroma, rond of langgerekt schijfvormig, min of meer ingezonken in het waardweefsel, waarin zich één tot meerdere hymenia met asci en parafysen differentiëren. Na de rijping van de ascosporen barst de deklaag met één of meer spleten open. Asci inoperculaat. Zie ook zwammenrijk.
phaeocystide	cystide met een bruinachtige, zwak dextrinoïde inhoud. Zie ook cystide.
phaseoliformis	boonvormig. Zie ook sporevormen.
Phallaceae	zie zwammenrijk (orde Phallales).

Phallales	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen, waarvan de vruchtlichamen beginnen als een gesloten heksenei, waarin, omgeven door een gelei-achtige massa, het receptaculum met de gleba verborgen is. Vruchtlichamen met hoed en een broze steel, die zich na het barsten van het peridium strekt, daarbij een volva achterlatend. Gleba bij rijpheid vlezig of slijmig. Sporen hyalien of bleek bruin. Zie ook zwammenrijk.
phlebioïd	van een rimpelig, geplooid hymenofoor, waarvan de plooien onregelmatig tot min of meer parallel verlopen zonder een netwerk te vormen (niet anastomoserend).
phragmobasidiën	in lengte- of dwarsrichting gesepteerde basidiën met 2 tot 4 cellen, voorkomend bij de Heterobasidiomyceten.
Phragmobasidiomyceten	zie Phragmobasidiomycetidae.
Phragmobasidiomycetidae	klasse: Basidiomycetes; onderklasse van zwammen, waarvan de basidiën gesepteerd zijn (hetero- of phragmobasidiën). = Phragmobasidiomyceten.
phragmospoor	zie sporevormen.
physalid	opgeblazen hyfeneinden.
Picea	Spar (fijn-)
pigment	kleurstof.
pileaat	van vruchtlichamen, die hoed- of consolevormig zijn.
pileipellis	Buitenkant van de hoed (hoedhuid).
pileocarp	van de ontwikkeling van vruchtlichamen, waarbij de hoed het eerst wordt aangelegd (bij de orde Agaricales).
pileocystide	cystide op de hoedhuid. Zie ook cystide. = dermatocystide.
pileolate	kleine hoedjes hebbend.
pileolus	een kleine hoed.
pileostipiticarp	van de ontwikkeling van vruchtlichamen, waarbij hoed en steel gelijktijdig worden aangelegd (bij de orde Agaricales).
pileus	hoed
pilose	bedekt met lange, dichte zachte haren.
Pinus	Den
pipchaped	Druppelvormig met taps einde gebogen.
piriformis	peervormig. Zie ook sporevormen.
Pisolithaceae	zie zwammenrijk (orde Sclerodermatales).
plaatjes	=lamellen

Plaatjeszwammen	zie Agaricales. Zie ook zwammenrijk.
Plaatjesloze vlieszwammen	zie Aphyllophorales. Zie ook zwammenrijk.
plage	 <p>Zo goed als glad gedeelte boven de apiculus bij een overigens ruwe spore. Bij enkele soorten is alleen dit deel amyloïd. Zie ook spore. = navelvlek</p>
plasma	celsap of celvloeistof. Zie ook cel.
plasmagroei	zie celgroei.
plasmogamie	geslachtelijke vereniging, waarbij van de beide geslachtelijke cellen (gameten) wel versmelting plaats vindt van het protoplasma maar (nog) niet van de kernen. Zie ook voortplanting.
Platanus	Plataan.
plectenchym	een weefsel opgebouwd uit dicht tegen elkaar aanliggende hyfen.
Plectomyceten	klasse: Ascomycetes; kunstmatige groep van zwammen, waarbij de min of meer bolronde asci niet in een hymenium zijn gerangschikt, maar onregelmatig verspreid voorkomen in een gesloten vruchtlichaam (cleistothecium); de asci zijn unitunicaat en inoperculaat. De groep omvat de orden Eurotiales, Erysiphales (Echte meeldauwschimmels) en Meliolales (Zwarte meeldauwschimmels). Zie ook zwammenrijk.
Pleurotaceae	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Pleosporaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
pleurobasidiën	basidiën, die direkt zijdelings ontspringen uit kruipende hyfen (bij Korstzwammen).
pleurocystide	cystide op het zijvlak van de lamel of op de gaatjeswand. Zie ook cystide. = faciale cystide.
pleurotoïd	van vruchtlichamen met een zijdelingse steel (bij de orde Agaricales).
Pluteaceae	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Podaxaceae	zie zwammenrijk (orde Podaxales).
Podaxales	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen met gesteelde vruchtlichamen, die zich na het barsten van het peridium strekken, daarbij een volva achterlatend; lijkend op Coprinus. Gleba bij rijpheid stoffig. Sporen donker. Saprofyten, vaak in termietenheuvels; tropisch. Zie ook zwammenrijk.
podobasidia	duidelijk gesteelde basidia.

polychotoom	een tak splitst zich in meer dan drie en gewoonlijk ongelijke takken.
polygonaal	meerhoekig.
polygonus	Meerhoekige sporenvorm
polymorf	veelvormig.
Polyporaceae s.l.	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
Polyporen	zie Gaatjeszwammen. Zie ook zwammenrijk.
Polystigmataceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
Populus	Popelier
porie	= zie porus : de opening van de buisjes of gaatjes. (mv. poriën).
poroïd	+/- duidelijke poriën.
porose	met echte poriën.
preparaat	het met een microscoop te onderzoeken, al of niet met chemicaliën bewerkte, voorwerp.
primaire septen	tussenschotten tussen de cellen van hyfen.
primaire sporen	= geslachtelijke sporen, die ontstaan door kernversmelting en aansluitende kerndeling (zie voortplanting) en die gevormd worden in een ascus (ascosporen) of basidium (basidiosporen)
primair mycelium	het mycelium dat na ontkieming van een spore ontstaat en dat bestaat uit éénkernige cellen. Zie ook voortplanting.
primordium	de jonge knop van een paddestoel, b.v. de champignon.
proascus	uit een ascogene cel ontstane ascus waarin de reductiedeling plaatsvindt.
probasidium	het eerste ontwikkelingsstadium van een basidium, in enkele gevallen (vooral bij de Heterobasidiomyceten en dan ook hypobasidium genoemd) duidelijk van het latere metabasidium afgescheiden; vaak rond en min of meer dikwandig. Zie ook Ustilaginales.
profase	In de profase worden de chromosomen eerst zichtbaar als fijne onregelmatig gekronkelde draadjes; zij worden korter en dikker. Later zijn de aparte chromosomen vaak in hun geheel te volgen en te tellen. Zij zijn spiraalsgewijs om elkaar gewonden.
proliferatie	vorming van secundaire vruchtlichamen op een bestaand vruchtlichaam.
Pronkridders	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
pro parte	ten dele.
prosenchym	een weefsel opgebouwd uit dicht tegen elkaar aanliggende hyfen.
protoloog	alles wat te maken heeft met de naam van een zwam bij zijn publikatie, d.w.z. de beschrijving, illustraties, citaten van andere auteurs inclusief de synoniemen, aanduidingen over ecologie en verspreiding en de in de protoloog in enig verband genoemde species.
pruïneus	zeer fijn korrelig, bepoederd.
Prunus	Kers, Pruim

p. sp.	afkorting van pars sporifera, zie daar.
pseudo	voorvoegsel in wetenschappelijke termen met de betekenis van vals, onecht, in schijn, erop lijkend.
Pseudeurotiaceae	zie zwammenrijk (orde Eurotiales).
pseudoamyloïd	zie dextrinoïd.
pseudocolumella	het centrale, min of meer conische gedeelte van het gleba bij het geslacht Lycoperdon.
pseudocystide	cystide, die in het trama ontstaat. Zie ook cystide.
pseudodiafragma	evenals het diafragma, is dit een laag, die subgleba van gleba scheidt. In tegenstelling tot het diafragma echter, bestaat het pseudodiafragma niet uit geheel afwijkend gevormde cellen zoals het geval is bij de subgleba, maar uit dichter opeen gepakte en daardoor kleinere en plattere cellen.
pseudoparenchym	een weefsel opgebouwd uit los of vast aaneengesloten cellen met ongeveer dezelfde diameter.
pseudoperidium	Pseudoperidium een onduidelijk peridium.
pseudosetae	opgerichte vrije einden van contexthyfen
Pseudosphaeriaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
pseudostroma	zie clypeus.
pseudothecium	het vruchtlichaam van de Loculoascomyceten, bestaande uit een stroma, waarin één of meer holten (loculi), die de asci bevatten.
Pseudotsuga	zie bomen en struiken.
psilocybine	giftige stof, die o.a. voorkomt in het Mexicaans kaalkopje (<i>Psilocybe mexicana</i>). Deze stof heeft hallucinogene eigenschappen.
Pterulaceae	Pterulaceae
pubescent	bedekt met korte zachte donzige haren.
Pucciniaceae	zie zwammenrijk (orde Uredinales).
pulvinate	kussenvormig convex
punctate	gemarkt met kleine puntjes.
pustulatus	fijnwrattig; dicht bezet met kleine puistjes of wratjes. Zie ook ornamentatie.
pycnidiën	vruchtlichamen van de Sphaeropsidales; zie daar.
pycnidiosporen	zie Uredinales.

Pyrenomyceten	<p>klasse: Ascomycetes; kunstmatige groep van zwammen, waarbij de asci min of meer regelmatig in een hymenium zijn gerangschikt en die worden gevormd in een gesloten vruchtlichaam (perithecium), dat alleen aan de top een opening (ostiolum) heeft. Soms zijn vele peritheciën ingebed in een stroma. De asci zijn unitunicaat en inoperculaat. De groep omvat de orden Coronophorales en Sphaeriales. De zwammen zijn vaak van een kolenachtige substantie en zien er zwart uit. Zie ook zwammenrijk. = Kernzwammen s.l..</p>
pyriform	
pyrofiel	<p>van zwammen, die zich ontwikkelen op houtskool en brandplekken. = antracofiel.</p>
Pyronemataceae	zie zwammenrijk (orde Pezizales).
Pyrus	Peer
Quercus	Eik
radiaal	in de richting van de stralen van een cirkel; straalsgewijs.
raduloïd	met stompe, cilindrische tandjes.
Ramariaceae	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
ramealis-structuur	van een weefsellaag, die bestaat uit onregelmatig vertakte, koraalachtige, vertakte hyfen, vaak met uitwassen.
rang	zie taxon. Zie ook taxonomie en nomenclatuur.
receptaculum	de structuur, die het hymenium draagt; de van het hymenium afgekeerde zijde.
recurved	opwaarts gebogen naar het centrum toe.
reductiedeling	zie meiose en kerndeling.
regulair	zie lamellentrama.
reincultuur	een cultuur waarin zich slechts één soort organisme bevindt. Meestal wordt het begrip toegepast op een cultuur van micro-organismen.
reniformis	niervormig. Zie ook sporevormen.
resupinaat	van vruchtlichamen, die met de steriele zijde geheel vlak (dus zonder hoedvorming) aan het substraat zijn vastgegroeid. Het hymenium is dus naar buiten gekeerd. Meestal zonder bepaalde vorm.

reticulaat	van sporen, steel- of hoedbekleding, voorzien van een netvormige ornamentatie.
reticulatus	netvormig; met een net van meer of minder sterke graten. Zie ook ornamentatie.
retrogressieve conidiogenese	de conidiogene cel verandert van lengte tijdens de conidiogenese; De conidiogene cel wordt korter, doordat er gedeelten van in de conidiën opgaan;
rev.	afkorting van revidit; zie daar.
revidit	gecontroleerd, opnieuw gedetermineerd (door.....). Zie ook herbarium.
revivescent	na uitdroging bij bevochtiging weer herlevend.
Rhamnus	Vuilboom, Wegedoorn
rhizoïden	wortelvormige myceliumstrengen aan de basis van vruchtlichamen.
rhizomorfen	wortelvormige myceliumstrengen met verstevigde buitenwanden (b.v. bij de Honingzwam (<i>Armillariella mellea</i>)).
rhizoom	een in de regel horizontaal en in een bepaalde richting groeiende wortel van een hogere plant. = wortelstok.
Rhizopogonaceae	zie zwammenrijk (orde Hymenogastrales).
rhomboid	ruitvormig; diamantvormig.
Rhytismataceae	zie zwammenrijk (orde Phacidiales).
Ribes	-bes
Richoniellaceae	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Ridderzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
rimose	met spleten, kraks en scherven.
rimose-areolate	Verdeeld in veldjes door karakjes
ring	ringvormig, vliezig of wollig-vezelig, soms slijmig orgaan aan de steel, dat ontstaat doordat de hoedhuid doorgroeit tot op de steel of als overblijfsel van het velum partiale. = manchet.
ringzone	zone op de steel waarop nog zwak te zien is waar de ring gezeten heeft.
riparian	groeiend op of nabij stroom- of rivierbanken.
Robinia	Acacia
Roesten	zie Uredinales. Zie ook zwammenrijk. = Roestzwammen.

rostrate	 <p>= Cystide met een rostrum of bek</p>
rot	<p>aantasting van hogere planten door zwammen. Afhankelijk van het plantendeel dat wordt aangetast onderscheidt men wel bladrot, stengelrot, stamrot, wortelrot, vruchtrot. Bij de aantasting van hout (houtrot) worden de verschillende typen van aantastingen ook wel aangegeven met de kleurveranderingen die zij veroorzaken, zoals bruinrot, witrot, blauwrot, roodrot e.a. Een andere aanduiding is gebaseerd op de verschijningsvorm van de aantasting, zoals kubiekrot (aantasting in alle richtingen, waarbij een blokjesstructuur ontstaat), zachtrot (volledig zacht worden van het hout), alveolair rot (er ontstaan talrijke holten), tubulair rot (er ontstaan buisvormige holten), lamellair rot (het hout splijt in dunne lagen). Deze verschijningsvormen hangen af van de wijze waarop en de mate waarin de houtstoffen cellulose en lignine en verwante stoffen in het hout worden afgebroken.</p> <p>De meest karakteristieke vormen van de aantasting van hout zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruinrot, waarbij alleen de cellulose en verwante stoffen worden afgebroken en dus niet de lignine. Het hout wordt zeer bros, breekbaar, krimpt bij drogen sterk en vertoont scheuren in langs- en dwarsrichting (kubiekrot); het verliest sterk aan volume en gewicht. Hierbij treedt een duidelijke bruinverkleuring op. Deze vorm van vertering van het hout wordt ook wel destructie genoemd. Bruinrot-zwammen komen hoofdzakelijk voor op naaldhout. • witrot, waarbij behalve de cellulose ook de lignine en verwante stoffen worden afgebroken. Deze afbraak kan op uitlopende manieren verlopen en hangt af van de zwam die de afbraak veroorzaakt. Het hout verbleekt sterk (tot bijna wit). Een verbrokkeling, zoals bij bruinrot, treedt niet op, de inwendige vezelstructuur blijft lang behouden; het verlies aan volume en gewicht verloopt veel langzamer als bij bruinrot; het hout is vaak vochtig. Deze vorm van vertering van het hout wordt ook wel corrosie genoemd. Witrot-zwammen komen in hoofdzaak voor op loofhout. • zachtrot, dat voorkomt in hout dat voortdurend vochtig is, b.v. in bewerkt hout (in de bouw), dat blootstaat aan water of zich in een vochtige bodem bevindt. De aantasting dringt vanuit de oppervlakte door naar binnen. Het hout verkleurt licht of donker en wordt zacht. Het type aantasting is constant per soort, soms ook per geslacht. Zie ook mineralisatie.
rotting	zie mineralisatie en rot.
Rouwridderszwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Rubus	Braam, Framboos

rudimentair	onontwikkeld, onduidelijk gedifferentieerd.
rugosus	rimpelig; voorzien van een patroon van zwakke of sterke rimpels. Zie ook ornamentatie.
Ruitertjes	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Russulaceae	zie Russulales en zwammenrijk (orde Russulales).
Russulales	<p>klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten; orde van zwammen met als belangrijkste familie de Russulaceae. De vruchtlichamen hebben een duidelijke hoed en steel en zijn hard, vlezig of broos wegens de aanwezigheid van sferocysten (kogelcellen) in het weefsel (heteromere structuur). Het hymenofoor bestaat uit moeilijk van hoedweefsel los te maken lamellen. Sporee wit tot okergeel. Sporen met opvallende, min of meer net tot stekelvormige, amyloïde ornamentatie. De familie Russulaceae bestaat uit twee geslachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Russula: Bij beschadiging geen melksap gevend; sferocysten in hoed-, steel- en lamellenweefsel. = Russula's. = Saterstoelen. • Lactarius: Bij beschadiging melksap gevend; sferocysten alleen in hoed- en steelweefsel. = Melkzwammen.
s.	afkorting van sensu, zie daar.
sacculus	zie exosporium.
Sacrocyphaceae	zie zwammenrijk (orde Pezizales).
Sacrosomataceae	zie zwammenrijk (orde Pezizales).
Salix	Wilg
salpeterzuur	HNO ₃
Sambucus	Vlier
sanctioneren	bekrachtigen; geldig verklaren. Zie ook nomenclatuur.
saprofyten	zwammen, die leven op en zich voeden met dood organisch materiaal.
saprofytisch	van de levenswijze van saprofyten; zie daar.
Saterstoelen	zie Russulales.
Satijnzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
s.auct.	afkorting van sensu auctorum, zie daar.
scaber	een kleine opgerichte schub of toefje haar op de steel van een leccinum
scalp	een zeer dun plakje van de hoed, gesneden evenwijdig aan de hoedoppervlakte.
schede	rest van het velum universale, die als een zak om de basis van de steel achterblijft. = beurs. = volva.
schelpvormig	van min of meer half-cirkelvormige, zijdelings of niet gesteelde vruchtlichamen.

Schelpzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Schijfzwammen	in ruime zin worden hiermee bedoeld de Discomyceten, zie daar; in engere zin ook wel de orde Helotiales, zie daar. Zie ook zwammenrijk.
Schijnridders	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Schijntrechterzwammen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
schimmels	zie fungi.
Schizothyriaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
Schubbige boleet	zie zwammenrijk (orde Boletales).
sclerocyste	harde, dikwandige, ronde cellen in het trama.
sclerocystide	
Sclerodermataceae	zie zwammenrijk (orde Sclerodermatales).
Sclerodermatales	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen met vruchtlichamen, die min of meer epigeïsch groeien, bolrond zijn en bij één geslacht (<i>Astraeus hygrometricus</i> : het Weerhuisje) aardstervormig openscheuren. Het gleba is niet onderverdeeld, maar door steriele aderen doortrokken, stoffig wordend, meestal zonder capillitium. Deze orde omvat o.a. de Aardappelbovisten (geslacht <i>Scleroderma</i>). Zie ook zwammenrijk.
Sclerotiniaceae zie zwammenrijk	zie zwammenrijk (orde Helotiales).
sclerotium	een zich buiten het vruchtlichaam bevindende, verharde, knolvormige massa van hyfen (met of zonder weefsel van het substraat), gewoonlijk omgeven door een donkere schors. Orgaan dat als voedselreservoir kan dienen en waaraan zich soms vruchtlichamen ontwikkelen. Sclerotia ontstaan wanneer de omstandigheden voor vruchtlichaamvorming ongunstig zijn. (mv. sclerotia).
scolecospoor	sporenvorm
scurfi	oppervlakte met zemelige schubjes.
Secotiaceae	zie zwammenrijk (orde Agaricales).

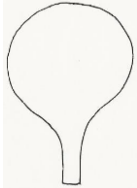
secotioïd	van een vruchtlichaam dat is verdeeld in hoed en steel, waarbij de steel bijna volledig is gereduceerd en in het hoeddeel nog als columella herkenbaar is. De hoed opent zich niet meer of slechts onvolledig, de lamellen zijn nog slechts gedeeltelijk, soms vervormd, of helemaal niet meer herkenbaar en vervangen door een gekamerd of sponsachtig poreus gleba. De sporen worden niet meer actief afgeschoten maar verstoven. Bij families der Agaricales met directe aansluiting bij de gasteromyceten.
secreet	vloeibare tot harsachtige afscheiding.
sect. nov	nieuwe sectie. Zie ook nomenclatuur.
sectie	zie nomenclatuur.
secundaire septen	Zie septen
secundaire sporen	zie sporen.
secundair mycelium	het mycelium dat ontstaat uit het primair mycelium nadat een geslachtelijk proces heeft plaatsgevonden (somatogamie of plasmogamie) en dat bestaat uit tweekernige (dikaryotische) cellen. Karakteristiek voor het secundair mycelium is het voorkomen van gespen. Zie ook voortplanting.
selliforme	zadelvormig
semipileaat	van vruchtlichamen die hoeden vormen en aflopen op het substraat.
sensu	in de zin van. (afkorting s. of ss.). Vermeld bij de naam van een zwam met auteurs, verwijst het in het algemeen naar een foute determinatie en drukt daarmee tegelijkertijd uit dat het niet in de zin van de oorspronkelijke naamgever is.
sensu auctorum	in de zin van andere auteurs. (afkorting s.auct.)
sensu lato	in ruime zin. Kenmerkt een kunstmatige systematische eenheid (familie, geslacht, soort), die niet verwante deelnemers bevat. (afkorting s.l.).
sensu stricto	in enge zin. Kenmerkt een als natuurlijk beschouwde systematische eenheid. (afkorting s.str.).
sept	Sept enkelvoud van septen, zie daar. = septum.
septa	meervoud van septum. Zie septen.
septen	tussenschotten tussen de cellen van hyfen (primaire septen) of dunne, vaak gebogen scheidingswanden, die de oude en min of meer lege delen van hyfen (of basidia, cystiden, sporen) van de levende, met plasma en kernen gevulde delen afscheidt (secundaire septen). Secundaire septen zijn meestal dunner dan de primaire en hebben nooit gespen. Ook bij sporen kunnen septen optreden. (ev. sept). = septa.
septum	enkelvoud van septa. Zie septen. = sept.

Septobasidiaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten, orde: Septobasidiales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
Septobasidiales	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten; orde van zwammen, verwant aan de Auriculariales, maar niet gelatineus, die in symbiose leven met schildluizen. Zie ook zwammenrijk.
septocystide	cilindrische cystide met septen, met of zonder gespen. Zie ook cystiden.
septomyceten	zwammen, waarvan de thallus bestaat uit een draadmycelium met tussenwanden of septen. Hiertoe behoren de Ascomycetes en de Basidiomycetes.
sessile	zonder steel.
seta	enkelvoud van setae, zie daar.
setae	bostelharen. Meestal puntig toelopende tot stervormige, dikwandige, vaak donker (bruin) gekleurde cellen in trama, hymenium, mycelium of hoedoppervlak. (ev.seta). = spinulae.
setula	verkleinwoord van seta; dunwandige, opstaande haar. (mv. setulae).
setulae	meervoud van setula, zie daar.
sexualiteit	geslachtsleven. Zie voortplanting.
sexueel	geslachtelijk. Voortplanting door asco- of basidiosporen. Zie voortplanting.
sferocysten	ronde, vrij dunwandige cellen, o.a. in het trama van de geslachten Lactarius en Russula (ook in de hoedhuid en het velum). Zij veroorzaken de breekbaarheid van deze zwammen. = kogelcellen.
sferopedunculaat	van een cel, die aan de top bolvormig is en een siderofie (lange) steel heeft.
siderofiel	van basidia, waarin bepaalde (ijzer- en andere metaalhoudende) korreltjes zich, onder inwerking van acetokarmijn, donkerrood kleuren. = carminofiel.
sigmoideus	s-vormig. Zie ook sporevormen. siphomyceten
sinuate	Lamel aangehecht nabij de steel met kleine inkeping.
sinuous	golvend

siphomyceten	zwammen, waarvan de thallus bestaat uit een draadmycelium met een buisstructuur en veel kernen, dus zonder tussenschotten (septen).
Sirobasidiaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten, orde: Tremellales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.
skelethyfen	dikwandige, lange , doorlopende, onvertakte of weinig vertakte, parallelle hyfen, zonder tussenschotten en gespen, spoedig zonder plasma. Door het gehele vruchtlichaam heengroeiend. Zie ook hyfensystemen.
skeletocystiden	cystide-achtige hyfeneinden, die uit de skelethyfen uitgroeien. Zie ook cystiden.
skeletoïd	van hyfen met dikke wanden en enge lumen.
s.l.	afkorting van sensu lato, zie daar.
s.lat.	afkorting van sensu lato, zie daar.
slijmig	bedekt met een dikke laag slijm.
Slijmkoppen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
sne	de onderrand van een lamel. Zie ook lamellen.
sociabiliteit	de mate van groepering van individuen van één plantensoort in een bepaalde onderzochte oppervlakte. Men onderscheidt: alleenstaand, in kleine groepjes of polletjes, in grotere groepen, zoden of kussens, in uitgebreide groepen of tapijten en de gehele vlakte in beslag nemend.
solitair	alleenstaand, afgezonderd (niet in bundels, somswel in groepen) groeiend.
somatische kerndeling	zie mitose en kerndeling. =gewone celdeling
somatogamie	geslachtelijke voortplanting door vereniging van vegetatieve cellen. Zie ook voortplanting.
soort	de kleinste voortplantingsgemeenschap, die door meerdere konstante erfelijke eigenschappen van alle andere voortplantingsgemeenschappen duidelijk gescheiden is. Zij vertoont door de geschiedenis van haar bestaan een zelfstandig en karakteristiek leefgebied. Zij is van alle andere gelijkwaardige voortplantingsgemeenschappen reproductief geïsoleerd. Zie ook nomenclatuur.
Sorbus	Lijsterbes
Sordariaceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
sori	sporenhoopjes.
Sparassidaceae	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
spatulate	spatelvormig
spec.	afkorting van species, zie daar en nomenclatuur.

species	soort. Zie ook nomenclatuur.
species nova	nieuwe soort.
spermatozoiden	zaadcellen; mannelijke geslachtscellen. Zie ook gameten en voortplanting.
Sphaeriaceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
Sphaeriales	klasse: Ascomycetes, groep: Pyrenomyceten; orde van zwammen, die morfologisch zeer variabel zijn. De vruchtlichamen hebben meestal een mondopening, zijn licht gekleurd of donker, bolrond, half bolvormig, flesvormig enz., solitair, in groepen of door een stroma verbonden. Asci min of meer gesteeld, afgerond, knotsvormig, spoelvormig of cilindrisch, met een enkelvoudige, min of meer dunne wand, min of meer duidelijk gerangschikt in een hymeniale laag, vaak met een apicaalapparaat voor het afschieten van de ascosporen. Ascosporen zeer verschillend in vorm en kleur; parafysen meestal aanwezig. Door veel auteurs wordt deze orde opgesplitst in meerdere orden: Sphaeriales s.str., Diaportales, Xylariales, Clavicipitales, Hypocreales e.a.. Zie ook zwammenrijk. = Kernzwammen s.str..
Sphaerobolaceae	zie zwammenrijk (orde Nidulariales).
Sphaeropsidales	klasse: Deuteromycetes, groep: Coelomyceten; kunstmatige orde van de Fungi imperfecti, waarbij de conidiëndragers ontstaan in vruchtlichamen (pyncidiën), die gesloten, kogel- tot flesvormig zijn (op peritheciën gelijkend), onafhankelijk van de waardplant gevormd worden (weliswaar soms zijn ingezonken), meestal een monding hebben aan de top en waarvan de hele binnenkant is bekleed met conidiogene cellen. Zie ook zwammenrijk
Spiegelgisten	zie Sporobolomycetales. Zie ook zwammenrijk.
Spijkerzwammen	zie zwammenrijk (orde Boletales).
spinula	enkelvoud van spinulae. Zie setae.
spinulae	zie setae.
spinulose = spinose	met fijne stekels.
spoeldraden	zie kerndeling.
spoelvormig	breed in het midden en smal naar de beide uiteinden.
Sponstruffels	zie zwammenrijk (orde Gautieriales).
sporangium	hol, sporendragend lichaam.
spore	ev. van sporen, zie daar.

sporée	de figuur van een op een hoopje gevallen sporen, die wordt verkregen door een hoed met de plaatjes of buisjes omlaag op een stukje papier te leggen en zo enige uren te laten liggen. Als de sporenlaag dik genoeg is kan aan de hand van een sporée de sporenkleur worden bepaald. = sporenfiguur.
sporen	cellen, die dienen voor de voortplanting van een zwam. Zij zijn microscopisch klein (meest 5-50 micron). Onder gunstige omstandigheden kunnen zij op een geschikt substraat kiemen en vormen dan een kiemhyfe, die tot een nieuw mycelium kan uitgroeien. Onderscheiden worden geslachtelijke of primaire sporen, die ontstaan door kernversmelting en aansluitende kerndeling (zie voortplanting) en die gevormd worden in een ascus (ascosporen) of basidium (basidiosporen) en ongeslachtelijke of secundaire sporen (conidiën, zie daar). In fig. is een basidiospore weergegeven: ↳ dorsaal heet de zijde van de spore, die naar de lengteas door het basidium is toegekeerd; deze zijde is meestal iets afgeplat of ingedeukt (boonvormig). = adaxiaal. ↳ ventraal heet de zijde van de spore, die van de lengteas door het basidium is afgekeerd; deze zijde is enigszins bol. = abaxiaal. ↳ apiculus: Uitsteeksel aan de spore, zichtbaar bij zij aanzicht; aanhechtingspunt van de spore aan het steeltje op het basidium. ↳ apiculaat heet een spore met een apiculus. ↳ kiemporus: Dunne lichte vlek aan de top van een spore, waaruit de kiemhyfe kan groeien. ↳ plage: Glad gedeelte boven de apiculus bij een overigens ruwe spore;= navelvlek. ↳ hilare depressie: Indeuking boven de apiculus. Voor de verschillende vormen van sporen zie sporevormen.
sporenfiguur	zie sporée.
sporenkleur	kleur van de sporen. Bij de Plaatjeszwammen is deze kleur goed waar te nemen aan een sporée. Deze groep van zwammen wordt vaak (kunstmatig) naar de sporenkleur ingedeeld. Men onderscheidt dan Witsporige (kleur zuiver wit, licht roomkleurig, licht groenachtig, licht roze-lila, licht geel of oranje-geel, licht okerkleurig), Roodsporige (kleur roze- of roodachtig, bruin-roze (ongeveer als cacao, maar niet echt bruin of roestkleurig), Donkersporige (kleur in-zwart, als roet, zeer donker bruin-zwart, donker purper-violet, zwart-purper, purper-bruin) en Bruinsporige (kleur bruin als kaneel, roest, oker, leem enz.) Plaatjeszwammen.
sporenklos	zie gleba.
sporenpoeder	op een hoopje gevallen sporen; zie sporée.
sporenverspreiding	verspreiding van de sporen nadat zij de zwam verlaten hebben. Bij de meeste zwammen geschiedt deze verspreiding door de wind. Door hun zeer geringe gewicht verblijven de sporen lang in de lucht en kunnen zij over grote afstanden worden verplaatst. Bij de inktzwammen vervloeien de rijpe sporen bevattende randen van de hoed en komen de sporen met de naar beneden vallende druppels op de grond terecht. Bij de stinkzwammen vindt de verspreiding plaats door insecten, die het sporen bevattende slijm oplikken en ook aan de poten meedragen.

sporidia	zie Ustilaginales.
Sporobolomycetaceae	zie zwammenrijk (orde Sporobolomycetales).
Sporobolomycetales	klasse: Basidiomycetes; orde van gistachtige, meest rood of roze gekleurde, saprofytische schimmels, zonder vruchtlichamen, die vaak hun asexuele sporen actief afschieten en een sexueel stadium hebben in de vorm van dikwandige ronde rustsporen. Zie ook zwammenrijk. = Spiegelgisten.
sporodochia	gebundelde conidiëndragers in de vorm van pukkels.
sporogeen	sporen vormend. Zie ook sporen.
Sporormiaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
sporuleren	sporen vormen.
squamose	bedekt met schubben.
squamulose	bestaande uit kleine schubjes.
squarrose	Bedekt met opwaart gebogen schubben naar het centrum.
ss.	afkorting van sensu, zie daar.
ssp.	afkorting van subspecies. Zie nomenclatuur.
s.str.	afkorting van sensu stricto, zie daar.
stalked-vesicular	
stamrot	zie rot.
stat. nov.	nieuwe rang. Zie ook nomenclatuur.
staurospoor	Sporevorm bij Deuteromyceten
stekel	het hymeniumdragend element bij de Stekelzwammen.
Stekelzwammen	klasse: Basidiomycetes, orde: Aphyllophorales, groep: Hymenomyceten; kunstmatige groep van zwammen, vaak met een duidelijke hoed en steel. Vruchtlichamen min of meer taai, leer- of outachtig; hymenofoor met stekels. Zie ook zwammenrijk.
stellate	stervormig

stephanocyste	tweecellige, kogelvormige cystide met een getande gordel. Zie ook cystiden.
Stephanosporaceae	zie zwammenrijk (orde Hymenogastrales).
stereoïd	gelijkend op de vruchtlichamen van het geslacht Stereum.
Stereoïde fungi	klasse: Basidiomycetes, orde: Aphyllophorales, groep: Hymenomyceten; kunstmatige groep van zwammen met karakteristieke effuso-reflexe (teruggebogen) vruchtlichamen, glad hymenofoor en taaie hoedjes. De grens met de resupinate vruchtlichamen (Korstzwammen) is niet scherp te trekken. Zie ook Korstzwammen en zwammenrijk.
steriel	onvruchtbaar, geen sporen voortbrengend of bevattend, kiemvrij.
sterigma	steeltje aan een basidium, waaraan een spore ontstaat. (mv. sterigmata, sterigmen).
Sterspoortruffel	zie zwammenrijk (orde Hymenogastrales).
Stictidaceae	zie zwammenrijk (orde Ostropales).
Stigmatiaceae	zie zwammenrijk (orde Dothideales).
Stilbellaceae	zie zwammenrijk (orde Moniliales).
Stinkzwammen	zie zwammenrijk (orde Phallales).
stipiticarp	van de ontwikkeling van vruchtlichamen, waarbij de steel het eerst wordt aangelegd (bij de orde Agaricales).
strigose	Met stijve aangedrukte haren.
Strobilomycetaceae	zie zwammenrijk (orde Boletales).
stroma	dicht, steriel hyfenweefsel, waarop of waarin zich in een bepaald ontwikkelingsstadium talrijke vruchtlichamen vormen. Een stroma wordt o.a. gevormd bij soorten behorende tot de Pyrenomyceten (Kernzwammen), waarin zich aan de rand talrijke ascomata met daarin de asci ontwikkelen. (mv. stromata). = vruchtbed.
stromatisch	van weefsel dat een stroma vormt. Zie stroma.
Stuifballen	zie zwammenrijk (orde Tulostomatales).
Stuifzwammen	zie zwammenrijk (orde Lycoperdales).
sub	in samenstellingen: - als voorvoegsel bij een bijvoeglijk naamwoord: bijna, min of meer, b.v. subglobulosus, min of meer bolrond; - als voorvoegsel bij een zelfstandig naamwoord: onder, b.v. subhymenium, cellaag direkt onder het hymenium.
subalpien	van de plantengordel in de Alpen, liggend tussen ca. 800 en ca. 1700 m. in het noorden en ca. 1700 en ca. 2400 m. in het zuiden (tot aan de boomgrens).
subcutis	zie hypodermium.
suberine	kurkstof, zie celwand.
subfusiformis	bijna spoelvormig. Zie ook sporevormen.

subgleba	bij de Gasteromyceten het steriel gedeelte van het vruchtlichaam onder het gleba. Zie ook gleba.
subglobuleus	= subglobulosus : bijna bolrond. Zie ook sporevormen.
subhymenium	cellaag direct onder het hymenium, die zich soms door een andere structuur van het trama onderscheidt. = hypothecium.
subhypogaeïsch	van vruchtlichamen die ondergronds groeien, maar waarvan het bovenste deel van de hoed boven de grond uitkomt.
subiculum	spinnewebachtig tot viltig weefsel, dat het substraat bedekt en waarop zich vruchtlichamen ontwikkelen.
subovate	bijna de vorm van een ei.
subsectie	zie nomenclatuur. = ondersectie.
subspecies	zie nomenclatuur. = ondersoort.
substraat	voedingsbodem (van het mycelium) van een zwam (humus, stammen, takken, wortels, bewerkt hout, dood blad, mest, dode en levende planten of dieren e.a.), waaruit het vruchtlichaam te voorschijn komt.
subtribus	zie nomenclatuur. = ondertribus.
subilaat (subilate)	 in de vorm van een els (van de schoenmaker). Van cystiden.
suburniform	bijna urniform = suburnivorm.
successie	openvolging in de tijd van b.v. zwammen op dood hout.
sulcate	met smalle vouwen of groeven.
sulfocystiden	cystiden met een sulfo+ reactie.
sulfoformol	zie chemicaliën.
sulfovanilline	zie chemicaliën.
symbiont	een partner in een symbiose.
symbiose	samenleving van twee organismen, waarvan beide voordeel hebben. Zie ook mycorrhiza en lichens.
synnemata	gebundelde, verlengde, min of meer rechtopstaande conidiëndragers.
synoniem	jongere, dus volgens de nomenclatuurregels ongeldige naam van een zwam. Zie ook nomenclatuur.
Syringa	Sering

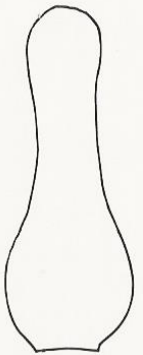
systematiek	een tak van (een) wetenschap, die zich bezighoudt met het ordenen van studieobjecten (b.v. zwammen) tot een systeem of een classificatie, al dan niet voorzien van een hiërarchische rangschikking en/of een met het systeem verbonden nomenclatuur. Zie ook taxonomie.
systematiseren	tot een systeem rangschikken. Zie ook systematiek en taxonomie.
tandje	met tandje aangehecht: Van aanhechting van lamellen en buisjes. Zie aanhechting.
tautoniem	een gelijkkluidende naam voor het geslacht en de soort (is in de mycologie i.t.t. de zoölogie niet toegestaan). Zie ook nomenclatuur.
taxa	meervoud van taxon, zie daar.
taxon	in de taxonomie een groep van welke rang ook. Zo zijn het geslacht Amanita, de soort Amanita muscaria en de klasse Agaricales alle drie taxa. De categorieën geslacht, soort, klasse enz. zijn rangen. Zie ook taxonomie en nomenclatuur. (mv. taxa).
taxonomie	of biologische systematiek is de studie van de diversiteit van de levende organismen (d.w.z. van de systematische groepen planten en dieren) en van de manier waarop deze tot stand komt. De taxonomie in engere zin houdt zich bezig met de inventarisatie (classificatie) en de beschrijving van alle nu bekende en beschreven levende soorten planten en dieren (de taxa). Bij het beschrijven en ordenen van deze veelheid aan vormen wordt gebruik gemaakt van een taxonomische hiërarchie. Deze bestaat uit een reeks ordeningsbegrippen van opklimmende rang: soorten worden samengevat tot een geslacht (genus), genera tot een familie, enz. Ieder afzonderlijk taxon behoort tot een van deze rangen en heeft een naam. Zie ook nomenclatuur.
Taxus	Venijnboom
teleomorf	van Ascomycetes met sexuele sporen (perfecte vorm met asci).
teleutosporen	3de fase (soort spore van de roesten) zie Uredinales = Roesten
teliosporen	brandsporen. Zie Ustilaginales = Branden
telofase	Fase in de kerndeling : In de telofase zijn de chromosomen bij de polen aangekomen. Zij worden weer langer en dunner en geleidelijk onzichtbaar. Kernwand en kernlichaampjes komen weer te voorschijn. Er zijn twee nieuwe kernen ontstaan, die er hetzelfde uitzien als de rustende kern voor de deling. De kernspoel verdwijnt, na in het equatoriaalvlak een middenlamel te hebben gevormd, zodat er ook twee jonge cellen ontstaan.
Terfeziaceae	zie zwammenrijk (orde Tuberales).
terminaal	aan het uiteinde.
terristrisch	grondbewonend.
tertiair mycelium	het mycelium dat de vruchtlichamen vormt. Zie ook voortplanting.

tetrapolaire heterothalie	zie heterothallisch. Zie ook voortplanting.
textura	de wijze waarop een weefsel is samengesteld uit b.v. kristallen, korrels, vezels of cellen. Onderscheiden worden (naar Eckblad, 1968): textura angularis textura globulosa textura prismatica textura intricata textura epidermoidea textura oblita textura porrecta gelatineus weefsel = textuur.
thalloconidiën	Conidiën worden wel onderscheiden naar de manier waarop ze ontstaan (zie figuren): - thalloconidiën: De conidiën ontstaan door omvorming van hyfenstukken; - solitaire thalloconidiën of aleurioconidiën: De conidiën ontstaan in enkelvoud aan hyfeneinden (of korte zijtakken); - arthroconidiën: De conidiën ontstaan in ketens;
thallus	het geheel van vegetatieve cellen en structuren van een zwam (bij de hogere planten te vergelijken met wortels, stengel en bladeren).
Thermoascaceae	zie zwammenrijk (orde Eurotiales).
thermofiel	van zwammen, die goed gedijen bij 50 graden C. (minimum groeitemperatuur 20 graden C.).
Thuja	Levensboom
tibiiform	 = vorm cystide
Tilia	Linde
Tilletiaceae	klasse: Basidiomycetes; orde van zwammen, die verwant is aan de orde Ustilaginales; zie daar. Vormt samen met deze orde de Branden of Brandzwammen. Zie ook zwammenrijk.
tomentose	een dicht aan elkaar klittend gelijk een wollen deken.

tomentum	wollige, viltige bekleding van een deel van een vruchtlichaam, meestal de bovenzijde van de hoed of het tegen het substraat aanliggende deel van resupinate vruchtlichamen.
Torrendiaceae	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
toxicum	vergif.
toxicologie	vergiftiging.
trama	het vlees van een vruchtlichaam (van hoed, steel en lamellen, niet van de oppervlaktestructuren), bestaande uit met elkaar vervlochten, maar niet vergroeide hyfen, die naar vorm en richting kunnen verschillen. Zie ook lamellentrama. = vruchtvlees.
tranend	van lamelsnede, gaatjesrand, steeltop, waarop zich vloeistofdruppels afscheiden.
transversaal	in dwarsrichting.
trechtersvormig	 <p>22. trechtersvormig 23. diep trechtersvormig</p>
tremella-achtig	gelatineus zoals de vruchtlichamen van het geslacht Tremella.
Tremellaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten, orde: Tremellales; familie van zwammen die o.a. de geslachten Tremella en Exidia en de soort Pseudohydnum gelatinosum (Stekeltrilzwam) bevat. Zie ook zwammenrijk.
Tremellales	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten; orde van zwammen, die meestal saprofytisch leven op houtige substraten. De vruchtlichamen zijn meestal gelatineus of wasachtig. Tot deze orde behoren o.a. de geslachten Tremella en Exidia en de soort Pseudohydnum gelatinosum (Stekeltrilzwam). Zie ook zwammenrijk. = Trilzwammen.
tribus	Zie botanische nomenclatuur : rang tussen familie en geslacht
Trichocomaceae	zie zwammenrijk (orde Eurotiales).
Tricholomataceae	zie zwammenrijk (orde Agaricales).

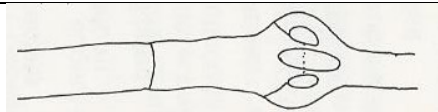
trichoderm	hoedhuid met opstaande, met elkaar verweven hyfen, min of meer loodrecht op het oppervlak staand, maar niet strikt evenwijdig lopend en geen hymeniforme laag vormend. Hierdoor ontstaat een fluwelig tot viltig uiterlijk. In geval het trichoderm gelatineus is, spreekt men ook wel van ixotrichoderm. Zie ook hoedhuid.
trichotoom	zie vertakking.
Trilzwammen	zie Tremellales. Zie ook zwammenrijk.
trimitisch	van weefsel, dat bestaat uit drie soorten hyfen: generatieve hyfen, skelethyfen en verbindingshyfen. Zeer harde zwammen. Zie ook hyfensystemen.
truncate	lijkt afgesneden.
Truffels	in zeer ruime zin de Hypogaea, zie daar; in engere zin de orde Tuberales, zie daar; in nog engere zin de in Italië en Frankrijk gekweekte Tuber-soorten. Zie ook zwammenrijk.
Tsuga (Pseudotsuga)	-spar (Douglasspar)
Tuberaceae	zie zwammenrijk (orde Tuberales).
Tuberales	klasse: Ascomycetes, groep: Discomyceten; orde van zwammen, waarvan de vruchtlichamen ondergronds (hypogaeïsch) groeien. Deze zijn groot, meestal vlezig of wasachtig. De asci zijn geplaatst in een hymenium of verspreid in het weefsel, zij zijn cilindervormig tot bolrond, inoperculaat en hebben 8 of minder sporen. Zie ook zwammenrijk. = Truffels.
tuberculaat	met kleine knolletjes of bultjes maar groter dan wratten.
Tuberculariaceae	zie zwammenrijk (orde Moniliales).
tuberculosis	bultig; met meer of minder talrijke bulten. Zie ook ornamentatie.
tubulair rot	Er ontstaan buisvormige holten aan hogere planten door zwammen/schimmels.
Tulasnellaceae	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten, orde: Tulasnellales; familie van zwammen. Zie ook zwammenrijk.

Tulasnellales	klasse: Basidiomycetes, groep: Hymenomyceten, groep: Heterobasidiomyceten; orde van saprofyten en facultatieve plantenparasieten aan de bodemoppervlakte of ook orchideeën-symbionten. De vruchtlichamen zijn effuus, slijmig of gelatineus of wasachtig of droog of spinnewebachtig of korstvormig en leerachtig. Zie ook zwammenrijk.
Tulostomataceae	zie zwammenrijk (orde Tulostomatales).
Tulostomatales	klasse: Basidiomycetes, groep: Gasteromyceten; orde van zwammen, waarvan de vruchtlichamen epigeïsch groeien en het fertiele deel min of meer bolrond en duidelijk gesteeld is. Het peridium is enkelvoudig of gelaagd. Het gleba is stofachtig met capillitium (tenminste in een vroeg stadium). Zie ook zwammenrijk.
turbinate	tolvormig.
tyrosine	kleurstof, aanwezig in sommige Russula's, die het vlees van deze zwammen, blootgesteld aan de lucht, onder inwerking van een enzym, laat verkleuren van wit of geel via rozerood en bruinrood naar zwart. Dit verschijnsel komt o.a. voor bij de Grofplaatrussula (Russula nigricans).
uitgebocht	van aanhechting van lamellen en buisjes. Zie aanhechting.
Ulmus	lep
umbilicate	met een centrale indeuking.
umbo	een bult in het centrum van de hoed, meestal vrij breed en stomp.
umbonaat	voorzien van een umbo.
ungulate	hoefvormig
uniseriaat	van sporen die in één rij in de asci liggen.
unitunicaat	van Ascomycetes, waarvan de ascuswand enkelvoudig (éénlagig) en min of meer dun is.
urceolate	urnvormig

Uredinales	<p>klasse: Basidiomycetes; orde van obligate plantenparasieten met een vaak ingewikkelde ontwikkelingscyclus van pycnidiosporen (0), aecidiosporen (1, dikaryotisch, oranjegeel, fijn wrattig, ééncellig, in ketens), uredosporen (2, bruin, wrattig, min of meer dunwandig, ééncellig, gesteeld), teleutosporen (3, bruin, glad of grof wrattig, dikwandig, één- tot vijfcellig, al dan niet gesteeld) en basidiosporen (4, haploïd). De sporevormen 1, 2 en 3 zijn meestal macroscopisch waarneembaar; de teleutosporen (de perfecte vorm) zijn het belangrijkste voor de systematische indeling. De meest oorspronkelijke roesten zijn aan twee verschillende waardplanten gebonden (heteroecisch), vele afgeleide soorten hebben maar één waardplant (autoecisch) en vormen vaak niet meer alle vijf sporevormen, maar hebben een eenvoudiger levenscyclus. Zie ook zwammenrijk. = Roesten; = Roestzwammen.</p>
uredosporen	2de sporenfase in de ontwikkelingsfase van de Roesten.
urniform	Urnvormig (vooraanzicht basidie)
Ustilaginales	<p>klasse: Basidiomycetes; orde van waard-specifieke parasieten van granen, grassen en vele andere planten. De parasitaire myceliumfase is dikaryotisch, de haploïde fase is gistachtig. De karakteristieke, donkere, geornamenteerde brandsporen, ook teliosporen genoemd, soms in bolvormige sporenhoopjes (sori) gevormd, zijn de rustsporen, waaruit een promycelium ontkiemt, dat op zijn beurt basidiosporen (sporidia) vormt. Met de orde Tilletiales Branden of Brandzwammen genoemd. Zie ook zwammenrijk.</p>
utriform	
vacuole	vochtblaas in de celinhoud (soms gekleurd). Zie ook cel.
valideren	het maken van een volgens de nomenclatuurregels geldige beschrijving. Zie ook nomenclatuur.
vanilline	chemicaliën : zie sulfovanilline
var.	afkorting van variëteit. Zie nomenclatuur.

vegetatief	de groei van planten betreffend of bevorderend; dat wat niet met de generatieve of geslachtelijke voortplanting te maken heeft. Zie ook voortplanting.
velum	weefsel (vlies), waarmee in een vroeg stadium van de ontwikkeling soms de gehele (velum universale of algemeen omhulsel), soms een deel (velum partiale of gedeeltelijk omhulsel) van een zwam is omhuld. Resten van het velum universale vindt men soms terug als plakken op de hoed en als een zak om de basis van de steel (volva). Het velum partiale bevindt zich tussen de hoedrand en de steel (ter bescherming van het hymenium) en vindt men later terug als een ring of gordijnresten op de steel. = omhulsel.
velutinous	Bedekt met korte fijne zachte dichte haren, fluweelachtig.
vena externa	een door uitgegroeide parafysen opgevulde gang of kamer in de gleba van de ascogene Hypogaea.
vena interna	een plooï, lijst of ader van het trama, al of niet met inbegrip van het hymenium en subhymenium, bij de ascogene Hypogaea.
venose	met aderige rimpels of aders.
ventraal	heet de zijde van de spore, die van de lengteas door het basidium is afgekeerd. Zie ook spore. = abaxiaal.
ventricose	gezwollen of verbreed in het midden = buikig.
verbindingshyfen	meer of minder sterk vertakte, ongerichte, meest dikwandige hyfen zonder tussenschotten en gespen. Zie ook hyfensystemen. = bindhyfen.
verdiept	van hoedvorm. Zie hoedvormen.
vergiftiging	ziekte, die het gevolg is van ofwel het eten van giftige zwammen, die gifstoffen bevatten (b.v. de Groene knolamaniet), ofwel het gebruik van voedsel, waarop zich schimmels ontwikkelen die gifstoffen afscheiden.
vermiform	wormvormig
Verrucariaceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
verrucosus	wrattig; met meerdere hoge wratten. Zie ook ornamentatie.
vertakking	van b.v. hyfen en vruchtlichamen (van b.v. Clavarioïde fungi), die zich splitsen in meerdere takken. Deze vertakking kan zijn: - dichotoom: een tak splitst zich in twee gelijke takken. - trichotoom: een tak splitst zich in drie (meestal) gelijke takken. - polychotoom: een tak splitst zich in meer dan van b.v. hyfen en vruchtlichamen (van b.v. Clavarioïde fungi), die zich splitsen in meerdere takken. Deze vertakking kan zijn: - dichotoom: een tak splitst zich in twee gelijke takken. - trichotoom: een tak splitst zich in drie (meestal) gelijke takken. - polychotoom: een tak splitst zich in meer dan drie en gewoonlijk ongelijke takken.

vervloeiend	van lamellen en hoed, die niet verrotten, maar zich bij rijpheid oplossen in min of meer vloeibare druppels, die de sporen bevatten (bij het geslacht Coprinus).
Vezelkoppen	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
Vezeltruffels	zie zwammenrijk (orde Hymenogastres).
villose	ruig, ruwharig.
Vilthoedjes	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
virosine	giftige stof, voorkomend in de Kleverige knolamaniet (<i>Amanita virosa</i>).
viscid	bij vocht met een kleverige oppervlakte.
vitriool	Chemicaliën die gebruikt worden voor het aanmaken van ijzersulfaat.
vix	nauwelijks; vermeld bij de naam van een zwam met auteurs, drukt het ernstige twijfels uit over de juistheid van de naam.
vlak	van hoedvorm. Zie hoedvormen.
Vlamhoeden	zie zwammenrijk (orde Agaricales).
vlekkenziekten	een reeks van ziekten van bovengrondse plantendelen, die door meerdere zwammen wordt veroorzaakt en zich uit door kleine, ingedrukte, bruine vlekken op afstervend of dood weefsel (b.v. op boon, komkommer, banaan). = antracosen
Vlieszwammen	zie Hymenomyceten. Zie ook zwammenrijk.
vliezig	als een vlies, b.v. van een zeer dunne hoedhuid, waar de lamellen doorheen schijnen.
vlokkig	van b.v. een steel, die is bezet met fijne vlokjes.
volva	rest van het velum universale, die als een zak om de basis van de steel achterblijft. = beurs. = schede.
Voortplanting	ongeslachtelijk (asexueel of vegetatief) door dunwandige, ongeslachtelijke sporen, conidiën genaamd, die meestal in grote massa's gevormd worden. In het eenvoudigste geval ontstaan conidiën door afsnoering of verval van hyfen, in gecompliceerdere gevallen aan de top van bepaalde draden, de conidiëndragers. De conidiëndragers kunnen sterk vertakt zijn en grote hoeveelheden conidiën produceren. De conidiën zijn goed bestand tegen uitdrogen en ontkiemen alleen in een vochtig milieu. Verspreiding vindt meestal plaats door de wind, soms door dieren of regen. Zie ook conidiën. Ongeslachtelijke voortplanting komt bij de Ascomyceten talrijk en bij de Basidiomyceten sporadisch voor. - geslachtelijk (sexueel of generatief), waarbij in een ingewikkeld proces, met talrijke variaties, twee kernen met elkaar versmelten. Dit proces resulteert in de vorming van sporen in een ascus (Ascomyceten) of op een basidium (Basidiomyceten).

vrij	van aanhechting van lamellen en buisjes. Zie aanhechting.
vruchtbed	zie stroma.
vruchtlichaam	het fertiele orgaan van een zwam, d.w.z. het orgaan dat zorg draagt voor de vorming en verspreiding van de sporen, dus voor de voortplanting van de zwam.
vrucht vlees	= trama
Vuurzwammen	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
waardplant	plant, waarop een zwam parasiteert.
Weerschijnzwammen	zie zwammenrijk (orde Aphyllophorales).
whorledclamps	 <p>2 tot 6 gespen, gerangschikt in een spiraal, op een enkel septum.</p>
witrot	waarbij behalve de cellulose ook de lignine en verwante stoffen worden afgebroken. Deze afbraak kan op uitlopende manieren verlopen en hangt af van de zwam die de afbraak veroorzaakt. Het hout verbleekt sterk (tot bijna wit). Een verbrokkeling, zoals bij bruinrot, treedt niet op, de inwendige vezelstructuur blijft lang behouden; het verlies aan volume en gewicht verloopt veel langzamer als bij bruinrot; het hout is vaak vochtig. Deze vorm van vertering van het hout wordt ook wel corrosie genoemd. Witrot-zwammen komen in hoofdzaak voor op loofhout.
wortelend	van de steel, die diep in de bodem steekt, vaak spoelvormig verdikt is en naar onderen geleidelijk dunner wordt.
wortelstok	een in de regel horizontaal en in een bepaalde richting groeiende wortel van een hogere plant. = rhizoom
Worteltruffel	zie zwammenrijk (orde Hysterangiales).
wrattig	van het oppervlak (van b.v. sporen) met kleine afzonderlijke verheffingen (als wratten).
xanthochroïsch	van vruchtlichamen (van Korstzwammen), die in KOH geelbruin tot donker bruin, vaak donker Kleuren.
Xylariaceae	zie zwammenrijk (orde Sphaeriales).
xylofaag	hout verterend.
zachtrot	komt in hout voor dat voortdurend vochtig is, b.v. in bewerkt hout (in de bouw), dat blootstaat aan water of zich in een vochtige bodem bevindt. De aantasting dringt vanuit de oppervlakte door naar binnen. Het hout verkleurt licht of donker en wordt zacht.
zemelig	als met zemelen bedekt; korrelig-melig.
Zijdetruffels	zie zwammenrijk (orde Hymenogastres).
zwamsteen	een vrij groot en hard sclerotium in de grond, van waaruit sommige polyporen groeien.
zwamvlok	zie mycelium.
zwamwortel	zie mycorrhiza.

Zwarte meeldauwschimmels	zie Plectomyceten en Meliolales. Zie ook zwammenrijk.
zweetsyndroom	vergiftiging, die het gevolg is van muscarine; zie daar.
zygote	het versmeltingsprodukt, ontstaan bij de voortplanting, van een mannelijke en een vrouwelijke gameet, waaruit zich het nieuwe organisme ontwikkelt, waarin ten slotte na meiose weer gameten ontstaan. Een zygote is diploid.